ПОЛИТИКИН
ЗАБАВНИК

БРОЈ 1461

10 динара

28.12.1979. ● ИЗЛАЗИ ПЕТКОМ ● ГОДИНА XL

НОВИ ПОКЛОН ЧИТАОЦИМА
НОВИ ЗИДНИ КАЛЕНДАР
ЗА НОВУ 1980. ГОДИНУ

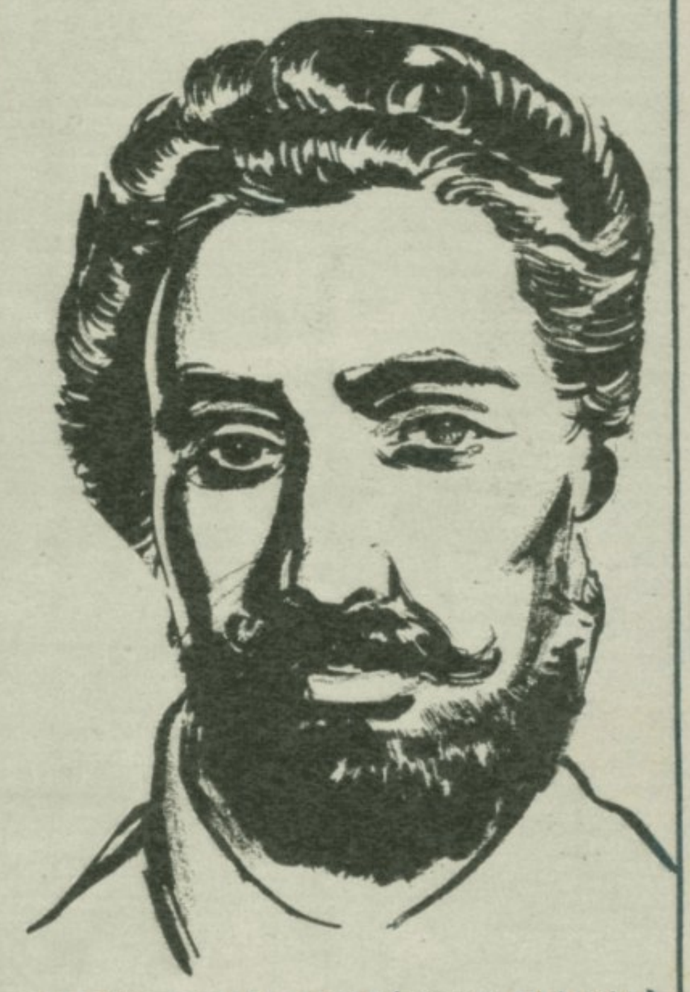
Веровали или не!

ТУРСКИ СУЛТАН
АБДУЛ АЗИЗ
(1861-1876)
ИМАО ЈЕ ХАРЕМ ОД 12.000 ЖЕНА.

ДАНТЕ,
ИТАЛИЈАНСКИ ПЕСНИК, ИМАО ЈЕ ФОБИЈУ ОД СВЕЋЊАКА. ЗАТО ЈЕ ИСТРЕНИРАО МАЧКУ ДА СЕДИ ПОРЕД СВЕЋЕ И ПРИДРЖАВА ЈЕ ШАПАМА.

ЕНГЛЕСКИ ДРАМСКИ ПИСАЦ
БЕН ЏОНСОН
(1573 - 1637)
ЗНАО ЈЕ НАПАМЕТ СВАКУ РЕЧ КОЈУ ЈЕ НАПИСАО - УКУПНО 4.000 СТРАНИЦА ТЕКСТА.

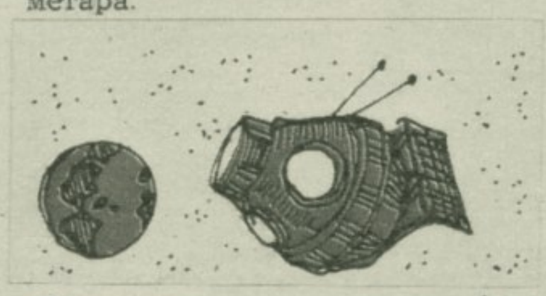
ЛЕВИНИА ХЈУЗ
ИЗ ФЕЈЕТВИЛА, (СЕВЕРНА КАРОЛИНА) РОЂЕНА ЈЕ СА БЕЛЕГОМ НА РУЦИ У ОБЛИКУ ДЕТЕЛИНЕ СА СЕДАМ ЛИСТА.

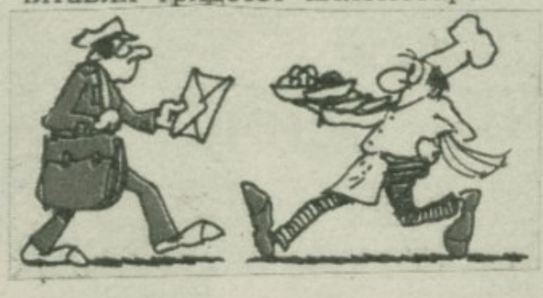
„МЕЦ"
ЖИВОТИЊУ, КОЈА ЈЕ БИЛА ПОЛА МАЧКА ПОЛА ЗЕЦ, ИМАЛА ЈЕ ПОРОДИЦА МИЛДРЕД ФЕЛОУЗ ИЗ РАЈВЗ ЏАНКШНА, ДРЖАВА МИЧИГЕН.

ЈЕСТЕ ЛИ ВЕЋ ЧУЛИ ДА...

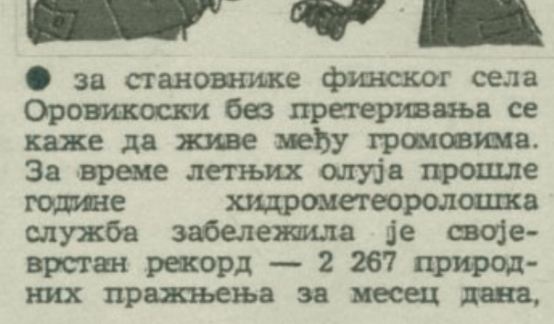
● да би вештачки сателит ушао у орбиту, мора да постигне брзину од најмање 28 000 километара.

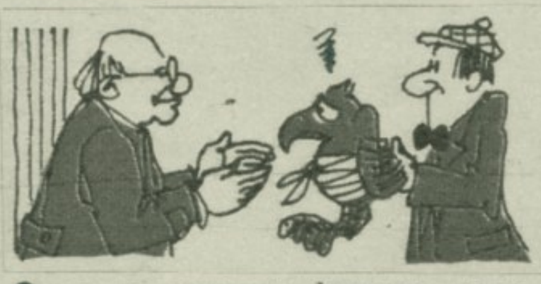
● израчунато је да у току једног дана домаћица просечно пређе 21 километар, келнер 19, зубар 12, ђак 20 а болничарка читавих тридесет километара.

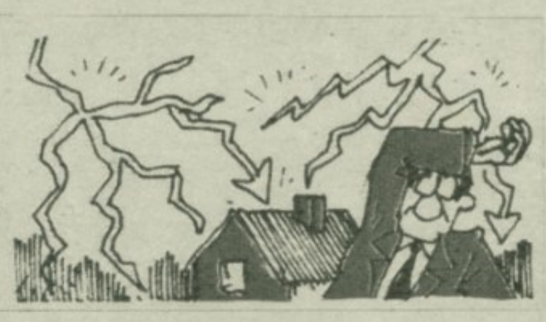
● један четрдесетогодишњи бербер из Јапана постигао је недавно својеврстан рекорд — за само један час успео је да обрије 223 муштерије.

● у Парми већ неколико година постоји јединствена клиника чији су пацијенти претежно птице грабљивице. Ту се најчешће могу видети рањени орлови, соколови и многе друге птице које овде доносе из свих крајева Италије.

● за становнике финског села Оровикоски без претеривања се каже да живе међу громовима. За време летњих олуја прошле године хидрометеоролошка служба забележила је својеврстан рекорд — 2 267 природних пражњења за месец дана,

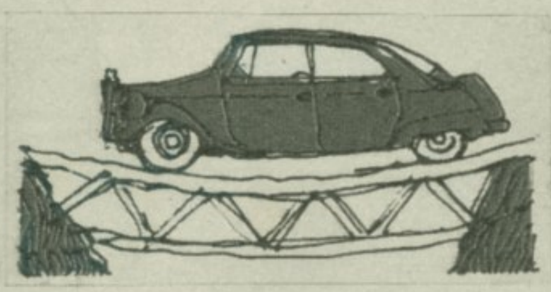

то јест, 73 муње дневно. Треба додати да је бележено само пражњење електрицитета између градоносних облака и земље. Иначе, број муња је много већи јер до пражњења долази и између самих облака.

● индијски лекари тврде да се психичке кризе и болести срца могу одредити према отисцима прстију. Такође су открили да постоји разлика у отисцима прстију код оболелих од рака грудне жлезде и крви. Анализе извршене дактилоскопском методом помажу да се утврде и наследне особине човека.

● стручњаци једне америчке фирме за производњу хартије доказали су да употреба хартије може да буде много шира него што је данас. Изградили су папирнати мост који је издржао прелазак путничког аутомобила марке „ролс-ројс".

● јединствен саобраћајни знак може да се види на путу Линасол-Патос на острву Кипру. На њему пише: „Пажња! Пут је

заливен соком од грожђа!" Наиме, у јесен када се у околини беру виногради, с кола и теретних камиона често падају гроздови. Здробљени аутомобилским точковима претварају се у клизаву кашу која је често узрок аутомобилских несрећа.

МНОГО СРЕКЕ И МНОГО РАДОСТИ У 1980. ГОДИНИ ЖЕЛИ ВАМ ВАШ

ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК

ДЕВОЈЧИЦЕ ДОЛАЗЕ

Шта нас чека у новој години, тешко је одговорити. Колико ће нас бити — то је већ мало лакше питање.

Испратићемо стару годину ко с већим, ко с мањим задовољством, јер у њој смо добили или не место у јаслицама или обданишту, постигли добар или одличан успех, положили испит или још једном пали, добили посао или обећање, приближили се пензији или већ добили решење, послали или примили новогодишњу честитку...

А ако би неко пожелео да баш сваком Југословену за следећу нову годину (за ову је већ касно) пошаље по честитку — знате ли колико би му честитки требало? Стручњаци Центра за демографска истраживања у Београду израчунали су да ће, ако нас не задеси неко зло, на ових наших 255.804 квадратна километра у 1980. години бити 22 милиона и 299 хиљада становника.

У 1980. женски род однеће превагу: биће 296 хиљада више Југословенки него Југословена.

Живећемо дуже

Петогодишњи период који започиње 1980, биће још по нечему наклоњенији „слабијем полу“: просечни животни век померице се са 69,6 (посматрања вршена од 1970. до 1975.) на 71,1 годину. Додуше, и мушкарци ће у просеку живети дуже. Само што ће њихово средње трајање живота износити 67,2 године. Због тога, мушкарци, борите се за равноправност!

Што се тиче броја оних који ће у наредном периоду доћи на свет и отићи с њега, предвиђања су оваква: смањиће се проценат новорођених, а у исто време ће се повећати број умрлих. То најбоље објашња-

ва такозвана бруто-стопа репродукције (овај стручни термин означава колико ће жена, способна да рађа, родити женске деце). А та, толико важна стопа, у наредних пет година износиће само 1,1 одсто. Једноставније речено, десет жена способних да рађају родиће просечно једанаесторо деце. То практично значи да ће се обављати проста репродукција становништва. Но, боље је и то него да нам стопа репродукције буде испод јединице, што се повремено дешава у Мађарској, Румунији и Јапану, а што би, ако би дуже потрајало, довело до опадања броја становника.

У нашој земљи, са шест република и две покрајине, нације су се развијале у различитим историјским, политичким, друштвеним и економским приликама, па је и њихов демографски развитак — различит. Тако је, рецимо, стопа репродукције на Косову и Метохији веома различита од оне у Словенији или Војводини. У првом случају она ће у следећих пет година износити 2,25, у другом 1,08, а у трећем само 0,89 одсто.

Не желе сви исто

Занимљиво је да се упркос побољшању животних услова очекује да ће се величина породице смањити — док је 1970. године имала просечно 3,8 чланова, у 1985. ће имати 3,4. Мањи број чланова домаћинства не повлачи за собом и смањење броја породице. Напротив, он ће се повећати: у Југославији ће, при крају следећих пет година, бити 6.799 породица док их је 1970. било 5.345. То је, поред осталог, последица раслојавања породица, одвајања млађих од старијих и све мањег броја новорођених. На одлуку да ли да има дете, не утичу само животни услови већ и жеља савремене жене. У анкети спроведеној пре три године на ужем подручју Србије на питање колико би деце желеле, жене из града су се, у просеку, изјасниле за 2,27 детета. Женама са села и то је много — оне у просеку не желе више од 2,17 детета.

У новој години у којој ће, како већ сада знамо, бити мање млека, бензина, струје и још којечега, биће у просеку и нешто мање — деце!

О. В.

ГОДИНА КОЈА НЕ ПРЕСТАЈЕ

Кад сат 31. децембра откуца поноћ, завршиће се и Међународна година детета. То наравно, не значи да се опраштајући се од ње опраштамо и од брига за најмлађе, да су нахрањена сва гладна уста, обувене босе ноге, обезбеђен кров над главом, школска клупа, срећнија будућност... До многе деце нису стигли ни одјеци замашних међународних акција. И зато Година детета не би смела престати!

ОТКАД ЈЕ СВЕТА И ВЕКА

Колико је људи досад живјело на нашој планети а колико их има сада?

Тања Тарбук,
Тина Ујевића 3
Загреб

На Земљи ће 1980. бити 4 милијарде 374 милиона и 110 хиљада становника. А колико је људи до сада живело на Земљи покушаћемо да одговоримо проценом коју је 1959. године на Међународном конгресу у Бечу изнео познати немачки демограф Вилхелм Винклер. Он, наиме, каже да би те, 1959. године, на једном квадратном километру живело између 33.900 и 52.600 становника, под условом да „откад је света и века“ нико није — умро! То значи да би их на нашој планети било између 3 и по и 6 милиона људи.

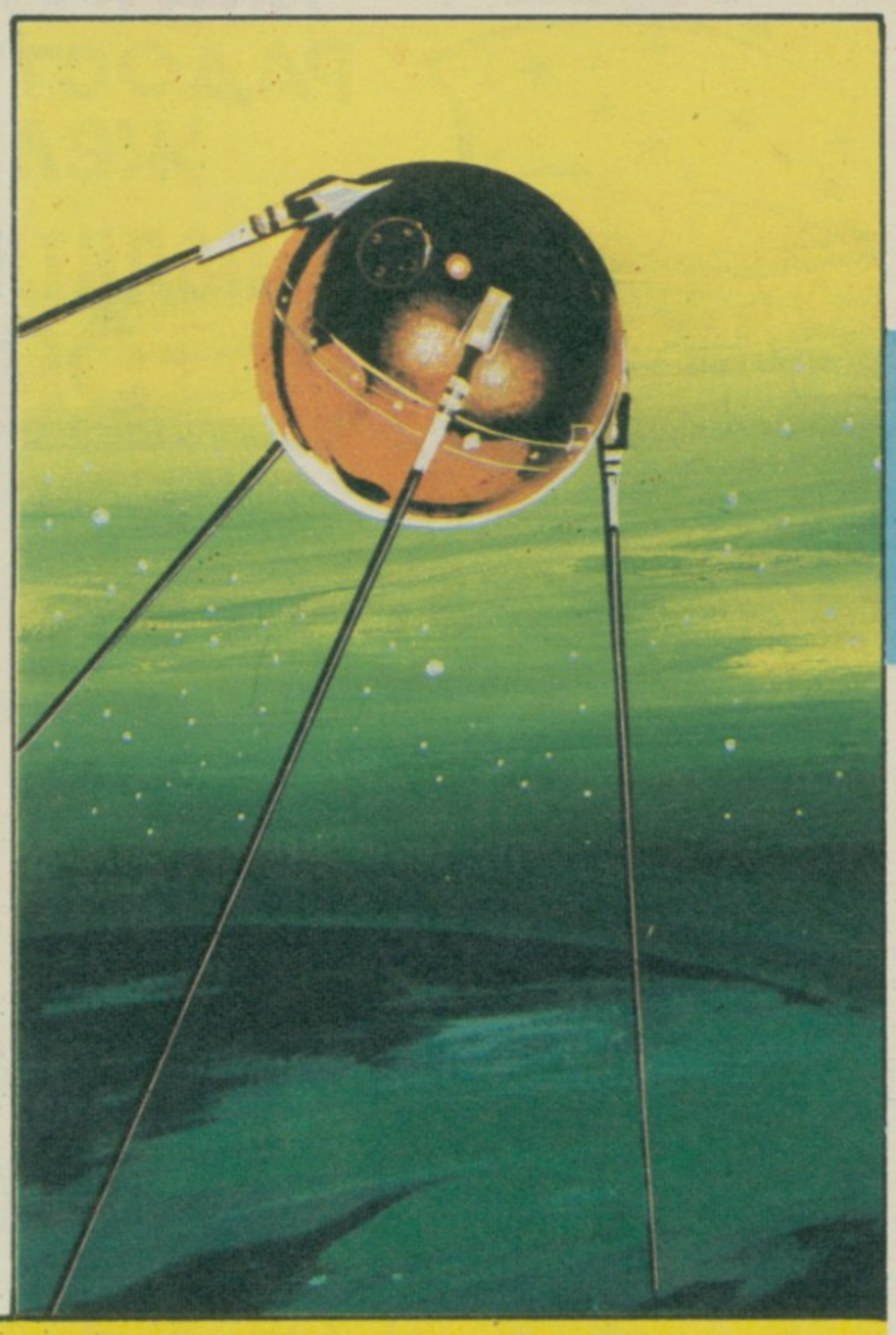

ЗАБАВНИКОВА ЕНЦИКЛОПЕДИЈА

ТРКА ПО

Ракета на лансирној рампи

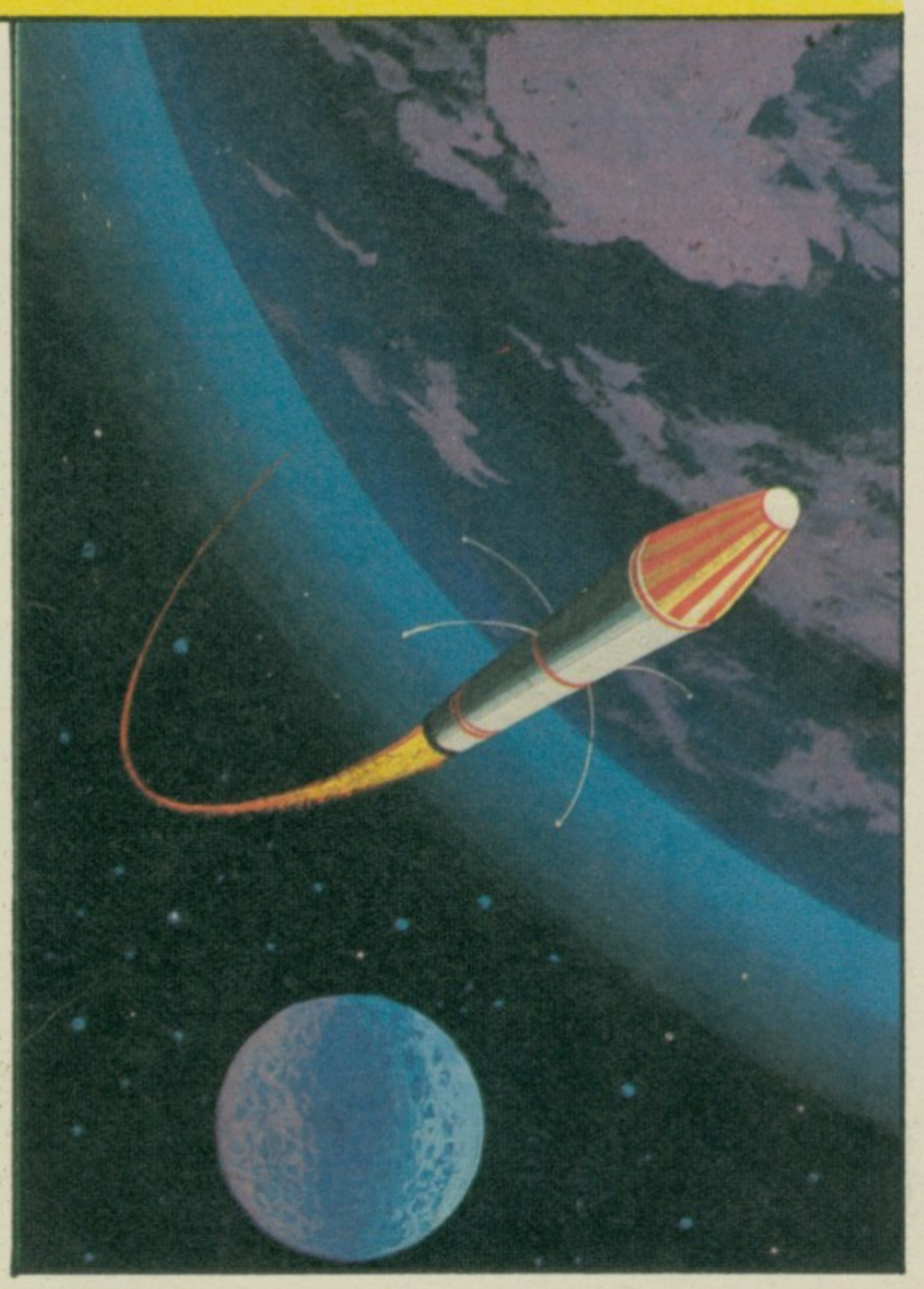

Први совјетски вештачки сателит Спутњик-1 лансиран је 4. октобра 1957.

У кабини Спутњика-2, лансираног 3. новембра 1957, налазио се и пас Лајка.

Експлорер-1 био је први сателит који су Американци с успехом лансирали 31. јануара 1958.

Први корак у тајанствени космос начињен је 4. октобра 1957. године. С космодрома Бајконур у Совјетском Савезу лансирана је снажна ракета-носач на којем се врху, под заштитом металне капе, налазила лопта пречника 58 сантиметара. Та лопта која је изазвала велику сензацију у целом свету и означила почетак васионске ере, постала је Земљин сателит — направљен људском руком. Назван Спутњик-1, сателит је путовао 93 дана око Земље и за то време превалио преко 60 милиона километара. Свој свемирски излет Спутњик-1 завршио је много мање спектакуларно него што га је започео: распао се улетевши у густе слојеве атмосфере јер у то време још није постојала техничка могућност да се тело лансирано са Земље на њу безбедно и врати.

Само месец дана после првог космичког „корака", у свемир је кренула још једна летелица. Овог пута био је то Спутњик-2, у чијој се унутрашњости налазио први свемирски путник — пас Лајка. Симпатична куца била је жртвована науци још пре него што је и полетела — још увек није била савладана сложена техника безбедног повратка космичких летелица на Земљу. Али, постигло се оно што се и хтело: Лајка је помогла да се да одговор на питање да ли живи организми, и у којој мери, могу да подносе услове космичког лета.

Лансирањем Спутњика-2 отпочела је трка која се ни данас, после 22 године, није завршила. Американци, чији је покушај лансирања првог сопственог сателита

КОСМИЧКЕ ЛЕТЕЛИЦЕ

1

ПРВИ ЧОВЕЧЈЕ!

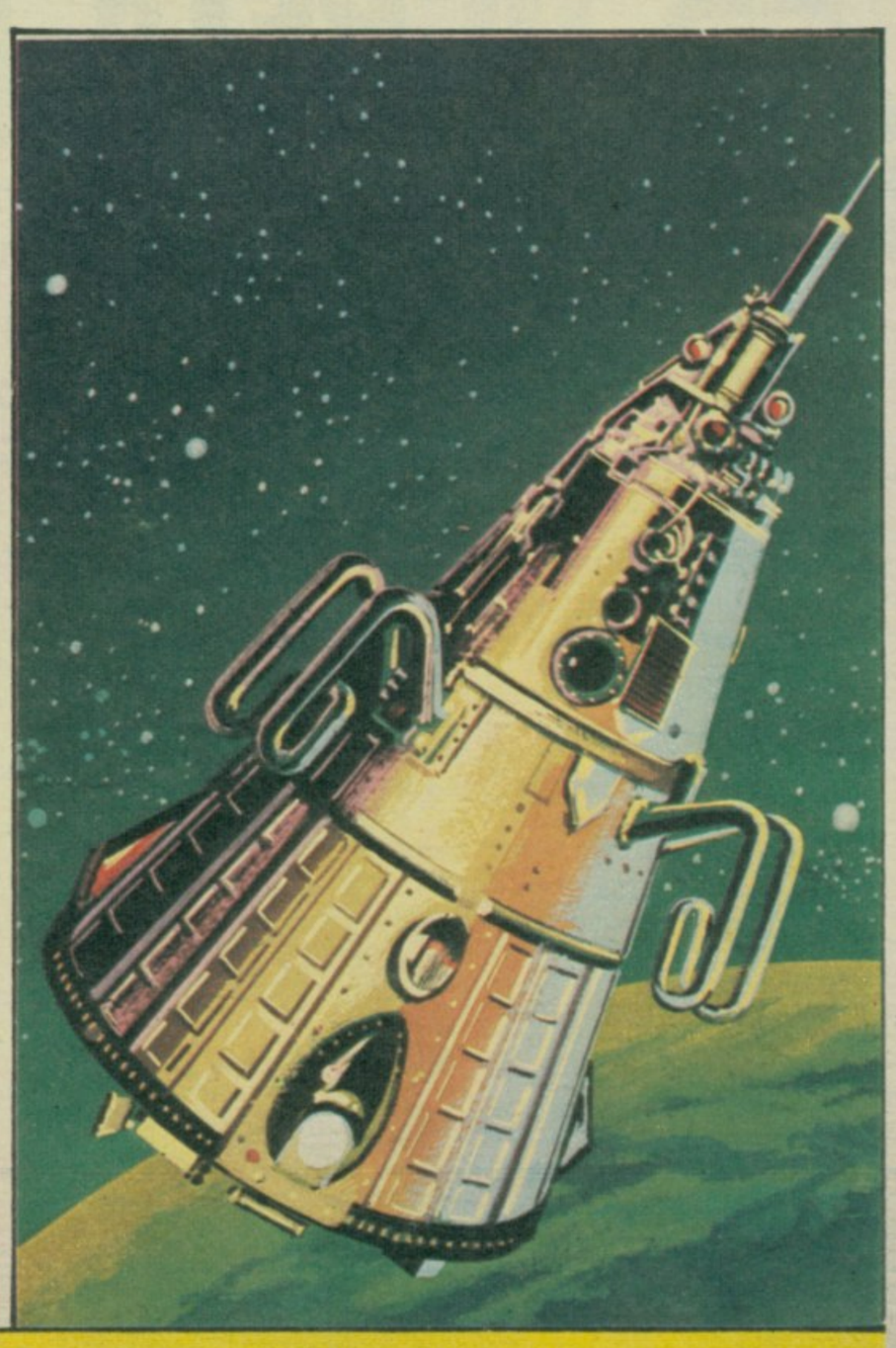
пропао због експлозије ракете-носача, чинили су све како би достигли Совјете. То су делимично и успели кад су 31. јануара 1958. године у Земљину орбиту лансирали Експлорер-1. Стварање овог америчког сателита било је поверено екипи Фон Брауна која је већ дуже време припремала да изненади свет.

Још нису прошла прва узбуђења и одушевљења, а многи су почели да се питају чему заправо служи продор у космос и шта ће донети човечанству. Данас су неки од сателита заиста у служби човека: помоћу њих се размењују ТВ програми, воде телефонски разговори, прате ледени брегови и тајфуни, врше метеоролошка осматрања. Али, моћном оку камера смештених у специјалним капсулама поверавају се и другачији задаци — шпијунски, на пример.

Захваљујући првим космичким летелицама, човек је сазнао да је густина горњих слојева атмосфере много већа него што је мислио и да је Земља — крушкаста. Ту се, наравно, није зауставио. При првом следећем кораку пожелео је да дохвати — Месец. Не само због тога што је хтео да сазна какав је и како изгледа „изблиза", већ и зато што је то била једина мета на небу која се, евентуално, могла погодити. Победу и у овој рунди такмичења однели су Совјети: они су пре Американаца успели да пошаљу сонду у само средиште нашег најближег суседа. Једна од њих, Луна-3, прва је снимила површину оне половине Месеца која никад није окренута Земљи.

Вангард-1 избачен је у орбиту 17. марта 1958.

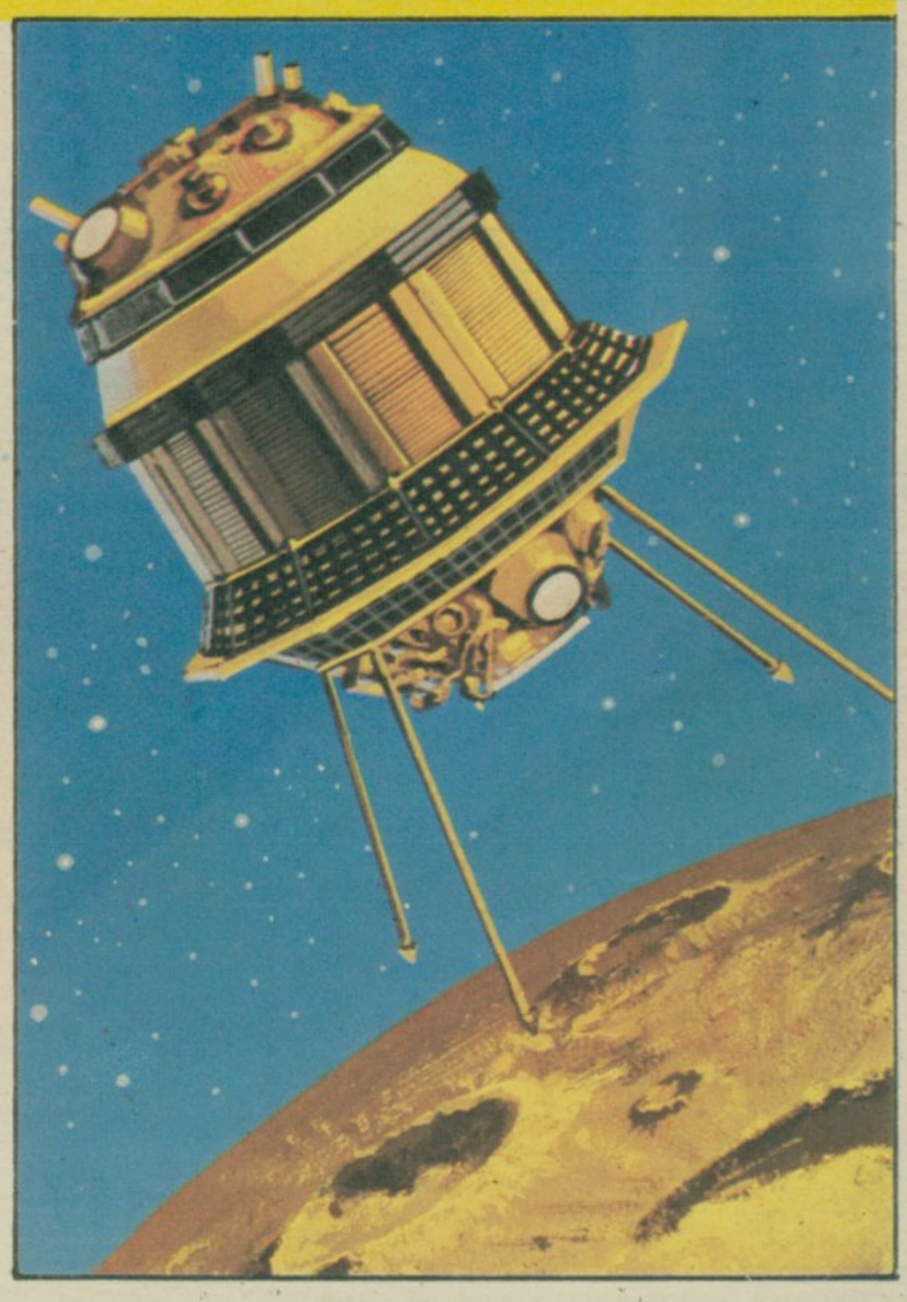

Спутњик-3, многи га називају и првим правим васионским бродом, почео је да кружи око Земље 15. маја 1958.

Ракета Тор-Аген полетела је ка звездама носећи са собом сателит Дискаверер.

Сонда Луна-3 прва је снимила површину заклоњене половине Месеца.

ДОЧЕК НОВЕ 1943. ГОДИНЕ

ОСВЕТА АЦЕ КАПЛАРА

У свечано украшеном хотелу окупила се немачка официрска елита, али није дочекала поноћ јер је неочекивано запраштало са свих страна. У Врњачкој Бањи настала је гужва.

Тих дана, пред крај 1942. године, у Врњачкој Бањи и околини снег је вејао у крупним пахуљицама. Цело место, притиснуто дебелим белим покривачем, више је личило на градић из бајке него на насеље од преко три хиљаде житеља којима, опхрваним муком, није било ни до чега, понајмање до запажања идиличног амбијента.

А мука су били Немци. Врњачка Бања веома им се допала. Зато се ту, поред одреда војске, фелџандармерије и гестаповаца, нашла група високих немачких официра. Војници су размештени по кућама, а официри су запосели виле. Најлепша зграда припадала је београдској зубарки Мирослави Туркуловић. У тој згради, данашњем делу хотела „Партизанка", у којој ће касније бити испланиран десант на Дрвар, сместила се команда.

НЕОБИЧНО ПОНАШАЊЕ

Народ је живео својим, а Немци својим животом. Људи су их се клонили. Нарочито их је мрзео Аца Милосављевић кога суграђани нису знали по презимену већ само као — Ацу Каплара.

Аца је био шездесетогодишњак зализане косе, висок и стамен. Од шешира се никада није одвајао. Увек је ишао углађен, мада му приходи нису били ни близу скромних. Живео је са женом Радом у својој кућици у селу Руђинцима на периферији Врњачке Бање. Жилаво се носио са недаћама и крепио себе и околину досеткама које је сипао као из рукава. Знало се — где Аца дође, биће врисак од смеха.

Надимак је добио по повратку из првог светског рата из којег је, како казују стари Врњчани, изишао са чином поднаредника. Неком приликом друштво га је завитлавало:

— Какав си ти поднаредник, тешко да си догурао до каплара!

Тако је Аца Милосављевић постао — Аца Каплар и с тим именом дочекао Немце. „Шта ће они у мојој земљи", често се питао. „Мучили су нас у првом светском рату, хоће опет. Осветиће се њима Аца."

Дуго је бивши ратник смишљао како да им врати мило за драго. Људи су га често сусретали замишљеног. Нису се чудили његовом озбиљном изразу лица, рат је био, негдашња ведрина ишчилила је код свих али опет нису навикли да га виде толико забринутог.

Неколико дана пред крај 1942. године Аца се узмувао. Стално је некуд журио. На поздрав суграђана само би у пролазу скинуо шешир, промрсио нешто и протутњао. Понекад му је изношени зимски капут био наборан, као да је нешто носио испод њега.

НАПРАСНА ЉУБАВ

Узмували су се и Немци — до дочека Нове године остало је мало времена, а „стару" је ваљало што веселије и свечаније испратити. Најпогодније место за тако нешто била је сала ресторана хотела „Сотировић" (данас „Слобода") који је у то време био елитно здање у Врњачкој Бањи. Сала је блештаво украшена, а обезбеђењу места и околине посвећена је посебна пажња. Предвиђено је да официрски крем у друштву дама почне да се окупља у девет увече.

Народ је из прикрајка гледао ужурбаност Немаца и са сетом се сећао новогодишњих ноћи пре окупације. Аца Каплар као да није много марио за све. Он је тада имао проблем како да објасни жени своју нагло љубав према животињама. Једноставно, откуд год би наишао тих дана, доносио је кући по пса или мачку, углавном изгладнеле луталице којих је по Бањи било сијасет.

— Црни човече, шта ће ти та менажерија! — дочекивала га је згрануто.

— Ћути, Радо, гладног треба нахранити и жедног напојити — узвраћао је он и силазио у подрум где је трпао псе и мачке у два велика сандука

МОЈ НАКЛОН, ГОСПОДО!

Непрестано напрегнути немачки официри са жудном су очекивали новогодишњу ноћ. Почели су да се окупљају код „Сотировића" још око осам увече. Долазили су колима у утегнутим униформама и са дамама у тоалетама.

Око једанаест, разгаљеност је била на врхунцу. Музика је свирала, играло се, певало, наздрављало Хитлеру и победи Трећег Рајха, јело се и пило.

Испред своје кућице, са брда изнад Врњачке Бање, Аца Каплар је напето чекао. У једном тренутку тихо је изустио:

— Е, време је!

Полако је сишао у подрум и тамо нешто петљао петнаестак минута, а затим изнео напоље оба сандука. Пси су лајали, мачке маукале, а све је надјачавала реска лупњава у сандуцима.

Бацио је поглед према градићу и хотелу у којем су Немци светковали, а онда нагло отворио сандуке. Животиње су покуљале из њих као помахнитале — свакој је о репу била привезана празна конзерва — и јурнуле у град. Што су брже грабиле, конзерве су, ударајући у дрвеће, шибље и предмете по путу све више тандркале и изазивале у њима све већи страх.

На предстражама око града били су бугарски војници. Чувши ломљаву, помислили су да партизани нападају градић. Припуцали су. У тишини зимске ноћи пуцњи су одјекивали као експлозија.

У Бањи је дат знак за узбуну. Немачки солдати панично су прекинули слављење по кућама, латили се ратне опреме и похитали напоље. Трчали су улицама и пуцали у мрак мислећи да их напада читава дивизија.

Официри су изјурили из хотела оставивши преплашене и уплакане даме, а музичари стругнули у неку побочну просторију. У сали су оставили превртуте столове и ђаконије расуте по поду.

Створила се гужва у којој се није знало ко на кога и одакле пуца. Официри су брзо издавали наређења. Уследило је прегруписавање и заузимање положаја за окршај.

Са Руђиначког брда Аца Милосављевић је са уживањем посматрао својих руку дело. Кад га је мраз натерао да уђе у топлу собу, подигао је руку и махнуо у правцу градића.

— Мој наклон, господо!

* * *

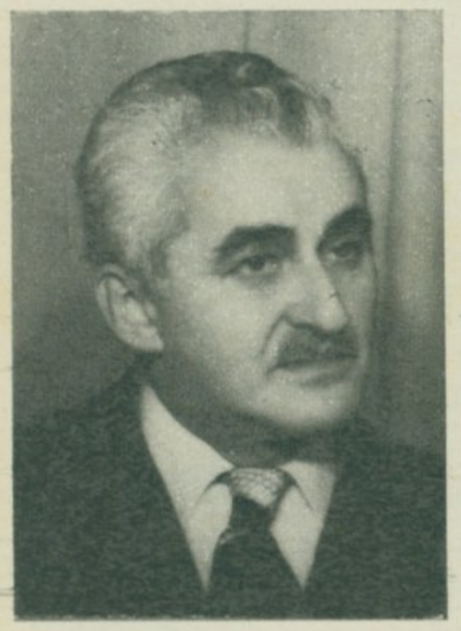
Немци су наставили са прославом Нове године тек око два по поноћи, али није тешко замислити у каквом расположењу. Аца Милосављевић је умро пре десетак година.

Миленко Тодоровић

ШЕТЊА СТАРИМ ФИЈАКЕРОМ

НЕКАДАШЊИ МАТИЧАР ВРЊАЧКЕ БАЊЕ БРАНКО РАДОСАВЉЕВИЋ ПОСВЕТИО ЈЕ МНОГО ГОДИНА ТРАГАЊУ ЗА ПОДАЦИМА О ТОМ ПОЗНАТОМ ЛЕЧИЛИШТУ И ЊЕГОВОЈ ОКОЛИНИ.

Сваког понедељка гости и становници Врњачке Бање са нестрпљењем очекују да преко радио-станице овог пријатног места чују получасовну емисију „Стари фијакер“ знајући да ће им Бранко Радосављевић саопштити праве бисере из прошлости Бање и њеног живота.

Имала је Врњачка Бања и бурне и угодне дане, али никад хроничара. О тим минулим временима мало је остало записано. А имало је шта да се запише. Схватио је то Чика Бранко, како Врњчани зову пензионисаног матичара, шездесет једногодишњег Бранка Радосављевића, и прилегао на посао. Иако тежак инвалид, кренуо је од човека до човека, углавном старих људи, разговарао, записивао. Сусретао их је на пијаци, улици, у парку, кафани, чашћавао кафама... „Гос'н Перо, је л' се ви оно сећате да је Олга Јанчевецка певала овде за Нову годину тридесет девете!“

Помогли су му и родитељи, прве амамџије у Бањи. Кренуо је и по околним селима. Киша, снег, ветар, ето њега. И тако 40 година! Временом је постао жива енциклопедија. Све што је сазнао — покланьао је пишући бесплатно. И емисију „Стари фијакер“ ради без динара надокнаде!

Сакупио је много материјала. Зна и причу о познатом бањском шаљивџији Аци Каплару који је Немцима растурио дочек Нове године 1943.

— Аца је био у првом светском рату. У Солуну га одредише да буде магационер. С њим је радио и неки Француз који је водио посебан магацин. Сваки од њих морао је да има књигу „уласка“ и „изласка“ робе и да уредно бележи сваки податак. Француз је то радио педантно, а Аца помоћу два ексера забодена у даску: на један је стављао цедуљице о издатим, а на други о примљеним стварима. Кад је дошла мешовита француско-српска комисија да обави контролу магацина, згрануто је гледала у Ацину „књигу“ примопредаје. Аца, хладан као лед, мирно је одмерио и лаконски одрезао: „Ајте ви само на посао па да после разговарамо!“ Касније разговор био је сувишан: Француз је имао мањак, Аци није недостајао ни метак!

Ускоро ће Бранко Радосављевић објавити књигу „Записи под гочким подневољем“. На преко 300 страница кроз портрете личности које су живеле или долазиле у Врњачку Бању описао је сијасет занимљивости. У књизи, међутим, неће стајати колико је километара препешачио прикупљајући материјал, колико разговора обавио, да је као матичар склопио преко 500 бракова и био један од иницијатора оснивања Парка љубави и Парка младенаца.

М. Т.

ЗАБАВНИКОВ ЛЕКСИКОН

ТРАЖИМ ЧОВЕКА

Диогенов отац имао је малу мењачку радњу у Синопи. Једном је ухваћен у ковању лажног новца, у чему му је и Диоген помагао. Диоген је због тога морао да побегне из Синопе и отишао је у Атину. Ту је постао ученик киничког филозофа Антистена.

Кинићи сматрају да човек треба да се ослободи телесних потреба и страсти, да се узвиси над богатством, чашћу, задовољством. Ко то постигне — мудрац је, остали су будале (кинићи све људе деле на мудраце и будале). Мудрац треба да је равнодушан, без жеља, страсти и потреба.

Диоген из Синопе (403? — 323 пре н. е.) трудио се да живи као прави кинички мудрац. О његовом чудном животу постоје многе анегдоте. Живео је као просјак и спавао под тремом храма или у бурету. Усред дана је ишао атинским улицама с фењером у руци „тражећи Човека“, правог човека, а не будалу.

ГОРДИЈЕВ ЧВОР

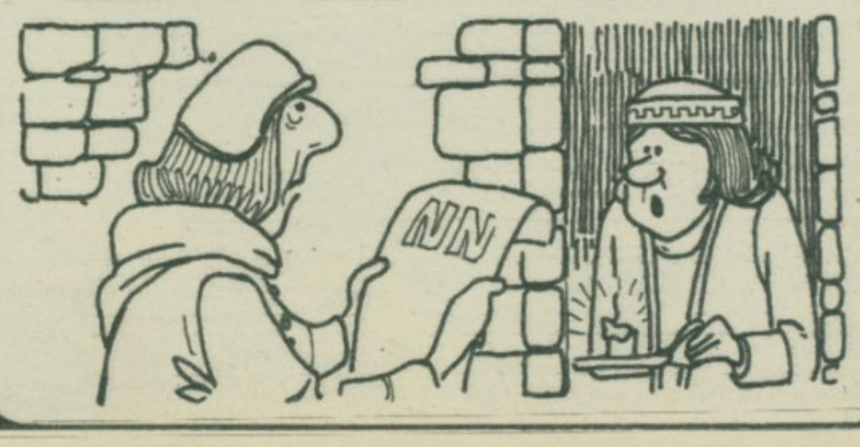
Према легенди, фригијски краљ Гордије увезао је јарам и руду на бојним колима краља Мида и прорекао да ће онај ко његов чвор одмрси — завладати светом. Али, чвор је остао неразмршен све док га није Александар Велики 334. год. пре н. е. — пресекао мачем!

Отуда се изразом „Гордијев чвор“ означава замршена ствар, тешкоћа која изгледа несавладива, задатак који се може решити једноставно, али само силом.

Н. Н.

За непознатог човека данас кажемо **Н. Н.** Та се скраћеница често тумачи као: **Nomen nescio** (име непознато). Она, међутим, потиче из римских правних уџбеника, где се у замишљеним судским процесима тужени означавао именом **Numerius Negidius**, скраћено **Н. Н.** То је игра речи, јер **Numerius** долази од **numerare,** платити, а **Negidius** од **negare,** ускраћивати. **Numerius Negidius** означавало је, дакле, човека који је оптужен јер одбија да плати дуг.

WALT DISNEY

ПАЈА ПАТАК

СТРИЧЕ БАЈО, МОГУ Л' ДА ГОВОРИМ С ТОБОМ?

ПА ВЕЋ ГОВОРИШ, ЗАР НЕ?

'ОКУ ПОВИШИЦУ!

ВЕЋА ПЛАТА ТИ НЕЋЕ ДОНЕТИ СРЕЋУ!

МА НЕМОЈ! НИСАМ БАШ СИГУРАН!

АКО ТИ ДОКАЖЕМ ДА НОВАЦ ДОНОСИ САМО НЕСРЕЋУ, 'ОЋЕШ ЛИ МЕ ОСТАВИТИ НА МИРУ?

ДОБРО! ДОКАЖИ!

КО ИМА НАЈВИШЕ НОВЦА ОД СВИХ КОЈЕ ПОЗНАЈЕШ?

ТИ, СТРИЧЕ БАЈО!

Distributed by King Features Syndicate.

А КО ЈЕ НАЈНЕСРЕЋНИЈИ ОД СВИХ КОЈЕ ПОЗНАЈЕШ?

ТИ, СТРИЧЕ БАЈО...

Copyright © 1979
Walt Disney Productions
World Rights Reserved

...АЛ', НЕСРЕЋА НИКАД НЕ ИДЕ САМА!

9-30

СТАЗАМА НАШЕ ПРОШЛОСТИ

БОСНА ШАПТОМ ПАДЕ

БЕЖЕЋИ ПРЕД ТУРСКОМ СИЛОМ У ХРВАТСКУ, СТЈЕПАН ТОМАШЕВИЋ ОКО ПОДНЕ ЗАСТА У КЉУЧУ. НИ ПОЛА САТА ПОСЛЕ ЊЕГА ПОД ГРАД СТИЖЕ ПАШИНА ИЗВИДНИЦА.

У пролеће 1463. силна турска војска од стотину и педесет хиљада коњаника, пешака, морнаре и пратње, предвођена султаном Мехмедом II ваљала се на Босну. Султан је отправио посланство босанског краља Стјепана Томашевића обећавајући им петнаестогодишње помирје. Примивши раније ускраћени данак, турски цар наумио је да, за тадашње време и ратове муњевитим покретима, здроби босанско краљевство пре него што краљу Стјепану у помоћ притекну угарски краљ Матија Корвин, Венеција, папа, крсташи, Европа...

Хришћански свет је, додуше, са пуно разумевања уздисао и обећавао помоћ, понешто чак и слао у Босну. Стјепана Томашевића Корвин је и даље држао својим вазалом, а његову државу делом свога краљевства, без обзира на то што је папа допустио и благословио његово крунисање. Дубровник се припремао да новцем и лукавством искамчи своју независност од Турака, Венеција час ситно помагала, час одрицала потпору, тако да је млади босански суверен схватио да праве помоћи заправо нема ниоткуд.

КАКО НАМ ВАЉА ЧИНИТИ

Брат Михајла Константиновића, Србин из Острвице у турској служби, био је један од султанових ризничара. Тако се затекао у Дринопољу и, добро притајен, чуо разговор султанових саветника Махмуд и Исак-паше о исходу преговора са босанским посланицима.

— Како нам ваља чинити, шта ћемо одговорити босанском краљу? — сећа се Константиновић тога разговора. — **А како другачије — даћемо му примирје на петнаест година па ћемо одмах, не губећи време, поћи за посланицима, јер ако другачије учинимо, нећемо моћи никако задобити босанску земљу... То је земља брдовита, помоћи ће је угарски краљ па и Хрвати и друга господа. Нека посланици крену у суботу, ми ћемо за њима у среду па ћемо доћи до Ситнице близу Босне, а отуд још нико неће знати куд цар мисли окренути...**

Константиновић тврди да је посланике кришом, излажући се великој опасности, упозорио на превару, али они не повероваше. Уверили су се у то по повратку у своју земљу, кад је већ било касно. Првих дана маја 1463. пред двор подрињског војводе Твртка Ковачевића, на запенушеном и окрвављеном коњу, дојури престрављени гласник.

— Војводо... Турци, Турци иду!!! Хиљаде Турака јашу за Махмуд-пашом Ангеловићем... Све се црни од њих... Кажу да султан води море војске од Македоније и Косова...

Пре него што је војвода Ковачевић дошао к себи, јер су туда малопре прошли посланици носећи гласове о миру, Подриње су преплавили Турци наилазећи тек ту и тамо на отпор. Дочекавши Махмуд-пашу, није имао времена ни да схвати шта се догађа.

На миг воће султанових коњичких претходница севну сабља и глава Твртка Ковачевића откотрља се пред ноге пашиног узнемиреног арапског ждрепца.

Користећи запрепашћење народа, Турци су освајали град за градом, кидали део по део Босне.

ПОДМИТЉИВИ ВЕЛМОЖА

С главнином војске стигао је двадесетог маја и султан под зидине некадстоног града Бобовца. Заповедник града био је сада војвода Радак. Само три дана трајала је опсада — за обећану награду заповедник предаде тврђаву Турцима. Награда је била — одрубљена глава због издајства свога краља.

И данас, кажу, на путу од Сутјеске, Краљеве, према Боровици стоји стена Радаковића где је подмитљиви велможа изгубио главу...

— Краљу! Бобовац је пао! Турци крећу на Јајце — уздахну Радивој Семковић клечећи пред Стјепаном Томашевићем. Јашући пред Махмуд-пашиним коњаничким четама које су се попут клина забијале у Босну донео је овај глас. Паника и свеопшти метеж захватише босанске земље. Пао је некада главни град, краљ је с пратњом побегао из Јајца према Хрватској, несложно племство спасавало је главе, али азијатско копито пресеца све путеве према Угарској, Хрватској, Венецији, Дубровнику...

Покушавајући да се домогне Хрватске, Стјепан Томашевић застао је око подне у Кључу. Ни пола сата после њега стиже под Кључ пашина извидница. Четири дана после опсаде, оставши без хране и оружја, Стјепан Томашевић морао је да се преда.

Мехмед II освојио је, тако трећи без борбе, град Јајце. Махмуд-паша дојурио је са заробљеним краљем. Судбина босанског краљевства била је запечаћена. Једна за другим падали су босански градови. Заповедник јаничарске посаде у Звечају постао је Михајло Константиновић.

ПАЛО ЈЕ СТО ГРАДОВА

Султан је покушао да у јуну заузме Херцеговину где се Стјепан Косача храбро борио, али узалуд. Тврда, кршевита земља одолела је турској коњици сем долина, па је султан одлучио да се врати у Дринопоље. Није хтео да се смилује заробљеном краљу коме је, тобоже, његов слуга Махмуд-паша, без његовог знања и у његово име, дао „слободан лист". Мехмед II нареди да погубе Стјепана Томашевића.

Глава последњег босанског краља пала је пред шатором поглавара силе од чије су се злослутне тутњаве љуљали климави стубови феудалне Европе... Савременици су забележили да је за непуних шест недеља султан освојио стотину босанских градова, отерао у робље готово две стотине хиљада несрећних житеља Босне. Све то постигао је муњевитом операцијом у којој је главнина војске смрвила Босну, а десно крило коњице продрло у Угарску, чак до Темишвара.

Сведок тих драматичних догађаја је и изрека „Босна шаптом паде".

Младен Трнски

МИНИ-КВИЗ

1. Ксантипа је река у Бразилу?
2. Тар је стари назив за планину Тару?
3. Фонолит је...
4. Кад је живео наш књижевник Теодосије?
5. Шта је грог?

ОДГОВОРИ:

1. Не, Ксантипа (5—4. в. пре н. е.) је жена хеленског филозофа Сократа, чувена по својој нарочитој горопадности: фигуративно: горопадница, 2. Не, Тар је планинска област у Индији, 3. Фонолит је магматска стена, 4. Хиландарски калуђер Теодосије живео је крајем 13. и почетком 14. века, а главно дело је "Житије Св. Саве", 5. Грог је пиће од топле воде, шећера и рума или коњака.

СТАЗАМА НАШЕ ПРОШЛОСТИ

ПОСТА БОСНА

ОПСАДА БОБОВЦА — Двадестог маја 1463. године султан Мехмед II, после незадрживог продора у Босну, опсео је са око 150 хиљада људи, донедавно главни град босанског краљевства Бобовац.

РАДАК ПРЕДАЈЕ ГРАД — Савременици су сматрали да је та тврђава успешно могла да се држи чак више од две године. Султан је убрзо наредио да се излију велики топови... Борба се још није ни разгорела, а већ трећег дана опсаде заповедник града војвода Радак пристао је на предају.

НИСИ БИО ВЕРАН — Кад је Радак затражио награду, султан је одговорио: „Кад своме господару исте вере ниси био веран — како ћеш бити мени, Турчину?!“ — и без оклевања наредио да га смакну.

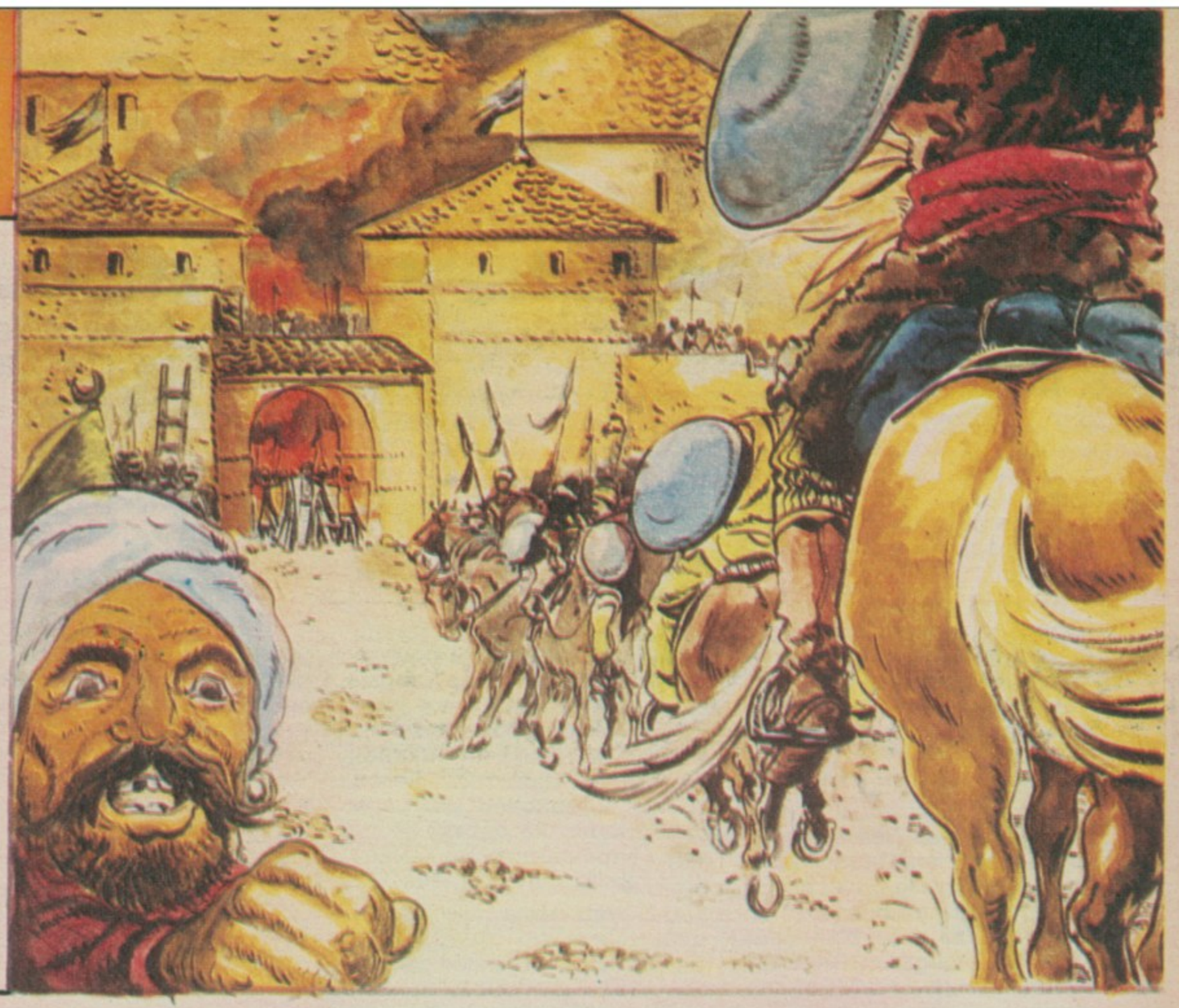
ОПШТЕ РАСУЛО — Брже од Махмуд-паше Анђеловића летео је Босном глас да је Бобовац пао, да се краљ спрема у Хрватску... Страва, малодушност и расуло издашно су помагали Турцима.

БРЖЕ У ХРВАТСКУ — Видећи да му прети пропаст, да му нема помоћи од европских владара и да не може сакупити војску — краљ напусти Јајце са породицом и пратњом, настојећи да се домогне Хрватске. За њим су, у стопу, јурили коњички одреди Махмуд-паше.

ПАШАЛУКОМ

КРАЉ СЕ ПРЕДАО — Док су Махмуд-пашини коњаници јахали око Кључа, не слутећи да је Стјепан Томашевић управо ту застао да предах не, нека продана душа из града изда босанског краља. Ангеловић сместа нареди опсаду Кључа. Трећег дана — добивши пашино обећање у име султана — босански краљ предаде се Турцима.

ПАЛО ЈЕ ЈАЈЦЕ — У међувремену је пало Јајце, а 10. јуна 1463. у Млецима се знало да је силна турска војска провалила у босанску државу, заузела највећи део краљевства, најглавнија места и градове, да је и сам краљ босански допао у ропство.

КОРВИН СТИЖЕ У БОСНУ — Шеик Али Бестами доказао је да Махмуд-паша није смео да говори у цареве име и сам је својом сабљом смакнуо злосрећног краља, чију је главу посредно „миропомазао и окрунио“ римски папа. У међувремену, угарско-хрватски краљ Матија Корвин имао је пуне руке посла одбијајући коњицу Али-бега у данашњој Војводини. Уз помоћ папе, Млечана, херцега Стјепана Косаче и италијанских кнежевина — Матија Корвин упао је у рану јесен 1463. долином Врбаса у Босну.

СУЂЕЊЕ, АЛИ КАКВО — Са позорнице светских збивања босанско краљевство нестало је таквом брзином која ни данас није јасна. Босна је постала турски пашалук. Пре повратка у Дринопоље султан Мехмед II је понижеником последњем босанском краљу Стјепану Томашевићу, по чијој су се заповести Турцима предавали многи градови — после кратког „суђења“ дао да му се одруби глава.

ДО ЦАРСКОГ БЕЧА — На сам католички Божић, кажу записи, 25. децембра 1463. угарско-хрватски краљ свечано је ушао у Јајце... Али, то је било само привремено потискивање отоманског лава који је тек почео да се протеже уз рику која је касније потресла и зидине царског Беча.

ПОЗНАТА СУЂЕЊА

ЗАВИДЕЛИ СУ

— Дајте ми да направим било какву биста у просторијама суда и видећете ко је прави аутор! — узвикнуо је изнервирани уметник усред процеса. Председавајући је одмах прихватио.

Енглески вајар Ричард Белт налазио се на врхунцу успеха. Крајем маја 1881. лорд Хотон свечано је открио његово дело — огроман бронзани кип песника лорда Бајрона како седи на стени блудећи погледом преко Хајд-парка.

Белтова скица за национални споменик Бајрону победила је на међународном конкурсу на коме је учествовао чак и славни француски скулптор Роден!

У августу исте године краљица Викторија лично поручила је од Белта статуету њеног покојног, веома оданог, председника владе лорда Биконсфилда. За самоуког вајара, који још није био навршио тридесет година, то је представљало муњевит успех.

После краљичине уследиле су наруџбине из високог друштва. Свако је желео да позира Белту за биста или тражио од њега да начини посмртну маску неког драгог и вољеног. Ређали су се лордови, принчеви и принцезе, чланови краљевске породице. Листа чекања као да није имала краја... тако се бар чинило Белтовим завидљивим и мање срећним конкурентима.

У ОТМЕНОМ ОДЕЛУ

Само пет година раније Белт је напустио посао у студију Чарлса Лоза, где је радио као помоћник за три фунте недељно, и почео самосталну каријеру. Поред тога што је био познат скулптор, Лоз је својевремено био чувени спортиста и веслач универзитета у Кембрицу где се школовао. За разлику од њега, Белт је био сиромашан и без школе.

Почео је као графички шегрт господина Николса, штампара Доњег дома британског Парламента. У слободним часовима будући вајар правио је скице славних људи које је виђао по холовима Парламента: Дизраелија, лорда Дербија, кардинала Манинга и других. Кардинал га је посаветовао да се упише у Колец за раднике где је научио да барата вајарским чекићем и длетом.

Затим је Белт успео да постане шегрт у студију чувеног викторијанског скулптора Џона Х. Фолија који је управо радио фигуру рано преминулог принца Алберта, супруга краљице Викторије, за „Албертов меморијал" који данас стоји у Хајд-парку преко пута зграде Алберт хола.

Белт је био веома амбициозан и вредан радник и знао је да прокрчи себи пут. Једном приликом рекао је неком свом колеги: „Пут до успеха састоји се и у облачењу отменог одела и кретању у високом друштву".

Белтова друштвена спретност не једном донела је Лозу богате поруџбине. Али, када Белтова умешност није добила одговарајућу материјалну накнаду, он је напустио Лозов атеље и започео да ради самостално. За ортака је узео сиромашног фламанског цртача Верхајдена.

Од тога часа све му је пошло као по лоју. Ускоро су Лоз и неки други вајари, видећи да Белт као магнет привлачи богату клијентелу, листом устали против њега. Говорили су да је обичан шарлатан који успешно крчи пут навише. И шта таква нешколована особа, брујали су завидљивци, уопште зна о уметности!

144 СВЕДОКА

Једнога дана појавио се у веома тиражном листу „Вашар таштине" кратак чланак под насловом „Господин Белт". Наслов је био озбиљан, а текст запрепашћујући.

„Господин Белт, писало је, није творац дела захваљујући којима га многи сматрају генијалним вајаром. Толико цењене скулптуре начинио је други човек, док је Белт савршено неспособан да направи било шта што би личило на уметност. И недавно откривена статуа лорда Бајрона дело је бившег Белтовог ортака Верхајдена, а Белт је само спретан трговац."

Ричард Белт је, чим је прочитао чланак, одјурио у редакцију листа да тражи објашњење. Тамо су га обавестили да га је оптужио његов ранији послодавац Лоз уз подршку Верхајдена.

Белт је обојицу тужио суду за клевету. Уследио је један од најдужих процеса у историји британског правосуђа. Трајао је 43 дана и постао, према речима угледног листа „Тајмса" главна тема на свакој вечери и у сваком клубу. Током процеса продефиловала су 83 сведока оптужбе и 61 сведок одбране.

Главни призор у судској двorани био је сасвим јединствен — око 50 Белтових скулптура разних величина и облика донето је у суд и поређано по клупама да би се нашле при руци чим се доведе у питање њихов уметнички квалитет и ауторство.

Суђење је личило на класичну фарсу. Суд је чуо причу о „скулпторовом духу", то јест његовом некадашњем брадатом помоћник Верхајдену, који је у ствари вајао дела док их је Белт само потписивао, приказивао и за њих добијао велике своте новца.

СКРИВЕНА ОДАЈА

Било је речи и о замаскираним вратима која су тајно водила у Белтов студио, као и о скривеној споредној одаји у оквиру саме радионице. Такви детаљи давали су процесу неопходан „штимунг".

Али, војвоткиња од Ливленда сведочила је да је Белт читаве три недеље радио њену биста у њеној сопственој кући где није било никаквих тајних излаза нити одаја за „човека из позадине". Градоначелник Лондона дао је сличну изјаву поводом Белтовог рада на бисти његове супруге градоначелниковице која није позирала у Белтовом студију већ у резиденцији Гилдхолу.

Сер Ричард Валас, познавалац уметности и власник и данас постојеће чувене збирке уметничких предмета Валас у Лондону, испричао је на суду да је у више махова ненајављен свраћао у Белтову радионицу и налазио мајстора задубљеног у вајање лика покојног царског принца, сина Наполеона III. „Било је више него очевидно да се господин Белт разуме у свој посао", изјавио је Валас.

Јавно мнење и високо друштво били су листом на Белтовој страни. Захвални клијенти чак су финансирали његову тужбу против Лоза и Верхајдена. Краљевска академија, односно колеге уметници, били су,

исто тако листом, против њега.

Председник Академије лорд Лејтон приписао је све боље Белтонове радове „туђој руци“, а члан Краљевске академије Алма Тадема дао је изјаву да га статуа лорда Бајрона неодољиво подсећа на „фламанску вајарску школу“. Верхајден је, знало се, био из тих крајева.

— Дозволите ми да направим неку биста у просторијама суда и видећете! — узвикнуо је изнервирани Ричард Белт усред судница. Судија барон Хадлстон сместа је пристао.

НОВАЦ У ХАЈД-ПАРКУ

Договорено је да се Белт повуче у споредну одају суда и од глине начини бисту свог помоћника Пљатија. Биста је имала да буде упоређена са већ постојећом која се, као доказни материјал, налази у судници.

Док је Белт вајао, суд је настављао с радом. Верхајден је показао свој дневник, писан на француском, у коме су биле прибележене повеће своте новца добијене од Белта, једном чак на клупи у Хајд-парку.

Један од Белтових бивших ученика сведочио је да је Белт сам израдио модел Бајроновог споменика и да су му, у реализацији огромне фигуре, помагали он, радећи једну чизму, и Верхајден, који је начинио драперију. Али, све до последњег детаља по мајсторовом првобитном моделу. Белт је сам завршио статуу.

С времена на време судија се распитивао како напредује рад у суседној соби. Добијао је одговор да иде споро због лошег осветљења.

Најзад је једног јутра објављено да ће биста бити приказана истог дана по подне у три сата.

У речено време Белт је ступио у судницу први, а за њим чиновник са бистом у рукама и последњи — „модел“ Пљати. Улазак је пропраћен урнебесним овацијама.

ПРИСТУПИО ЈЕ БЕЛТ

Учени чланови Краљевске академије остали су при свом. Са клупе за сведоке један по један тврдили су да се две бисте Пљатија разликују, односно да је прву, уметнички далеко бољу, радила друга рука.

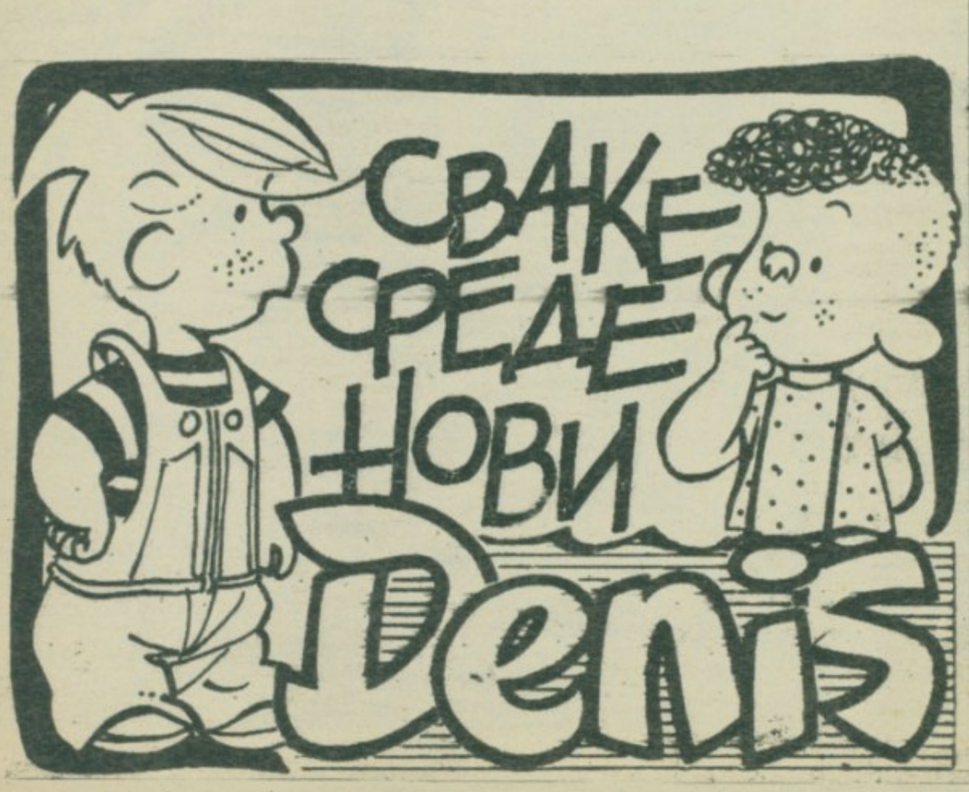
На судијин знак приступио је и Белт. Показујући прстом на прву бисту, рекао је: „Само моја рука дотакла је ову бисту, само у мом духу зачела се њена композиција!“ Присутни су ове речи поздравили ватреним аплаузом.

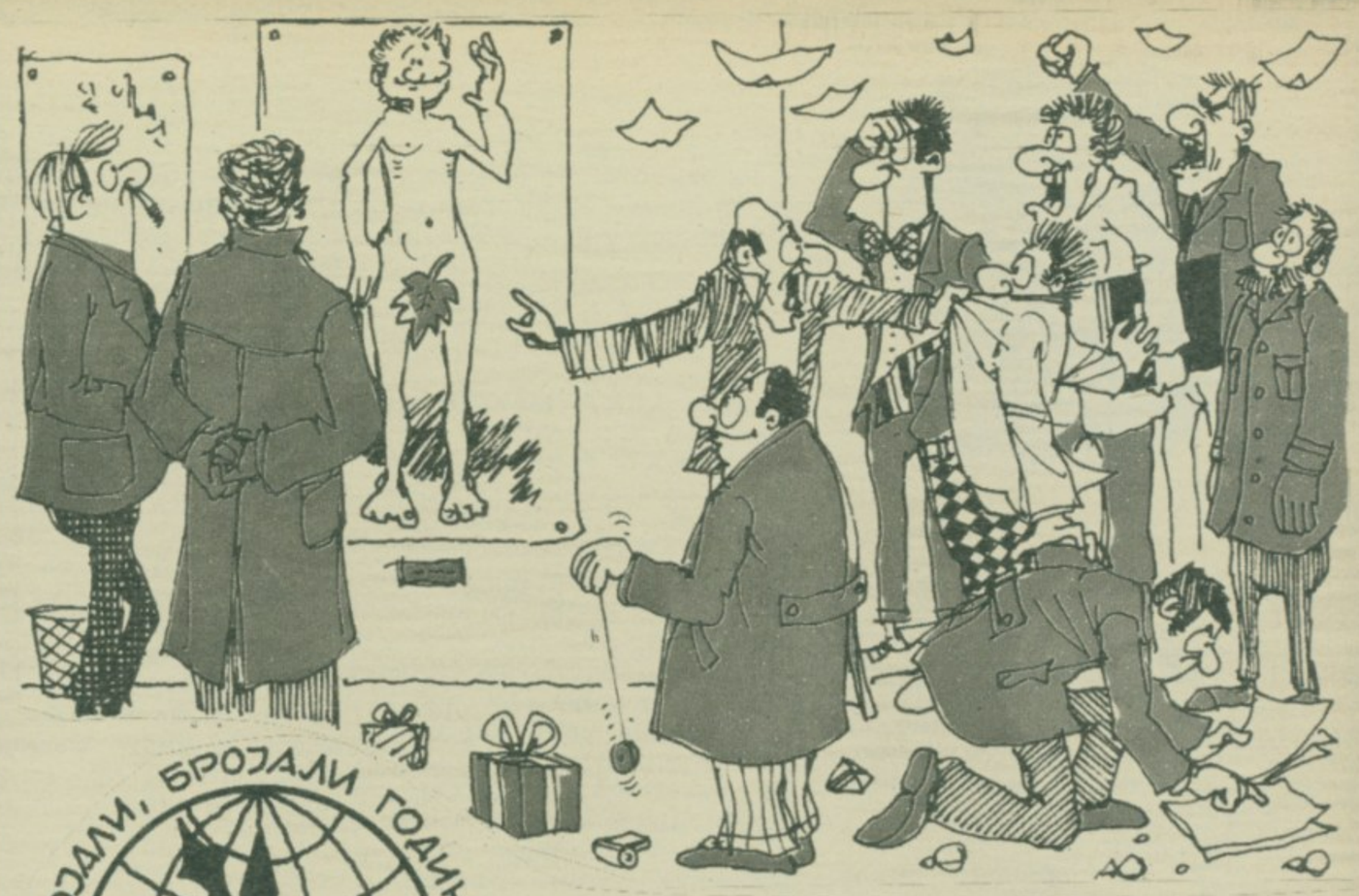
Судија барон Хадлстон сводио је чињенице и утиске 4 дана. Затим се обратио пороти рекавши да су обични људи боље судије ликовних уметности и књижевности него сами сликари, вајари и писци „јер су уметници често завидљиви и због тога ускогруди“.

Порота је донела једногласну одлуку после 35 минута већања. Белт је у праву и оптужени Лоз и Верхајден морају да му исплате суму од 5 хиљада фунти као накнаду за клевету и понижавање. То је у ондашњој Енглеској била рекордна одштета.

Белта су пријатељи на рукама изнели из суда, кроз масу људи који су га поздрављали. Огромну суму од 5 хиљада фунти ипак није добио јер је Лоз, по савету свог адвоката, објавио да је банкротирао.

Ј. М.

У КОЛИКО САТИ ЈЕ НАСТАО СВЕТ

НЕКАДА СУ ЉУДИ КОРИСТИЛИ БИБЛИЈУ КАО ЕНЦИКЛОПЕДИЈУ, АЛИ И КАО ЛЕК ПРОТИВ ЗУБОБОЉЕ.

Ирски надбискуп Ашер изјавио је 1654. године како је пажљивим читањем Светог писма закључио да је Бог створио свет 4004. године пре наше ере. Цео један век тај датум стварања света уношен је у сва потоња издања Библије. Ко би посумњао у тачност податка — одмах је проглашаван за јеретика.

Али цењеног ирског надбискупа критиковао је бискуп Лајтфут — због непрецизности у прорачунима. Лајтфут је педантно израчунао да је свет створен 23. октобра 4004. године пре н.е. у 9 сати пре подне!

Да ли је Адам имао пупак?

Према рачунима савремених научника ова два побожна свештеника направила су грешку — од свега неколико милијарди година. Ашер и Лајтфут нису изузеци по томе што су Библију сматрали почетком и крајем целокупног људског знања. Напротив. Свето писмо је некада било енциклопедија у коју није смело да се сумња. Библијске догме морале су се поштовати до најситнијих детаља.

Због старозаветне приче о постанку Адама и Еве, на пример, десио се пре десетак година занимљив инцидент у Конгресу Сједињених Америчких Држава. У владиној брошури „Људске расе“ цртач је Адама приказао — с пупком. На ово је сместа бучно реаговао Карл Дархем, члан Конгреса из Северне Каролине. Дархем је жигосао цртеж — као једну од појава забрињавајуће комунистичке пропаганде. Адама је Бог начинио од земље, он није од мајке рођен — и зато није могао имати ни пупка! У Конгресу се развила бурна дискусија. Ватреног поштоваоца Библије најзад су умирили чињеницом да се у Ватикану налази Микеланђелова слика на којој је Адам такође представљен с пупком. Па кад Ватикан трпи гако „грешно“ насликаног Адама — зашто не би и амерички Конгрес!

Пропаст света у августу

По византијском рачунању — свет је створен у недељу, 1. септембра 5509. год. пре н. е. Како га Бог, ваљда, није створио од квалитетног материјала — свет је био осуђен да траје само „седам векова“ — у ствари 7000 година. Тај седми, последњи „век“ почео је 1. септембра 492. а завршио се 31. августа 1492. године. На крају „седмога века“ очекивала се пропаст света.

Када су настала „последња времена“ при крају „седмога века“, о пропасти се све више размишљало и писало, чак и у званичним документима. Босански бан Стјепан II Котроманић, на пример, дао је 15. фебруара 1333. Дубровчанима Рат, Стон, Превлаку и острва око Рата „до згорења свијета“, односно до пропасти света!

Свет, очигледно, није пропао 1492. године — али нису пропала ни веровања у „смак света“. Година 1492. узета је за почетак „последњих година“, такозваног „второг века“. Велики везир Ахмед-паша Херцеговић, датирао је, на пример, једно писмо Дубровчанима „второга века 8. године“, а што значи — 1500. године, то јест осме године након предвиђане пропасти света.

Поред тога што су се Библијом користили као енциклопедијом, људи су некада смислили још један „користан“ начин како да је употребе.

У давна времена, када су у моди била најразличитија гатања и врачања, отмени Римљани лечили су болести очију изговарајући стих. 4.129 из „Енеиде“: »Oceanum iterea surgens Aurora reliquit« (Међутим, зора је изишла из океана), а стих 2.95 из „Илијаде“ служио је као лек — против реуматизма у ногама!

И хришћани су смислили своје „лековите текстове“. Стих 12.46 из Мојсијеве књиге Изласка (друга библијска књига) сматран је — леком против зубобоље!

Љ. Ј.

КУЋНИ СВЕТ ТИШИНЕ

Још су стари Грци и Римљани гајили рибе у базенима и посудама, али не само за исхрану: ове грациозне животиње, захваљујући највише стрпљивим одгајивачима са Далеког истока, истовремено су и живописан украс.

Код нас се акваристика — држање украсних риба у специјалним стакленим посудама — развија после другог светског рата. Данас то није само хоби, већ и занимљив, сложен огранак ихтиологије, науке о рибама.

Владимир Колозеус, тридесет петогодишњи столар из Земуна, Божидара Аџије 34, бави се акваристиком већ двадесетак година, настављајући породичну традицију. Све ове рибе снимљене су у његовим акваријумима.

1

ДО ПОСЛЕДЊЕГ ДАХА — Када је „сијамски борац“ (лат. Betta splendens) пренесен 1893. године из Сингапура у Европу, љубитељи риба у акваријуму нису могли да се начуде борбености овог лепотана. На Далеком истоку већ вековима се приређују узбудљиве борбе, уз велике опкладе и страствено навијање, где су главни актери меча до потпуне изнемоглости или смрти — два китњаста, поносна мужјака. Наиме, чим се сретну два „сијамска борца“, одмах заподену дугу, исцрпљујућу борбу. Колико је овај акваријумски гладијатор ратоборан, показује и обично огледало: ако се оно постави уз стаклени зид акваријума, борац одмах примети сопствени лик, рашири сва пераја и шкржне поклопце и насрће! Женке су, међутим, мирне, и — неугледније. Када на свет треба да дође од 400 до 600 младих, њихов отац од нарочите пене прави на површини воде гнездо где женка полаже јаја. Ако она падну на дно, брижни тата их вешто скупља у уста и враћа на њихово место. И тада љубав престаје: да не би појела сопствену икру, мужјак тера женку од гнезда, а он младе чува првих шест дана живота. Не отпливају ли седмог дана и он ће их једноставно — појести!

2

КРАЉ АКВАРИЈУМА — Pterophyllum scalare, познатији као скалар, потиче из Амазона и њених притока, а у Европу је унесен 1909. године. Данас је то сигурно једна од најлепших и најомиљенијих акваријумских риба, названа због изузетног изгледа и поносног држања „краљ акваријума“. Размножавање ових риба, од којих су специјалним одабирањем и укрштањем аквaристи добили црне, мраморне, димне и сребрне скаларе, није сложено, па се са успехом остварује и у нашим акваријумима. Одрасли мужјак и женка, дугачки до 15 и високи до 25 сантиметара, живе искључиво у врло срећеном „браку“. У случају када се вештачки раздвоје — угину од туге за супружником. Заједнички брину и о неколико стотина младих, које често воде у „шетњу“

3

ВРЕДНИ ЧИСТАЧ — Тек 1952. године, из тајландских вода, пренесен је у европске акваријуме Labeo bicolor, црно-црвени „чистач“, који је према рибама друге врсте мирољубив, а према сродницима нетрпељив и свадљив. Врло је прождрљив: једе све, од водених планктона до алги са биљака. На жалост, ову рибу до данас нико није успео да размножи у акваријуму.

4

ЖИВА СВЕТЛОСТ — Ова рибица пореклом из једне притоке Амазона, дугачка само до 4 сантиметра, примећује се у акваријуму пре од других већих риба зато што светлуца угодном, зеленкастом светлошћу. Због тога код нас је називају неонка, док јој је научно име Hyphessobrycon innesi. У Европу је унесена 1936. године. Међутим, готово је немогуће измрестити је у акваријуму. Сем акваристе у Марибору, код нас још нико није успео да у вештачким условима добије ову „светлећу“ рибу, иако женка баца до 400 јаја.

5

ПУРПУР ИЗ БЕНГАЛА — Природна постојбина рибе Pontius conchonius, донедавно погрешно убрајане у род Barbus, су воде Индије, нарочито из области Бенгала. На наш континент пренесена је 1903. године, од када се успешно размножава и у акваријуму. За време мреста мужјак добија пурпурноцрвену боју. Међутим, да би долазак младих на свет био потпуно успешан, потребно је да у то време заједно буду два мужјака и једна женка. Већ после петнаест дана живота млади добијају боје родитеља. Живе 3 до 4 године и троше много кисеоника, због чега је пренос ових риба отежан.

6

ИМЕ ПО ГОСПОЂИ СИМСОН — Рибице из породице Syphophorus су врло ретке у акваристици. Пореклом су из река Јужне Америке, живоротке су и врло погодне за стварање нових врста. Једна од њих је риба госпође Симсон која је прва, 1956. године у Лондону, успела да створи ову врсту.

7

НИШТА БЕЗ СУНЦА — Puntius nigrofasciatus потиче са острва Цејлон и у Европу је донесен 1935. године. Има много сродника, али је ова рибица због боја, међу најомиљенијим. Да би мрест био успешан, неопходно јој је сунце и у вештачким условима живота.

8

СКУПОЦЕНИ ПОМПАДУР — Symphysodon discus је најлепша, најређа и најскупоценија акваријумска риба у целом свету! Због облика тела називају га диск или помпадур. Дугачак до 18 сантиметара, диск потиче из бразилских вода, где је због омиљености у акваријумима, готово истребљен. Неповерљив, миран и поносан, диск се тешко мрести у вештачкој средини. Ако упорном акваристичком знаљцу то ипак пође за руком, уочиће чудесну појаву у рибљем свету: после четири дана, млади се причврсте за тело мајке, где се хране нарочитим излучевинама из њене коже. У Северној Америци један диск се продаје за око 500 долара, док код нас достиже цену и до три милиона старих динара!

Текст: **И. Лончар**
Снимио: **Љ. Патрногић**

БАЛЕРИНЕ У СТАКЛЕНОЈ ПОСУДИ

2

3

5

6

7

8

ЛИКВИДИРАТИ ХАЈДРИХА

БРЗОМЕТКА ЈЕ БИЛА СПРЕМНА. ГАБЧИК ЈЕ ЗАЧУО ЗВУК МОТОРА, ВИДЕО ХАЈДРИХА, НАНИШАНИО — АЛИ ПУШКА НИЈЕ ОПАЛИЛА

Са једног аеродрома у близини Лондона 28. децембра 1941. године полетео је енглески бомбардер у правцу Прага. У њему су се налазила два необична путника. Јан Кубиш и Јозеф Габчик, наредници чехословачке армије, специјално обучени у једном од енглеских војних логора, падобраном су искочили у близини села Нехвизди удаљеног 20 километара од Прага. Имали су задатак да ликвидирају Рајнхарда Хајдриха. После краћег лутања нашли су идеално склониште, напуштени каменолом. Са њима је, на срећу, одмах ступио у везу члан покрета отпора Бауман и после неколико дана пребацио их у Праг где их је срдачно примила породица Моравец.

ОШТРА ОКУКА

Професор хемије Владислав Венек Јиндра, вођа чешког покрета отпора, сећа се свог сусрета са Јаном Кубишем:

— Постојала је опасност да су ова два младића немачки шпијуни. Најпре сам затражио да ми Јан преда документа, да ми каже име на чешких официра у Енглеској, да ми опише свој родни крај. Оставио је повољан утисак. После краћег околишења рекао ми је да су он и Габчик дошли да изврше атентат на Хајдриха. Наш покрет отпора био је против тога јер је организација већ била прилично угрожена и одмазда би била ужасна. Наша влада у Лондону чврсто је остала при својој замисли, сматрајући да овај атентат може само повољно да делује на морал народа.

До пролећа 1942. Кубиш и Габчик набавили су потребна документа и почели помно да прате Хајдрихово кретање. Најзад су у прашком предграђу Либен пронашли погодно место за атентат — оштру окуку којој је требало прећи на путу за центар. Хајдрихов аутомобил овде је морао да успори да би савладао оштру кривину, а за тих неколико секунди рајхспротектор би представљао одличну мету. У тајну је упућен и Јозеф Валчик који се такође налазио на обуци у Енглеској.

Направљен је план: тачно у 9 ујутру њих тројица ће се састати на трамвајској станици код кривине. Ту би Кубиш и Габчик тобоже чекали трамвај. Кубиш ће, за сваки случај, носити у црној актн-ташни специјално направљену, 40 сантиметара дугачку противоклопну гранату, док ће Габчик држати брзометку испод нехајно пребаченог мантила. Валчик ће стајати на удаљености од 250 метара, на месту одакле се могао видети долазак аутомобила, и дати знак огледалом.

Освануо је сунчани 27. мај. Нешто после 10 часова Хајдрих се опростио од жене и деце и ушао у отворен тамнозелени кабриолет у коме, осим њега и шофера Клајна, није било никога од пратње. За то време, Валчик, Габчик и Кубиш нестрпљиво су очекивали долазак аутомобила. У 10,30 Валчик је дао знак огледалом. Брзометка је била спремна. Габчик је зачуо звук мотора, видео Хајдриха, нанишао — али пушка није опалила. Облио га је ледени зној. Кубиш је изнервирано узвикнуо:

— Габчик! — али опет ништа.

ПРАГ — ЗАТВОРЕН ГРАД

Хајдрих и шофер угледали су стрелца. Аутомобил је уз шкрипу закочио и обојица су потегли пиштоље. Тада се Кубиш сетио гранате, у трку ју је активирао и бацио на аутомобил. Уследила је заглушујућа детонација. Парчићи метала разлетели су се на све стране. Хајдрих се срушио тешко рањен, а шофер је убијен док је трчао за атентаторима. Ови су срећно умакли.

У Прагу је одмах проглашено ванредно стање. Расписана је награда од 20 милиона круна или 2 милиона рајхсмарака ономе ко одатентаторе. Четрдесет пет хиљада Немаца свих родова војске данонoћно је трагало. Испитано је преко 5 милиона људи! Праг је постао затворен град, а потрага се проширила и на целу Чешку и Моравску. То је био највећи лов на људе у историји.

Због превелике опасности Кубиш, Габчик и Валчик, са још неколико другова, морали су да пронађу ново склониште. Уз благослов свештеника Владимира Петрека уточиште су нашли у православној цркви Ћирило и Методије у Прагу.

ОДМАЗДА И ИЗДАЈА

Хајдрих је умро 4. јула 1942. Ни најбољи немачки хирурзи нису успели да му помогну. Његово умирање било је споро и болно као освета за смрт безбројних невиних жртава.

Село Лидице је 11. јула сравњено са земљом, мушкарци побијени, жене послате у концентрационе логоре, а деца у посебна сиротишта. Неколико недеља касније и село Лежаки доживело је исту судбину.

Из прашког затвора Панкрац свакодневно је одвођено хиљаде људи на гиљотину, вешала и стрељање.

Један од упућених у операцију Карел Чурда изгу-

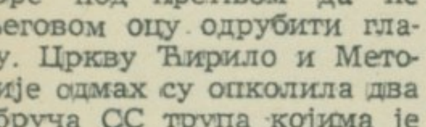

ТРЕЋИ ЧОВЕК

После Минхенског споразума, када је Судетска област прикључена Рајху, Хитлер је марта 1939. окупирао и остале делове Чехословачке. Место вршиоца дужности рајхспротектора Чешке и Моравске преузео је 27. новембра 1941. тридесет седмогодишњи Рајнхард Тристан Еуген Хајдрих. Син директора конзерваторијума у Халеу, и сам љубитељ класичне музике и врсни виолиниста, интелигентан и бескрупулозан, шеф службе безбедности, СС обергрупенфирер и генерал полиције, кривац за ужасну судбину милиона људи, вртоглаво се пео лествицама успеха и постао трећи човек Трећег Рајха. Његов главни задатак у Прагу било је чишћење тог дела Европе од негерманског становништва које „ту није имало шта да тражи". Он га је фанатички извршавао — покољима, стерилизацијом, насилном германизацијом.

био је живце. Одао је све за које је знао да су умешани у атентат, па и породицу Моравец. Марија Моравец успела је да попије отров пре него што је доспела у руке Гестапоа, али њен седамнаестогодишњи син Ата, после вишечасовног мучења, одао је атентаторе под претњом да ће његовом оцу одрубити главу. Цркву Ћирило и Методије одмах су опколила два обруча СС трупа којима је наређено да атентаторе, ако икако могу, ухвате живе.

У двочасовној борби учествовало је 350 есесоваца од којих је 14 погинуло а 21 тешко рањен. Ухваћена су тројица људи скривених у цркви. Један од њих се одмах убио, а двојица смртно рањених убрзо су умрли. Карел Чурда је, на разочарање есесоваца, потврдио да је један од убијених атентатора Кубиш. Потрага се наставила. Пробијена је камена плоча која је скривала улаз у црквене катакомбе. Тада се зачула експлозија. Да не би пали у руке непријатељима, четворица преосталих изабрали су смрт.

За Гестапо акција још ни је била завршена. Убијено је око 1500 невиних људи, међу њима и свештеник Петрек, а више десетина хиљада одведено је у концентрационе логоре. Издајника Карела Чурду стигла је казна. Године 1946. осуђен је на смрт и обешен.

Н. Ш.

УКРОЋЕНА ПРИРОДА

МЛАЂ ШАРАНСКИ ЈЕЗЕРО

Дванаест километара од Врања протиче Преображенска река. Уз помоћ човека оправдала је своје древно име

Ускоро су врањски риболовци, они боље среће и умећа, могли да се похвале амурима и шаранима уловљеним на удицу који теже и преко десет килограма. Намножиле су се и друге врсте риба, често једне на штету дру-

Пре неколико година један неопрезни купач, непливач, утопио се у мирној води Александровачког језера, дванаест километара од Врања према Скопљу. Несрећни човек потонуо је на готово десет метара дубине.

Убрзо су стигли војни рониоци да дављеника изваде на обалу. Међутим, када су са утопљеником изишли на светло дана, причали су да су га нашли у врло необичном положају.

Наиме, дно језера било је обрасло дебелом, као прашума густом трском: утопљеник је пао међу њене збијене стабљике и остао усправан, као да стоји.

У језеро није вредело бацати удицу, јер би она запела за трску и остало водено биље. Али, ускоро су на Александровачко језеро дошли стручњаци Рибарског газдинства „Београд“ ...

Кад дође »водено прасе«

Све до 1962. године ово улегнуће међу плодним брежуљцима насада дувана и кукуруза било је влажна ливада, обрасла барским биљкама. Недалеко од ње протиче уска и плитка Преображенска река, готово поток, која је смишљеним радом људи оправдала своје древно име: преобразила је невелику котлину и претворила је у језеро. Направљена је брана и такозвани сифон, специјални испусни систем, да би вода из тек створеног језера могла и да отиче. Тако се вода која је дотекла разлила на дванаест хектара и ранија неплодна ливада која се у кишном периоду претварала у мочвару са нешто мало неквалитетне рибе, постала је језеро. Ту велику количину воде требало је населити и њеним природним становницима, мислећи истовремено и на то да језеро мора мало добру и пријатну храну.

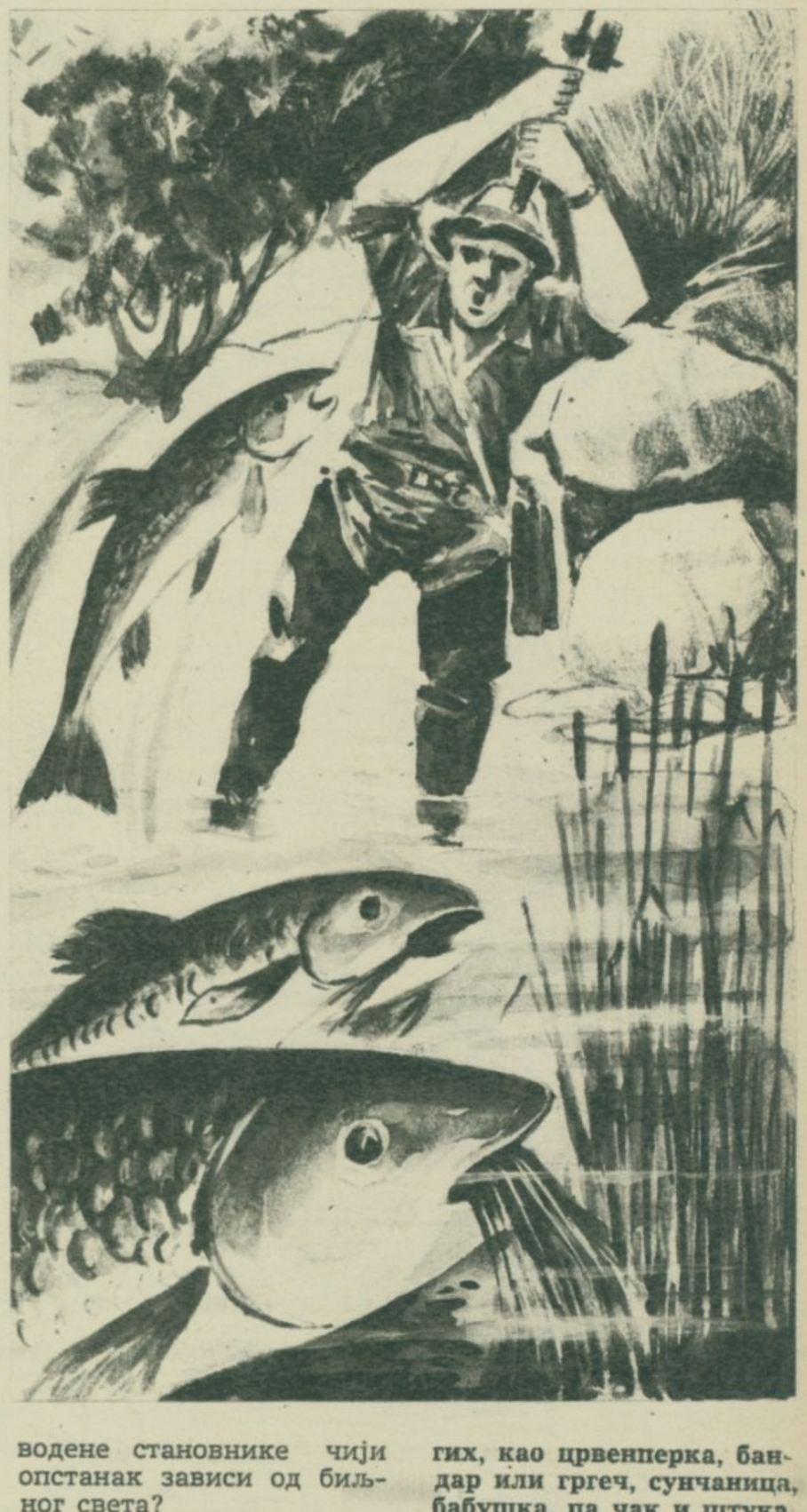
Тада се, посредством стручњака, у Александровачко језеро уселио он — амур. То „водено прасе“ или „крава“ убрзо је направило чудо.

Подводна косидба

Људи су гледали: као палац дебела и неколико метара висока стабљика трске потоне и нестане у води, као покошена. Досељеник из далекоисточних вода, снажан, увек гладан, амур је брзо, као дабар стабла, једноставно покосио и појео сву трску, тоне и тоне. Иза њега је остајала пустош и голо да наводњава жедна дуванска и кукурузна поља. Тако је настало Александровачко језеро, једино у јужноморавском сливу.

Водна заједница из Врања пустила је прву шаранску млађ у језеро године 1962. Показало се да овој рибљој врсти услови живота у језеру и те како одговарају, и за годину-две риболовци су на удицама извлачили примерке који задивљују тежином, величином и лепотом. Труд се исплатио, било је све више риболоваца у родном граду Боре Станковића.

Али, и даље је остала она трска која је, кад сазре и изумре, трулила и тако стварала хемијске састојке, рибама често ни-

водене становнике чији опстанак зависи од биљног света?

Захваљујући ентузијастима који су у Александровачко језеро бацали вештачку храну, рибљи фонд је одржан у животу. Не само то: на радост риболоваца амури и толстолобици почели су да једу храну и мамце који су искључиво „шарански“ као што су кукуруз и вальци од разних врста брашна.

ЧАК ИЗ КИНЕ

Рибе-биљоједи пореклом су из Кине, и то из реке Хоанг Хо и Јангцекјанг одакле су пренете у Европу, па и у Александровачко језеро код Врања. Најпознатији представници ових врста су амур, који је добио име по истоименој реци, и толстолобик. Ове рибе живе у некој врсти симбиозе: док се амур храни вишим воденим биљем, његов сродник толстолобик једе ниже водено растиње. Научници су утврдили да се на отпадним материјама које избацује амур, где има доста целулозе, развија маса једноћелијских алги које су храна толстолобицима. Ове рибе поспешују и присуство кисеоника у води. Месо им је врло укусно и цењено, због чега су омиљене у рибњацима и у људској исхрани.

гих, као црвенперка, бандар или гргеч, сунчаница, бабушка, па чак и штука.

Али, сав овај богати рибљи свет сгируно би био осиромашен без сталне бриге човека: у последњих неколико сезона пуштано је у ово језеро око хиљаду килограма разне рибље млађи. Она је, уз сталну људску бригу, будућност живог света у овом језеру.

И. Л.

DIK BROWNE

ХОГАР СТРАШНИ

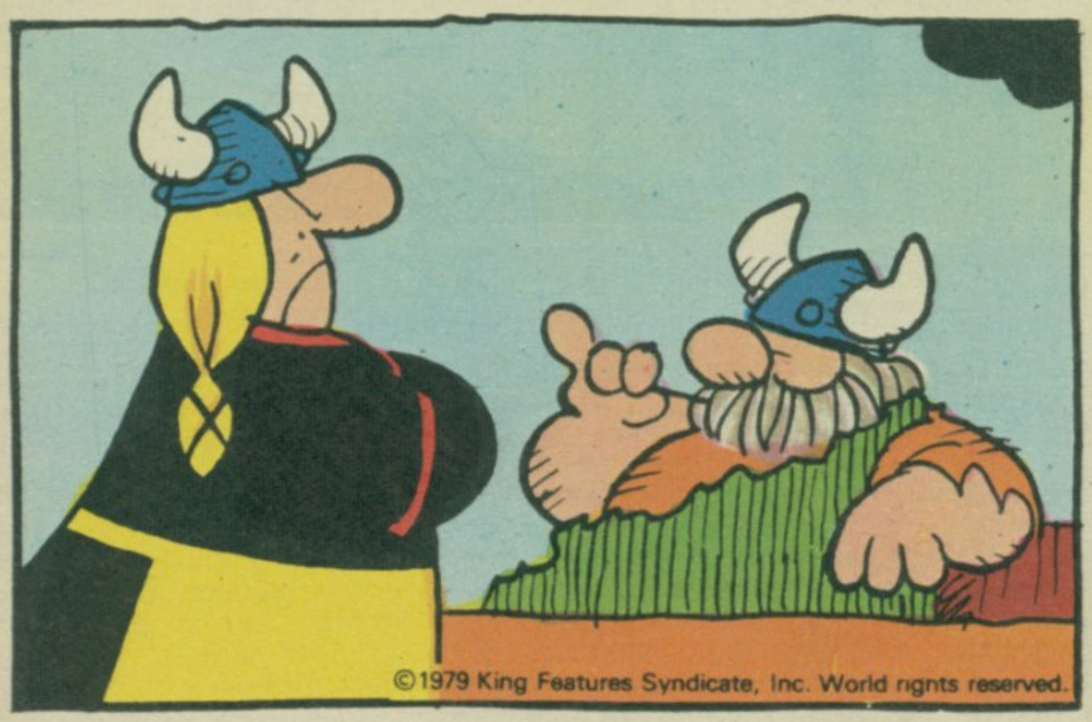

©1979 King Features Syndicate, Inc. World rights reserved.

ИДВОРСКИ ПАСТИР НА КОЛУМБИЈА-УНИВЕРЗИТЕТУ

НАЈТЕЖЕ РВАЊЕ МИХАЈЛА ПУПИНА

— ЗАР МИСЛИШ ДА ЋЕШ ГА ОБОРИТИ ГРЧКИМ СТИХОВИМА ИЛИ МАТЕМАТИЧКИМ ФОРМУЛАМА? — ПОДСМЕШЉИВО СУ ДОБАЦИВАЛИ СТУДЕНТУ КОЈИ ЈЕ ОДЛУЧИО ДА СЕ УХВАТИ УКОШТАЦ СА ВЕЋ ПРОСЛАВЉЕНИМ РВАЧЕМ.

Била је то необична игра на спортским теренима Колумбија-универзитета у Њујорку. Два огромна таласа младих и снажних тела бацала су се један на други. Цепале су се кошуље и одела, пробијали живи зидови. Једна група огорчено је нападала, друга се жестоко бранила.

Висок, развијен младић са раздељком на средини темена посматрао је ову борбу без страсти и разумевања. Онда му је Мајкл, послужитељ Универзитета, објаснио:

— То новајлије бране штап од студената друге године који желе да га освоје. Ово је традиционална игра студената Колумбија-универзитета на почетку сваке школске године.

Бруцоши су се жилаво борили да одбране један подужи штап. Чувар штапа био је окружен најснажнијим друговима. Испред ове групе били су остали.

Онда се послужитељ Мајкл заинтересовао:

— Рекао бих, младићу, да сте и Ви бруцош. Зар није боље да Ви помогнете друговима да одбране овај важан трофеј?

Младом идворском пастиру, затим раднику на најтежим физичким пословима у Њујорку, није требало много — збацио је капут и улетео у гужву.

У том часу Михајла Пупина с леђа је зграбио један студент друге године и грубо му објаснио да се сувише касно укључује у игру. Пупин је одмерио снагатора, а онда га повукао устрану где су се ухватили укоштац.

Студенти треће и четврте године, судије овог двобоја, одмах су одредили судијску групу која је пратила и овај тада необичан дуел.

У ПУНОЈ ФОРМИ

Пупинов противник био је извесни Френк Хенри, најјачи студент друге године у генерацији у којој је било много изванредних спортиста. Припремајући се тих дана за веома важан пријемни испит и цепајући дрва да би зарадио који долар, Пупин је био у пуној форми.

Некада пастир на банатским пољима око свога села Идвора, касније најбољи ученик панчевачке реалке, нешто лошији у Прагу, Михајло Пупин отиснуо се затим у Америку.

Одмах се прихватио и најтежих послова на фармама, касније је утоваривао угаљ, фарбао бродове, радио као пекар и тапетар, али учење није занемаривао. Одлично је научио енглески, латински и грчки које је полагао на пријемном испиту.

Положио је без тешкоћа.

Ускоро је схватио да његове колеге на Универзитету много више цене снажне мишице, него познавање грчког или римског хексаметра.

Да би им доказао да и ту може да буде од користи своме будућем универзитету, ухватио се укоштац са најјачим студентом.

„Ми смо се рвали и рвали", записао је Пупин, „а рвали би се до заласка сунца, као што прича српска народна песма о рвању краљевића Марка са Арапином Мусом Кесецијом, да судије нису прогласиле да је борба остала неодлучена!"

Френк Хенри је одмах честитао Пупину на одличној борби. Тако је Пупин стекао и првог пријатеља. Око њега су се окупили бруцоши из његове генерације и опипавањем проверавали чврстину његових мишица.

— Ја сам вођа веслача — пришао му је један од њих. — **Надам се да ћеш бити примљен да веслаш за наш осмерац.**

КАКО НАЋИ ПОСАО?

Пупин му није одмах одговорио. Враћао се са овог такмичења помало замишљен. Добро је знао да све његове колеге више мисле ко ће у коју спортску екипу да уђе, у коју атлетску групу или клуб, него ли на испите који су их чекали крајем прве године студија. А он је, сем на учење, мислио и на то како ће да нађе неки посао.

Радећи неуморно успео је да уштеди три стотине долара. Сасвим довољно да, уз крајњу штедњу, некако изгура прва два семестра. Још током године морао је да обезбеди средства за наставак школовања. Један од начина било је одлично учење. Најбољи студенти добијали су награду од сто долара за одлично положен испит. Пупин је одлучио да се мане веслања и прихвати грчког језика и математике.

На крају године био је из тих предмета најбољи и освојио обе награде. Била је то пристојна сума, али недовољна за читаву школску годину. Преко свога пријатеља Кристофера који му је омогућио да цепајући дрва пре прве године заради за стан и храну потражио је нови посао.

Овога пута Кристофер му је понудио да коси траву у ритовима око реке Хакенсак, у близини Њујорка.

„Ниједан атлета на Колумбија-универзитету није имао боље прилике да развије мишиће на крстима и горњим деловима руке. Ту сам прилику искористио што сам боље могао и зато сам био награђен чистом наградом од седамдесет и пет долара" — сећао се Пупин.

НИЈЕ ВИШЕ СТРАНАЦ

Када се нашао међу студентима друге године који су од бруцоша морали да отму штап у већ описаној игри, Пупин је био коловођа напада. Захваљујући кондицији стеченој на косидби, убрзо је отео штап од бруцоша и легао на њега. Преко њега се сручила гомила и једних и других. Пошто су штап сем Пупина прихватили и други, судије су борбу прогласиле нерешеном.

Бруцоши су тада предложили да се победа у овој борби одлучи рвањем и одмах истурили свога кандидата, једног џина који се већ прославио као рвач. По правилима, три пада на плећа одлучивала су победу.

Студенти друге године повукли су се на већање — кога да изаберу за свога борца. Нико се није сам пријавио. Најзад се јавио Пупин.

— Зар мислиш да ћеш га оборити својим грчким стиховима или математичким формулама!? — подсмешљиво су му рекли неки спортисти са његове године који нису избијали из сала за тренинге док је он уредно учио.

Нису знали за Пупинов тромесечни тренинг у току лета — сваког дана по осам часова са косом у руци. Онда је разредни вођа опипао Пупинове мишице и сагласио се са његовом понудом.

Борба није дуго трајала. Бруцош је био заиста снажан, али ни приближно није знао оно што и Пупин о овом спорту. Три пута узастопно оборио га је на плећа а онда се проломио узвик његових другова који су га одмах подигли на руке и понели улицом од Колумбија-универзитета до чувене „Фрицове кафане". Ту је започело веселье.

Михајло Пупин више није био странац на универзитету. Добио је само надимак којим се касније врло поносио:

— Дигнимо ову чашу за нашег правог другара Мајкла Серба који нам је осветлио образ на такмичењу са бруцошима.

ЗА ЦЕО СВЕТ

Тако је Пупин најзад ушао у друштво својих колега. Нашао је и нов начин уздржавања — слабије колеге почео је да спрема из грчког и математике. Многи су желели његову помоћ и били су спремни да је поштено плате. Пупин је одмах показао изванредан смисао да једноставно објасни веома компликоване ствари. Његови другари добијали су солидне оцене из предмета за које их је он припремао. Почео је да залази и у куће својих другова и да се упознаје са њиховим родитељима. Пупинова зарада достизала је плату његовог млађег наставника.

Тако је Михајло Идворски Пупин, сам је уметао ово друго презиме испред првог, започео своју успешну студентску каријеру. Дечак из Баната постао је једно од највећих имена у свету науке и технике.

Касније се усавршавао у Лондону и Берлину. Од бројних проналазака из области електротехнике најзначајнији су Пупинови калеми којима је омогућен пренос телефонских разговора на велике удаљености. Откриће секундарних радијација рендгенских зрака, електромагнетски детектори, велики број књига и расправа из области електротехнике само су део онога чиме је задужио цео свет. За аутобиографију која је код нас преведена под насловом „Од пашњака до научника" добио је 1924. године Пулицерову награду. Многе лабораторије и институти широм света носе име Михајла Пупина.

Проналасци су му донели богатство којим је помагао многе научне установе, нарочито у Југославији — у Београду, Загребу, Љубљани, Сарајеву, Скопљу, Приштини, Цетињу... Са великом љубављу мислио је увек на свој Идвор. Умро је у САД 1935. године.

Ј. М.

БИМ И БУМ

BABALU стрип

ЦРНИ РЕПОРТЕР:

ЛОВАЦ НА ТАЛЕНТЕ

ДЕНИ РАВЕН ЈЕ НОВИНАР ЧАСОПИСА „ЗВЕЗДА"...

ПОМОЋИ ЋУ ТИ У ТОМЕ? ИМАМ МЛАЂЕГ БРАТА!

ДРУШТВО, НАПИСАЋУ КЊИГУ О ДАНАШЊОЈ ОМЛАДИНИ!

САДА ЈЕ ЛИ РОЈ У КОПЕЦУ И ИМАМ МАЊЕ ПРОБЛЕМА!

АЛИ, У ТОМ ТРЕНУТКУ...

ХЕЈ, ВАС ДВОЈЕ! ЖЕЛИМ ДА РАЗГОВАРАМ С ВАМА!

ПРИБИТЕ!

КО ЈЕ ОВАЈ, ЛИ РОЈ?

ОЧИГЛЕДНО ДА НИЈЕ НАШ КОЛЕГА?

А ПРЕМА ИЗГЛЕДУ И КОЛИМА, НЕ ВЕРУЈЕТ ДА ЖЕЛИ ДА НАС ОПЉАЧКА?

ГОЛДИ, ДОПАЗЕ?

ГЛЕДАЈ ДА БУДЕШ ШТО УБЕДљИВИЈИ!

ИМАТЕ ПРОБЛЕМА С КОЛИМА?

А, НЕ! ЖЕЛИМ САМО НЕШТО ДА ВАС ПИТАМ!

ГДЕ ЈЕ ОВДЕ ДОМ КУЛТУРЕ? ТУ СЕ ОДРЖАВА АУДИЦИЈА ЗА МЛАДЕ ГЛУМЦЕ!

МАРК, ТИ СИ СЛЕП? ПРЕД НАМА ЈЕ МЛАДИЋ БАШ КАКВОГ ТРАЖИМО?

ОТВОРИ ВРАТА, МАРК! ЖЕЛИМ ДА ГА ПОГЛЕДАМ ИЗБЛИЗА!

ГОЛДИ, ДОГОВОРИЛИ СМО СЕ ДА НЕ ПРЕНАГЉУЈЕМО!

У ПИТАЊУ ЈЕ **ПОЗАМАШНА** СУМА НОВЦА И НЕ ЖЕЛИМ ДА ЈЕ ПОТРОШИМ УЛУДО!

И ЈА САМ БИЛА НЕПОЗНАТА ДОК СЕ НИСАМ ПОЈАВИЛА У ПРВОМ ФИЛМУ! САД СВИ ЗНАЈУ ЗА **ГОЛДИ МАРКИ!** ОКРЕНИ СЕ ДА ТИ ВИДИМ ПРОФИЛ!

ПОГЛЕДАЈ ТЕ ЦРТЕ ЛИЦА, МАРК?

АЛИ, НЕМА ЈОШ НИ БРАДУ!

СТАНИТЕ!

КО СТЕ ВИ? И ЗАШТО ЈЕ МОЈА БРАДА ТОЛИКО ВАЖНА?

JOHN SAUNDERS AL WILLIAMS 11-24

МЛАДИЋУ, ЗАР НИСИ ЧУО ЗА ГОЛДИ МАРКИ, БИВШУ ГЛУМИЦУ, А САДА ЛОВЦА НА ТАЛЕНТЕ?

ШТА?

УУУ!

АЛИ, НЕ ЧУДИ МЕ ШТО МЕ НЕ ПОЗНАЈЕШ? КАД САМ БИЛА НА ВРХУНЦУ СЛАВЕ, ТИ СИ ЈОШ БИО У ПЕЛЕНАМА! КАКО СЕ ЗОВЕШ, МЛАДИЋУ?

ЛИ РОЈ!

JOHN SAUNDERS AL WILLIAMS 11-25

ЛИ РОЈ РАВЕН!

ИМЕ МИ СЕ УОПШТЕ НЕ СВИЂА?

ЗАР ЈЕ ТО ВАЖНО? ПРОМЕНИЋЕМО МУ ИМЕ У **РОК РАВЕН**!

ВЕЋ ТЕ ВИДИМ НА НАСЛОВНИМ СТРАНАМА СВИХ ЧАСОПИСА!

МОРА ДА СЕ ШАЛИТЕ!

ГОЛДИ МАРКИ СЕ НЕ ШАЛИ КАД СУ ТАЛЕНТИ У ПИТАЊУ!

У ПРЕДГРАЂУ...

НИКАД НИСАМ ЧУО ЗА ТО ФИЛМСКО ПРЕДУЗЕЋЕ!

ЧУЋЕШ, ПРИЈАТЕЉУ!

Г. М. ПРОДУКЦИЈА

ПРИВРЕМЕНА КАНЦЕЛАРИЈА

JOHN SAUNDERS AL WILLIAMS 11-27

ПОТПУНО САМ ЗБУЊЕН... ШТА ТО СНИМАТЕ?

ФИЛМ О МЛАДИМА!

СНИМАЊЕ ПОЧИЊЕ КРОЗ МЕСЕЦ ДАНА? САМО ДА ПРОНАЂЕМО ЈОШ НЕКОЛИКО ГЛУМАНА И ГЛУМИНА!

JOHN SAUNDERS AL WILLIAMS 11-28

И ГЛУМИЦЕ ТРАЖИТЕ?

ХМ? МОЖДА БЕТО НАЂИ НЕКУ УЛОГУ И ЗА ТЕБЕ!

ВИДИМО СЕ СУТРА, ЛИ РОЈ? НАПРАВИЋЕМО ПРОБНЕ СНИМКЕ? МАРК, ДАЈ МУ МОЈУ ПОСЕТНИЦУ!

ДАЋУ МУ ВИШЕ!

ПОДЕЛИ ИХ СВОЈИМ ПРИЈАТЕЉИМА? МОЖДА ЋЕ ЈОШ НЕКО ЖЕЛЕТИ ДА БУДЕ ГЛУМАЦ?

ДИВНО!

Мало касније у хотелској соби...

ТИ СИ ГЕНИЈЕ, МАРК?

КАЖИ ТО СУТРА, ДРАГА!

ЗАР НЕЋЕШ ДОБИ НА ТРЕНИНГ, ЛИ РОЈ?

НЕ МОГУ! ИМАМ ВАЖАН САСТАНАК!

7TH

Убрзо...

ХТМ? ГОЛДИ МАРКИ НЕ ТРОШИ НОВАЦ НА СВОЈЕ ПОСЛОВНЕ ПРОСТОРИЈЕ!

Г.М. ПРОДУКЦИЈА • ПРИВРЕМЕНИ КАНЦЕЛАРИЈА →

БУДИТЕ СТРПЉИВИ! СВИ ЋЕТЕ ДОЋИ НА РЕД ДА РАЗГОВАРАТЕ СА ГОЛДИ МАРКИ!

НИСАМ ОЧЕКИВАО ОВОЛИКИ СВЕТ!

ЛЕПА ВЕСТ СЕ БРЗО ШИРИ ГРАДОМ!

ВИШЕ ОД СТО СТУДЕНАТА ВЕЋ СЕ УПИСАЛО У МОЈУ КЊИГУ!

КАКВУ КЊИГУ?

КАТАЛОГ ТАЛЕНАТА! У ЊЕГА ЋУ СТАВИТИ И ТВОЈУ СЛИКУ! ТАКО ЋЕШ БИТИ НА ОКУ РЕЖИСЕРИТА!

НЕ РАЗУМЕМ! ПРИЧАЛИ СТЕ ДА ЋУ ИГРАТИ У НЕКОМ ФИЛМУ! НИСТЕ СПОМИЊАЛИ НИКАКВУ КЊИГУ!

ТО НИЈЕ ОБИЧНА КЊИГА!

КОПИЈЕ САМ ПОСЛАЛА СВИМ РЕЖИСЕРИМА У ЗЕМЉИ И ОНИ ТЕ СВАКОР ТРЕНУТКА МОГУ АНГАЖОВАТИ!

И ТИ ЋЕШ ДОБИТИ ЈЕДНУ? ТО ЋЕ ТЕ КОШТАТИ САМО ДВЕСТА ДОЛАРА!

ГЛБ!

СЛИКАЋЕ ТЕ НАШ ФОТОГРАФ! ИЗВАНРЕДАН ЈЕ, ВЕРУЈ МИ!

ДА, ДА... САМО НЕМАМ ДВЕСТА ДОЛАРА!

John Saunders Al Williams 12-4

НИЈЕ ИМАЛА НИ ТВОЈА ДРУГАРИЦА БЕТСИ? ПЛАТИЋЕШ НАМ У РАТАМА!

У ТОМ ТРЕНУТКУ...

ЗАР... ЗАР БАШ МОРАМ ДА ПОЗИРАМ У ТОМЕ?

НАРАВНО! РЕЖИСЕРИ ХОЋЕ ДА ЗНАЈУ КАКО ИЗГЛЕДАШ!

ЗНАЧИ, НЕ МОРАМ ОДМАХ ДА ИСПЛАТИМ ЦЕЛУ СУМУ?

НАРАВНО! ЗАР ДА УПРОПАСТИМ ТВОЈУ КАРИЈЕРУ ЗБОГ НЕКОЛИКО ДОЛАРА!

ИСПЛАТИЋЕШ ТО У ДЕСЕТ РАТА! СВАКЕ НЕДЕЉЕ ПО ДВАДЕСЕТ ДОЛАРА!

САМО ТРЕБА ОВДЕ ДА ПОТПИШЕШ!

John Saunders Al Williams 12-5

БАШ СТЕ ЉУБАЗНИ!

НИЈЕ ТО НИШТА! ВАЖНА ЈЕ ТВОЈА СРЕЋА!

John Saunders Al Williams 12-6

А САДА ДА НАПРАВИМО ПРОБНЕ СНИМКЕ!

ОНДА ЋУ ЗНАТИ КОЛИКО ТРЕБАШ ДА УЗМЕШ ЧАСОВА ИЗ ГЛУМЕ!

ШТА?

КОРИСТИМО САВРЕМЕНЕ МЕТОДЕ ТАКО ДА ОДМАХ МОЖЕТО ДА ВИДИТЕ РЕЗУЛТАТ!

ПА, ТО ЈЕ ДИВНО!

ПОШТО ДОБРО ПОГЛЕДАМ СВАКИ ФИЛМ, ОДРЕБУЈЕТ КОЛИКО ЋЕ КО УЗИМАТИ ЧАСОВА?

ОНИ СЕ ОДРЖАВАЈУ ПОД МОЈИМ НАДЗОРОМ И ЈЕДАН ЧАС КОШТА САМО ДЕСЕТ ДОЛАРА!

ДЕСЕТ ДОЛАРА!?

John Saunders Al Williams 12-7

ЗНАЧИ, И ЗА ТЕ ЧАСОВЕ ТРЕБА ДА ПЛАТИМ?

ПА, ТО ЈЕ ТАКО МАЛО У ПОРЕБЕЊУ С ОНИМ ШТА ТОЖЕШ ПОСТАТИ?

А САД ДА КРЕНЕМО С ПРОБНИМ СНИМАЊЕМ!

РАВЕНЕ, СТАНИ НА ОНАЈ ЗНАК НА ПОДУ И ПРОЧИТАЈ ТЕКСТ СА ТАБЛЕ!

УХ?

БИТИ ИЛ'НЕ БИТИ? - ПИТАЊЕ ЈЕ САД! ЈЕ Л' ЛЕПШЕ У ДУШИ ТРПЕТИ ПРАЧКЕ И СТРЕЛЕ СУДБЕ ОБЕСНЕ...

JOHN SAUNDERS AL WILLIAMS 12-8

„БИТИ ИЛ' НЕ БИТИ? - ПИТАЊЕ ЈЕ САД ..."

ИЗГЛЕДАМ СМЕШНО, А ГЛАС МИ ЈЕ ПИСКАВ?

НЕ? УОПШТЕ НИЈЕ ЛОШЕ?

ТРЕБА САМО МАЛО ДА ВЕЖБАШ ДИКЦИЈУ И ПОКРЕТЕ... И БИЋЕШ ДРУГИ СИДНИ ПОЗАТИЈЕ?

JOHN SAUNDERS AL WILLIAMS 12-9

У СУСЕДНОЈ СОБИ...

БЕТСИ, ПРОБНИ СНИМЦИ СУ ОДЛИЧНИ! ИКИ ЋЕШ САМО НА КРАТАК КУРС ГЛУМЕ? ТО ЋЕТЕ КОШТАТИ ПЕДЕСЕТ ДОЛАРА НЕДЕЉНО!

ДРАГО ДЕТЕ, ЗАР ЋЕШ СВЕ УПРОПАСТИТИ ЗБОГ НЕКОЛИКО НОВЧАНИЦА?

АЛИ, НИЈЕ У ПИТАЊУ САМО НЕКОЛИКО НОВЧАНИЦА...

...ВЕЋ НЕКОЛИКО СТОТИНА ДОЛАРА?

НЕМАМ ТЕ ПАРЕ?

ПОМИСЛИ САМО КОЛИКО ЋЕШ ЗАРАЂИВАТИ КАД ПОСТАНЕШ ЗВЕЗДА?

JOHN SAUNDERS AL WILLIAMS 12-11

ПОЗВАЛА САМ НАШЕГ МАЛОГ БРАТА ДА НАМ СЕ ПРИДРУЖИ, АЛИ ОН ИМА ДРУГИХ ПЛАНОВА.

МА, ШТА ТО ГОВОРИШ?

СПОМИЊАО ЈЕ НЕКИ ПОСАО? ПРЕТПОСТАВЉАМ ДА ИМА ДА УЧИ?

JOHN SAUNDERS AL WILLIAMS 12-12

АЛИ...

АКО БУДЕТЕ ЗАДОВОЉНИ МОЈИМ РАДОМ, МОГУ ЛИ ДА ДОЛАЗИМ И ПРЕКО ВИКЕНДА?

ДОЛАР И ПО НА ЧАС? ШЕРПЕ МОРАЈУ ДА СЕ СИЈАЈУ!

ТРАЖИ СЕ ПЕРАЧ СУДОВА

ТРОЈ, СТАНИ ИСПРЕД КОЛЕ-НА! НИСАМ ВИДЕО ЛИ РО-ЈА НЕКОЛИКО НЕДЕЉА!

ТВОЈ БРАТ СИГУРНО МНОГО УЧИ!

СУМЊАМ! НИЈЕ ОН БАШ ТОЛИКО ВРЕ-ДАН!

ТРЕНУТАК КАСНИЈЕ...

ХЕЈ! ИМА ЛИ КОГА?

JOHN SAUNDERS
AL McWILLIAMS
12-13

3333!

Увод у глуму

ЛИ РОЈ, ПРОБУДИ СЕ!

ШТА? УХ! ТО СИ ТИ, ДЕ-НИ!

Увод у глуму

ИЗГЛЕДА ДА САМ СЕ УСПАВАО! СИ-НОК САМ МНОГО РА-ДИО!

"УВОД У ГЛУМУ"! ЗАР И ОВО УЧИТЕ?

ДЕНИ, МИС-ЛИШ ЛИ ДА БИХ БОЉЕ ИЗ-ГЛЕДАО С БРА-ДОМ?

НЕ ШАЛИМ СЕ! ВАЉДА БИХ ИЗ-ГЛЕДАО МАЛО СТАРИЈИ!

ПРЕСТА-НИ ДА СЕ ОГЛЕ-ДАШ...

JOHN SAUNDERS
AL McWILLIAMS
12-15

...И КА-ЖИ МИ ШТА СЕ ТО ДОГАЂА С ТОБОМ!

ПОСТАЋУ БОГАТ И СЛА-ВАН, АЛИ ТРЕ-БА ДА МИ ПО-ЗАЈМИШ ПЕТ-СТО ДОЛА-РА!

ШТАА?!

ИЗГЛЕДА ДА ЈЕ НЕКА КОМЕДИЈА НА РАДИЈУ! ГДЕ ТИ ЈЕ ТРАНЗИ-СТОР? УПРАВО САМ ЧУО ДА НЕ-КО ЖЕЛИ ДА ПОЗАЈМИ ПЕТ-СТО ДОЛА-РА!

ПРЕСТАНИ ДА СЕ ШАЛИШ! МЕНИ ЈЕ ЗА-ИСТА ПОТРЕБАН ТАЈ НОВАЦ!

JOHN SAUNDERS
AL McWILLIAMS
12-16

ВРАТИЋУ ТИ ГА ЧИМ ЗАВРШИМ СА СНИМА-ЊЕМ ПР-ВОГ ФИЛМА!

ШТА КА-ЖЕШ?

ЗА ТО ВРЕМЕ...

ДВЕ ХИЉА-ДЕ ДОЛАРА И ЈОШ ОВА СИТНИНА! ЕХ, КАД ТИ ИМАТО ПОСЛА С ДЕНОМ!

ЈА СЕ НЕ ЖАЛИМ! СКУПИЛИ СМО ТО САМО ЗА ДВА ДАНА!

РЕЦИ МИ ДА СВЕ ОВО НИЈЕ ИСТИНА?

ДЕНИ, ГОЛДИ МАРКИ ЋЕ ПОСЛАТИ МОЈУ СЛИКУ СВИМ РЕЖИСЕРИМА!

И ПРЕСТАНИ ДА МИ СЕ ПОДСМЕВАШ!

ЈЕДНОГ ДАНА БИЋЕШ ПОЗНАТ КАО БРАТ ВЕЛИКОГ **РОКА РАВЕНА!**

РОК! ПОЗЛИЋЕ МИ?

РЕЦИ МИ, **РОК,** КАКВЕ ВЕЗЕ ИМА ГЛУМА СА ТВОЈОМ ШКОЛОМ?

ЖУРИМ, ДЕНИ? ИМАМ ЧАС У СТУДИЈУ ГОЛДИ МАРКИ?

А...СВАКО ВЕЧЕ ПЕРЕМ СУДОВЕ ДА БИХ МОГАО ДА ПЛАТИМ ТЕ ЧАСОВЕ?

КАД БИ МИ ПОЗАЈМИО ПЕТСТО ДОЛАРА, НЕ БИХ ГУБИО ВРЕМЕ СА СУДОВИМА?

НЕ, НЕ И **НЕ!**

ЈОНН SAUNDERS AL WILLIAMS 12-19

ШТО СИ ТАКАВ, ДЕНИ?

НЕЋУ ДА БАЦАМ НОВАЦ КАД ЗНАМ ДА НЕМАШ ТАЛЕНТА ЗА ГЛУМУ!

ГОЛДИ МАРКИ НАЖЕ ДА ИМАТ ?

ПА, НЕКА ТИ ОНДА ОНА И ДА ТЕ ПАРЕ!

ДАЛА МИ ЈЕ, АЛИ МОРАМ ДА ЈОЈ ВРАТИМ ЗБ КАМАТУ! НИЈЕ ТЕ ЧУО!

ЈОНН SAUNDERS AL WILLIAMS 12-20

МИСЛИШ ЛИ ДА САМ БИО ГРУБ, ТРОЈ?

НЕ ЗНАМ! МОЖДА ДЕЧКО ЗАИСТА ИМА ТАЛЕНТА!

ХММ! СЕЋАМ СЕ ГОЛДИ МАРКИ... БИЛА ЈЕ ВИТКА ПЛАВУША! ИМАЛА ЈЕ ОВОЛИНИ СТРУК!

ЈОНН SAUNDERS AL WILLIAMS 12-21

ЗА ТО ВРЕМЕ...

ЧЛАНОВИ... УФ! КОНДИЦИЈА ЈЕ ВЕОМА ВАЖНА! УФ!

ГОЛДИ, ДОБИ?

ОДМОРИТЕ СЕ, ДЕЦО!

ЗАШТО МЕ ЗОВЕШ, МАРК?

НЕ МОГУ ДА ПОВОРИМ ПРЕД СВИТА?

JOHN SAUNDERS AL WILLIAMS 12-22

НЕКА ДЕЦА СУ НЕСТРПЉИВА? ПИТАЈУ ДОКЛЕ ЋЕ ДА СЕ БАВЕ ФИСКУЛТУРОМ?

ТИ ЗНАШ ДА СЕ У СВАКОМ ГРАДУ ЗАДРЖАВАМО ШЕСТ НЕДЕЉА?

У ОВОМ НЕ СМЕМО? ДАЈМО ПОСЛЕДЊИ ЧАС, ПА ДА ОДМАРШИМО?

НЕ ПАДА МИ НА ПАМЕТ ДА ПАКУЈЕТ КОФЕРЕ ТАКО БРЗО?

АЛИ, НИКАДА НИСМО ИМАЛИ ОВОЛИКО ДЕЦЕ! БОЈИТ СЕ, ГОЛДИ?

И ЈА? МОГЛО БИ НЕКО ДЕТЕ ДА НАС ПРОЗРЕ?

JOHN SAUNDERS AL WILLIAMS 12-23

ОКЕЈ? ОДРЖАЋУ ПОСЛЕДЊИ ЧАС СУТРА?

ПА, НАЗДРАВЉЕ, ДРУШТВО?

СРЕЋНА НОВА ГОДИНА?

ХЕЈ, КОРА ТО ВИДИМ?

ЛИ РОЈ? ОТКУД ТИ И КАКВО ТИ ЈЕ ТО СМЕШНО ОДЕЛО?

JOHN SAUNDERS AL WILLIAMS 12-25

ХММ? ЗАНИМЉИВА ОДЕЋА?

ДАНАС ИМАМО ПОСЛЕДЊИ ЧАС ИЗ ГЛУМЕ? РЕЧЕНО НАМ ЈЕ ДА СЕ ОБУЧЕМО ШТО ДУХОВИТИЈЕ?

ЗАР НЕ ИЗГЛЕДАМ СЈАЈНО?

БЛАГО РЕЧЕНО, СМЕШНО?

ОВАЈ ТОМАК НЕМА МАШТЕ, ТРОЈ? ЗАТО СЕ ОБРАЋАМ ВАМА?

САМО ПОКУШАЈ ДА ТРАЖИШ НОВАЦ ОД ЊЕГА?

JOHN SAUNDERS AL WILLIAMS 12-26

КАЖЕМ ТИ, ЛИ РОЈ, ДА НЕБЕШ ДОБИТИ ПАРЕ ЗА ТУ ГЛУПУ ИДЕЈУ?

НИСАМ ДОШАО ПО НОВАЦ, ВЕЋ НЕШТО ДА САЗНАМ!

ШТА ТО?

НА ПОСЛЕДЊЕМ ЧАСУ ИЗ ГЛУМЕ СВАКО ТРЕБА ДА ГОВОРИ О НЕКОЈ ПОЗНАТОЈ ЛИЧНОСТИ!

ЈА САМ ОДЛУЧИО ДА ПРИЧАМ О **ГОЛДИ МАРКИ!**

JOHN SAUNDERS AL WILLIAMS 12-27

ОД ВАС САМО ЖЕЛИМ ДА САЗНАМ НЕШТО О ТОЈ ЖЕНИ!

НА ЖАЛОСТ, МИ ТИ ОВДЕ НЕ МОЖЕМО ПОМОЋИ!

НЕМАМО НИШТА ЗАПИСАНО О ГОЛДИ МАРКИ!

JOHN SAUNDERS AL WILLIAMS 12-28

БАШ НЕМАМ СРЕЋЕ!

НИЈЕ ЈОШ СВЕ ПРОПАЛО! ПОТРАЖИ АДРЕСУ **МУЗЕЈА ФИЛМСКЕ УМЕТНОСТИ!**

ТЕЛЕФОНСКИ ИМЕНИК

ЕВО, НАШАО САМ ТАЈ МУЗЕЈ!

АКО ОНИ НЕМАЈУ НЕШТО О ГОЛДИ, ДИГНИ РУКЕ ОД ДАЉЕР ТРАГАЊА!

JOHN SAUNDERS AL WILLIAMS 12-29

ПРЕПИСТАЈ СВЕ ЧАСОПИСЕ ОД ПРЕ ПЕТНАЕСТ ГОДИНА!

ХВАЛА НА ПОМОЋИ! ХИТАМ ДА РАСВЕТЛИМ ПРОШЛОСТ ФИЛМСКЕ ЗВЕЗДЕ!

БОЉЕ БИ БИЛО ДА СЕ ВРАТИШ У КОЛЕЦ И УЧИШ!

ЕВО ТЕ ЗГРАДЕ! СИГУРАН САМ ДА ИМАЈУ НЕШТО О ГОЛДИНОЈ ПРОШЛОСТИ!

МУЗЕЈ ФИЛМСКЕ УМЕТНОСТИ

КАКО ЋЕ ЈЕ ИЗНЕНАДИТИ КАД БУДЕМ ПРИЧАО О ЊЕНОМ ЖИВОТУ!

JOHN SAUNDERS AL WILLIAMS 12-30

У ТОМ ТРЕНУТКУ...

КАМЕРА СЕ ПОКВАРИЛА, ГОЛДИ!

ЗАР ЈЕ ТО УОПШТЕ ВАЖНО? ПА, У ЊУ НИСМО НИКАД НИ СТАВИЛИ ФИЛМ!

А у музеју...
ИМАМО ВЕЛИКО СПРЕМАЊЕ, ЗАТО ЈЕ ОВАКАВ НЕРЕД!
ЖЕЛЕО БИХ ДА САЗНАМ НЕШТО О ГОЛДИ МАРКИ!
JOHN SAUNDERS AL WILLIAMS 1-1
НАШ ПРОФЕСОР БЕ ТИ ПОМОГИ У ТОМЕ!
ОН СВЕ ЗНА?
МЕНЕ ТРАЖИТЕ, ДЕЧО?
ОВО ЈЕ СТУДЕНТ ГЛУПЕ, ПРОФЕСОРЕ ФЛИК? ИМАТЕ ЛИ МАЛО ВРЕМЕНА ЗА ЊЕГА?
КАКО ДА НЕ!
JOHN SAUNDERS AL WILLIAMS 1-2
ШТА МОГУ ДА УЧИНИМ ЗА ТЕБЕ, МЛАДИЋУ?
ОВАЈ... ХТЕО САМ ДА САЗНАМ НЕШТО О ГЛУПИЦИ ГОЛДИ МАРКИ?
АХ, ЊЕН ЈЕ ЖИВОТ БИО ПРАВА ТРАГЕДИЈА?
ЗАР ОНА НИЈЕ БИЛА ИЗВАНРЕДНА ГЛУПИЦА?
БИЛА ЈЕ? А ТЕК КАКО ЈЕ ИЗГЛЕДАЛА?
ИМАО САМ ЈЕДАН ИНТЕРВЈУ С ЊОМ? ДАХ ТИ ЈЕ ЗАСТАО КАД САМ ЈЕ УГЛЕДАО?
НА ЖАЛОСТ, УБРЗО СЕ РАЗБОЛЕЛА?
КОМЕДИЈЕ
JOHN SAUNDERS AL WILLIAMS 1-3
ТИ НЕ ГОВОРИШ О ИСТОЈ ОСОБИ? ГОЛДИ МАРКИ, КОЈУ ЈА ПОЗНАЈЕМ, НИЈЕ БОЈЕСНА?
JOHN SAUNDERS AL WILLIAMS 1-4
ЗДРАВА ЈЕ К'О ДРЕН И ВИЂАМ ЈЕ СВАКИ ДАН!
НЕМОГУЋЕ? ГОЛДИ МАРКИ ЈЕ МРТВА ВЕЋ ДЕСЕТ ГОДИНА!
ШТА?!
10

1461/10

ДОБРО... КАД МИ НЕ ВЕРУЈЕШ...

АЛИ, ЈУЧЕ САМ ЈЕ ВИДЕО ЖИВУ И ЗДРАВУ!

...ПРОНАБИ БУ ЧЛАНКЕ О ЊОЈ!

ЗВЕЗДЕ ФИЛМА

JOHN SAUNDERS
AL WILLIAMS
1-5

ФИЛМСКИ КРИТИЧАР НОНРАД ФЛИК ХОЋЕ ЛИ СЕ НАСТАВИТИ СНИМАЊЕ „ЛУТАЛИЦЕ" ГОЛДИ МАРДИ ТЕШКО ОБОЛЕЛА

НАПИСАО САМ ТО ПРЕ ДВАНАЕСТ ГОДИНА!

ОВДЕ СТОЈИ ДА ЈЕ САМО ТЕШКО ОБОЛЕЛА!

JOHN SAUNDERS
AL WILLIAMS
1-6

ДАЋУ ТИ ДА ПОГЛЕДАШ ЧЛАНКЕ КОЈЕ СУ И ДРУГИ ПИСАЛИ О ЊОЈ!

ЕВО ЈЕ СА ДЕВОЈКОМ КОЈА НЕВЕРОВАТНО ЛИЧИ НА ЊУ!

ДА ВИДИМ ТУ СЛИКУ!

ДВОЈНИНА ГОЛДИ МАРКИ ИГРАЋЕ У ЗАВРШНИМ СЦЕНАМА „ЛУТАЛИЦЕ"

ВАРАТЕ СЕ! ЖЕНА С ДЕСНЕ СТРАНЕ ЈЕ ПОКОЈНА ГОЛДИ!

ЖЕНА С ЛЕВЕ СТРАНЕ ЈЕ ГОЛДИ МАРКИ! ПРЕПОЗНАЈЕМ ЈЕ!

JOHN SAUNDERS
AL WILLIAMS
1-8

ОВА ДРУГА ЈЕ ЊЕНА ДВОЈНИЦА КОЈА ЈЕ ДОВРШИЛА ФИЛМ КАДА СЕ ГЛУМИЦА РАЗБОЛЕЛА!

СЕТИО САМ СЕ! ТА ЖЕНА СЕ ЗВАЛА ИДА ГОШЕН! ИМАЛА ЈЕ ЛЕПУ ГЛАВУ, АЛИ НИТАЛО ТАЛЕНТА!

ЈЕ ЛИ МОГУЋЕ ДА СЕ ТА ЖЕНА САДА ПРЕДСТАВЉА КАО ГОЛДИ МАРКИ?

СВЕ ЈЕ МОГУЋЕ! ГОЛДИ ЈЕ УМРЛА ЗАБОРАВЉЕНА ОД СВИХ!

СЛАВА ЈЕ ПРОЛАЗНА, СИНКО! НИКО НИЈЕ НИ ЗНАО ЗА ЊЕНУ СМРТ!

JOHN SAUNDERS
AL WILLIAMS
1-9

11

А ИДА ГОШЕН ЈЕ ОЧИГЛЕДНО ТО ИСКОРИСТИЛА!

И ТЕ КАКО! САТО ОД ТЕБЕ ЈЕ ДОБИЛА ДВЕСТА ПЕДЕСЕТ ДОЛАРА!

НЕСПОРАЗУМ

7461/11

ШТА КАЖЕШ?! ТА ЖЕНА ЗАРАБУЈЕ НА ДЕЦИ?

РЕКЛА НАМ ЈЕ ДА ЋЕ-МО СЕ ПОЈАВИТИ И НА ФИТМУ?

JOHN SAUNDERS AL WILLIAMS 1-10

НЕ?

ВИШЕ ОД СТО СТУДЕНАТА СЕ ПРИЈАВИЛО И ПЛАЋА ЧАСОВЕ ГЛУПЕ?

ПОВЕДИ МЕ ДА УПОЗНАМ ТВОЈУ НАСТАВНИЦУ?

А, ШТА АКО СТЕ ПОГРЕШИЛИ И АКО ЈЕ ОНА ЗАИСТА ГОЛДИ МАРКИ?

КОНРАД ФЛИК НИКАД НЕ ГРЕШИ? ТАКСИ?

JOHN SAUNDERS AL WILLIAMS 1-12

ТА ЖЕНА ЈЕ ОБИЧАН ПРЕВАРАНТ И ТРЕБА ЈЕ РАЗОТКРИТИ?

КАКО?

ЗА ТО ВРЕМЕ...

ДАНАС ИМАТЕ ПОСЛЕДЊИ ЧАС? СУТРА ЋЕМО ВАС СЛИКАТИ ЗА МОЈ КАТАЛОГ, АЛИ ПРЕТОГА МОРАТЕ ДА ПОДМИРИТЕ СВЕ РАЧУНЕ?

ЈА БИХ ВЕЋ ДАНАС ОДМАРШИО?

НЕ? ТЕК КАД НАПУНИМ ЏЕПОВЕ?

А ТО ЋЕ БИТИ СУТРА?

JOHN SAUNDERS AL WILLIAMS 1-13

ЛИ РОЈ? ОТКУД ТИ?

ОВО ЈЕ ГОЛДИ МАРКИ?

ТО ЈЕ ТА ЛАЖЉИВИЦА И ПРЕВАРАНТ?

КОНРАД ФЛИК НИЈЕ ТОГАО ДА СЕ САВЈЕТУЈЕ...

ТРЕБАЛО БИ ВАС ОБЕСИТИ?

JOHN SAUNDERS AL WILLIAMS 1-15

НА ДЕЦИ СТЕ НАШЛИ ДА ЗАРАЂУЈЕТЕ?

АЛИ, ПОСТОЈИ ЗАКОН ПРОТИВ ТАКВИХ? ОДГОВАРАЋЕТЕ ПРЕД СУДОМ?

ШТА?!

КО ЈЕ ОВАЈ МАТОРИ, ЛИ РОЈ? ШТА ХОЋЕ?

ПОКАЗАО МИ ЈЕ ВАШУ СЛИКУ ОД ПРЕ ДВАНАЕСТ ГОДИНА?

ВИ НИСТЕ ГОСПОДИН МАРКИ?

JOHN SAUNDERS AL McWILLIAMS 1-16

ПОЛИЦИЈА ЋЕ МИ БИТИ ЗАХВАЛНА ЗА ОВО ОТКРИЋЕ!

СЈАЈНО, БИЛИ! СТИГАО СИ У ПРАВИ ЧАС?

JOHN SAUNDERS AL McWILLIAMS 1-17

КОНРАД ЈЕ У ПРАВУ? ВИ СТЕ ГОСПОЂИЦА ПРЕВАРАНТА?

ИДЕМ ДА ОБАВЕСТИМ ПОЛИЦИЈУ!

НИКУД ТИ НЕЋЕШ, АКО НЕ ЖЕЛИШ ДА ТЕ НАПУНИМ ОЛОВОМ!

ДОБРО САМ ГА ПЛАТНУО! КО ЗНА КАДА ЋЕ СЕ ОСВЕСТИТИ?

НЕ ПОКУШАВАЈ НИШТА, ТАЛИ, ИЛИ ЋЕШ ПРОЋИ КАО ТВОЈ ПРИЈАТЕЉ!

JOHN SAUNDERS AL McWILLIAMS 1-18

РЕШИО СИ ЈЕДАН ПРОБЛЕМ, БИЛИ, АЛИ СИ НАМ НАТОВАРИО ДРУГИ?

СТУДЕНТИ САМО ШТО НИСУ СТИГЛИ! ШТА ЋЕМО С МАТОРИМ?

КАКО САМ ИСПАО ГЛУП И НАИВАН!

БИЛИ, БЕЖИ ГА!

НИКО НЕ ЗНА ДА ЈЕ ГОЛДИ МРТВА И ЈА САМ ТО ВЕШТО ИСКОРИСТИЛА!

JOHN SAUNDERS AL McWILLIAMS 1-19

ОБОГАТИЛА САМ СЕ И НЕЋУ ДОЗВОЛИТИ ДА СВЕ ПОКВАРИШ!

ИМАМО ПРОБЛЕМ, ТОМЉИ, А ВРЕМЕНА ДА ГА РЕШИТО ЈЕ МАЛО!
КАЖЕТ ТИ ДА ТРЕБА ДА ИХ УБИЈЕМО И БАЦИМО У РЕКУ!
НЕ! СВЕ МОРА ДА ИЗГЛЕДА КАО НЕСРЕЋАН СЛУЧАЈ!
ИМАМ БОЉУ ИДЕЈУ! МАРК, ПОЗОВИ МЕТЕОРОЛОГЕ И ПИТАЈ КАКВО ЋЕ ВРЕМЕ БИТИ!
JOHN SAUNDERS
AL WILLIAMS
1-20

ШТА КАЖЕШ? БИЋЕ ИСПОД НУЛЕ! ОДЛИЧНО!
МАЛО КАСНИЈЕ...
ОДНЕЋЕМО ИХ У НЕКИ ЗАБАЧЕНИ КРАЈ И ВЕЗАТИ НОГЕ!
НЕКО МОЖЕ ДА ИХ ПРОНАЂЕ!
ЗНАМ, АЛИ ОНИ ЋЕ СЕ ДО ТАДА СМРЗНУТИ!
JOHN SAUNDERS
AL WILLIAMS
1-22

САМО ЗАСПИШ И ВИШЕ СЕ НИКАДА НЕ ПРОБУДИШ!
НЕ БРИНИ, ЛИ РОО! ТАКВА СМРТ ЈЕ БЕЗБОЛНА!
КО БИ РЕКАО ДА ЈЕ ОВАЈ ТАТОРИ ТАКО ТЕЖАК!
ОХ!
НЕОЧЕКИВАН ПРОБЛЕМ! ХОДНИК ЈЕ ПУН СТУДЕНАТА!
JOHN SAUNDERS
AL WILLIAMS
1-23

ШТА ДА РАДИМО, ГОЛДИ?
БЕЗ ПАНИКЕ, МАРК!
ШТА СЕ НАПАЗИ ИЗНАД НАС?
НИШТА! МИ СМО НА ПОСЛЕДЊЕМ СПРАТУ!
ОНДА ОВЕ СТЕПЕНИЦЕ ВОДЕ НА КРОВ!
JOHN SAUNDERS
AL WILLIAMS
1-24
14

ОВО ЈЕ БАШ ОНО ШТО СМО ТРАЖИЛИ? ВЕЖИТЕ ИХ?

ЛИ РОЈ, ЖАО МИ ЈЕ ШТО СЕ СВЕ ОВАКО ЗАВРШИЛО ...

„АЛИ, МОРАМ ДА МИСЛИМ НА СЕБЕ?

JOHN SAUNDERS AL McWILLIAMS 1-25

ДО ЂАВОЛА? НЕ МОГУ НИ ДА ДОЗИВАМ У ПОМОЋ?

JOHN SAUNDERS AL McWILLIAMS 1-26

ЈАДНИ КОНРАД? ЈОШ СЕ НИЈЕ ОСВЕСТИО?

ЛИ РОЈ... ОНИ ГАДОВИ СУ НАС ОСТАВИЛИ ДА СЕ СМРЗНЕМО... ПРИБИ? МОЖДА ЋУ УСПЕТИ ДА ТИ СКИНЕМ МАРАМУ С УСТА...

УУХ! ХВАЛА ВАМ! ВЕЋ САМ ПОМИСЛИО ДА СЕ НИКАДА НЕБЕТЕ ПРОБУДИТИ?

НЕ ПРЕДАЈЕМ СЕ ЈА ТАКО ЛАКО!

ПОКУШАЈ ДА МИ ОДВЕЖЕШ РУКЕ И НОГЕ!

ХАЈДЕ, НИЈЕ ЈОШ СВЕ ИЗГУБЉЕНО!

JOHN SAUNDERS AL McWILLIAMS 1-27

АЛИ, ПОЛА ЧАСА КАСНИЈЕ...

НЕ ВРЕДИ! НЕ МОГУ ДА ОДВЕЖЕМ ЧВОРОВЕ ЗУБИМА?

JOHN SAUNDERS AL McWILLIAMS 1-29

ПОМОЗИ МИ ДА УСТАНЕМ... НЕЋУ ДА УМРЕМ СА ГЛАВОМ У СНЕГУ...

А САД БИХ МАЛО ДА ОДРЕМАМ?

НЕ? НЕ СМЕТЕ ДА ЗАСПИТЕ?

15

ПРОБУДИТЕ СЕ? ХЛАДНОЋА ЋЕ ВАС УБИТИ?
ММММ... НИЈЕ МИ ХЛАДНО... ЧАК МИ ЈЕ ВЕОМА ТОПЛО...
JOHN SAUNDERS AL WILLIAMS 1-30
ОХ? МОРАМ НЕШТО ДА УЧИНИМ? ВИКАЋУ? МОЖДА ЋЕ ME НЕКО ЧУТИ?
АЛИ, НА УЛИЦИ ЈЕ ВЛАДАЛА ЗАГЛУШНА БУКА...
УЈУТРО ЋЕМО ДОЋИ ПО ТЕБЕ, БИЛИ И ОДВЕЗАТИ ОНУ ДВОЈИЦУ? СВЕ ЋЕ ИЗГЛЕДАТИ КАО НЕСРЕЋАН СЛУЧАЈ!

ЈА БИХ ДА ОДМАХ ИДЕМО ИЗ ОВОГ ГРАДА?
ПА ДА НАТОВАРИМО ПОЛИЦИЈУ СЕБИ НА ВРАТ?
НЕ? РАНО УЈУТРО КРЕЋЕМО? УЗ ПУТ ЋЕМО СВРАТИТИ ПО БИЛИЈА И ОБАВИТИ ОНО?
УУХ? ЗАР БАШ МОРАМО?
JOHN SAUNDERS AL WILLIAMS 1-31
ЗА ТО ВРЕМЕ...
ЖАО МИ ЈЕ, КОНРАДЕ, МОРАМ ДА ВАС ПРОБУДИМ!
ММММ... КАКВА ЈЕ ТО ДИВНА МУЗИКА?

ШТА? ИЗГЛЕДА ДА САМ ЗАДРЕМАО?
ЈЕСТЕ, И ТО НЕ СМЕ ОПЕТ ДА ВАМ СЕ ДОГОДИ!
САЊАО САМ ДА ЛЕЖИМ У ТОПЛОМ КРЕВЕТУ И СЛУШАМ РАДИО!
ВОЛИМ ДА ЧУЈЕМ ГЛАС ДИСК-ЏОКЕЈА КОЈИ УЈУТРО ПОКУШАВА ДА НАС РАСАНИ ПРИЧАЈУЋИ СВАШТА!
ХЕЈ, РЕКЛИ СТЕ НЕШТО ШТО НАС МОЖЕ СПАСТИ!
JOHN SAUNDERS AL WILLIAMS 2-1

СПОМЕНУЛИ СТЕ РАДИО...
ОД КАКВЕ НАМ ПОМОЋИ ТО МОЖЕ БИТИ!
РАДИО-СТАНИЦА ПРЕКО ПУТА ИМА ХЕЛИКОПТЕР КОЈИ УПРАВО КРУЖИ И ИЗВЕШТАВА О САОБРАЋАЈУ?
НЕ МИСЛИШ ВАЉДА ЋЕ НАС ПРИМЕТИТИ?
ЗНАМ КАКО ЋУ ДА ИМ ПРИВУЧЕМ ПАЖЊУ!
JOHN SAUNDERS AL WILLIAMS 2-2
16

1161/16

ХЕЛИКОПТЕР ЋЕ СЕ ПОЈАВИТИ ЧИМ СВАНЕ?

АЛИ, ПИЛОТ ЋЕ ВИДЕТИ САМО ДВЕ ЦРНЕ ТАЧКЕ НА СНЕГУ!

JOHN SAUNDERS AL WILLIAMS 2-3

МОЖДА ИПАК МОЖЕМО ДА УЧИНИТО НЕШТО ДА БИ НАС ПРИМЕТИО?

НАПИСАЋЕМО **УПОМОЋ** НА СНЕГУ, А ТАКО ЋЕМО СЕ И ЗАГРЕЈАТИ!

А КАДА ЈЕ ПОЧЕЛО ДА СВИЋЕ...

СЈАЈНО, РАВЕНЕ?

САМО ДА ПИЛОТ ОВО ПРИМЕТИ!

Упомоћ

А, МОЖДА ЋЕ НАС ВИДЕТИ И НЕКО ОД СТАНАРА ИЗ СУСЕДНИХ ЗГРАДА?

У ТОМ ТРЕНУТКУ...

МАРК, ТИ СЕ ПОПНИ НА КРОВ И СКИНИ ИМ КОНОПЦЕ!

УХ?

НИШТА НИСАМ ЗАБОРАВИО, ГОЛДИ? ПОНЕО САМ И ТАБЛУ СА НАЗИВОМ НАШЕ ФИРМЕ!

А КАКО СУ НАШИ ПРИЈАТЕЉИ НА КРОВУ?

JOHN SAUNDERS AL WILLIAMS 2-6

НИСАМ ИШАО ДА ВИДИМ! ПРИПАЛА БИ МИ МУКА!

Г.М. ПРОДУКЦИЈА ПРИВРЕМЕНА КАНЦЕЛАРИЈА

ХАЈДЕ, МАРК, РАДИ И ТИ НЕШТО!

СЛУШАЈ ОВО!

СВИ ПУТЕВИ СУ ЗАВЕЈАНИ И САОБРАЋАЈ СЕ СПОРО ОДВИЈА!

САВЕТУЈЕМО ВОЗАЧИМА ДА НЕ ПОЛАЗЕ НА ПУТ!

ЕХ, ДА СМО СИНОЋ КРЕНУЛИ! АЛИ, ТИ СИ БИЛА УПОРНА!

ИСКЉУЧИ РАДИО И ПОМОЗИ БИЛИЈУ!

ЕКИПЕ УЖУРБАНО РАДЕ НА РАШЧИШЋАВАЊУ... КЛИК!

УЛИЦЕ СУ ГОТОВО ПРАЗНЕ! ХЕЈ! ШТА ЈЕ ОНО?

КОНТРОЛА САОБРАЋАЈА

JOHN SAUNDERS AL WILLIAMS 2-7

Упомоћ

17

1161/10

ВИШЕ НЕМАМО НИШТА УНУТРА, ГОЛДИ?

САМО ЈОШ ДА СРЕДИМО ОНО НА КРОВУ!

ХЕЈ! ОСТАВИТО ЈЕДНУ ПРАЗНУ БОЦУ КРАЈ ЊИХОВИХ ТЕЛА! ПОЛИЦИЈА ЋЕ МИСЛИТИ...

НАЂ СИ ИХ ВЕЋ СПОМЕНУЛА... ПОГЛЕДАЈ!

JOHN SAUNDERS AL WILLIAMS 2-8

АУУ! КОЛИКО ИХ ЈЕ? ШТА ДА РАДИМО?

ПРЕПУСТИТЕ СВЕ МЕНИ!

ИЗВИНИТЕ, АЛИ БЛОКИРАЛИ СТЕ МИ АУТО?

JOHN SAUNDERS AL WILLIAMS 2-9

БРЗО ЋЕМО БИТИ ГОТОВИ? САМО ДА НЕШТО ПРОВЕРИМО НА КРОВУ ОВЕ ЗГРАДЕ?

З... ЗАШТО?

ПИЛОТ ИЗ ХЕЛИКОПТЕРА ЈЕ УГЛЕДАО НЕКОГ НА КРОВУ? МОРА ДА ЈЕ НЕКА ПИЈАНИЦА...

ЗАМОЛИТЕ МОГ КОЛЕГУ ДА ПОТЕРИ НАШ АУТО?

МА, БРЗО ЋЕМО МИ?

ГЛЕ, КОЛИКО НАРОДА СЕ ВЕЋ ОКУПИЛО?

JOHN SAUNDERS AL WILLIAMS 2-10

ИЗГЛЕДА ДА СУ ВЕЋ СВИ ЧУЛИ ЗА ПИЈАНЦА НА КРОВУ?

ГОЛДИ МАРКИ? ШТА ВИ РАДИТЕ ОВДЕ ОВАКО РАНО?

ГОЛДИ И ЊЕНИ ПРИЈАТЕЉИ ПОЧЕШЕ ДА СЕ ПРОБИЈАЈУ КРОЗ ГОМИЛУ...

ЗАР НЕЋЕТЕ ДА ОСТАНЕТЕ И ВИДИТЕ ШТА СЕ ДОГОДИЛО?

УОПШТЕ МЕ НЕ ЗАНИМА? СИГУРНО ЈЕ НЕКА ПИЈАНИЦА?

JOHN SAUNDERS AL WILLIAMS 2-12

БРЕДИ, ПРОВЕРИ СВЕ СТАНАРЕ У ЗГРАДИ? ПОКУШАЈ ДА ПРОНАЂЕШ ЖЕНУ ПОИТЕНУ ГОЛДИ МАРКИ?

18

1961/18

ОВДЕ СУ ЈЕДАН МЛАДИЋ И СТАРИЈИ ЧОВЕК, ПОТПУНО ПРОМРЗЛИ? САМО ПОНАВЉАЈУ ИМЕ ГОЛДИ МАРКИ?

ПА ОНА ЈЕ ОВДЕ?

НЕ ЗНАМ ШТА СЕ ОВДЕ ДОГАЂА, АЛИ МОЖДА БЕТЕ НАМ ВИ ОБЈАСНИТИ?

НЕКА ШТО ПРЕ ДОЂУ КОЛА ХИТНЕ ПОМОЋИ?

JOHN SAUNDERS AL WILLIAMS 2-13

БИЋЕ СВЕ ДОБРО, СТАРИ?

НЕМАТЕ ПРАВО ДА МЕ ЗАДРЖАВАТЕ?

JOHN SAUNDERS AL WILLIAMS 2-14

ЗНАТЕ ЛИ КО САМ ЈА?

ОН МОЖДА НЕ ЗНА, АЛИ ЈА ЋУ МУ ОБЈАСНИТИ!

И КАД БИХ ЈА БИО СУДИЈА, ДО КРАЈА ЖИВОТА БИСТЕ СЕДЕЛИ У ЗАТВОРУ!

ОНИ СУ НАС ВЕЗАЛИ И ОСТАВИЛИ НА КРОВУ ДА СЕ СМРЗНЕМО?

БРЕДИ, ЧУВАЈ ИХ! ИДЕМ ДА ПОЗОВЕМ КОЛА ЗА ЊИХ!

ВИ СТЕ ТВРДИЛИ ДА СТЕ ЧУВЕНА ФИЛМСКА ЗВЕЗДА?

ДА, ДРУГОВИ, ОНА НИЈЕ ГОЛДИ МАРКИ!

ШАЛИШ СЕ, ЛИ РОЈ?

НА ЖАЛОСТ, НЕ! КОНРАД ЈУ ЈЕ ДОБРО ПОЗНАВАО ИЗ МЛАЂИХ ДАНА!

ХОЋЕМО ЛИ ДОБИТИ НАШ НОВАЦ?

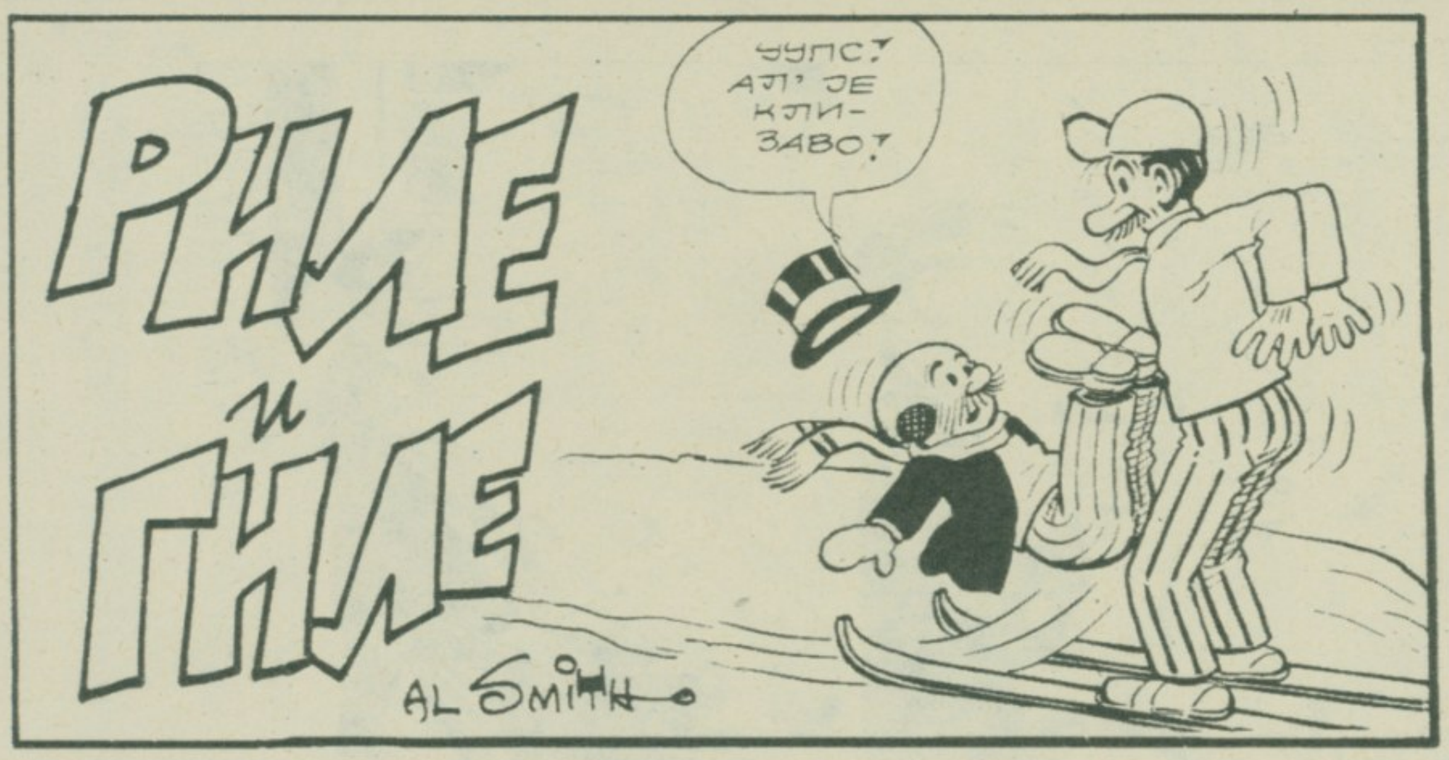
ГОЛДИ ЈЕ ОД МЕНЕ УЗЕЛА ДВЕСТА ДОЛАРА!

ПОЛАКО, ДЕЦО!

ЛАЖНА ГОЛДИ МАРКИ НИЈЕ СТИГЛА ДА ПОТРОШИ ВАШ НОВАЦ! БИЋЕ ВАМ ВРАЋЕН!

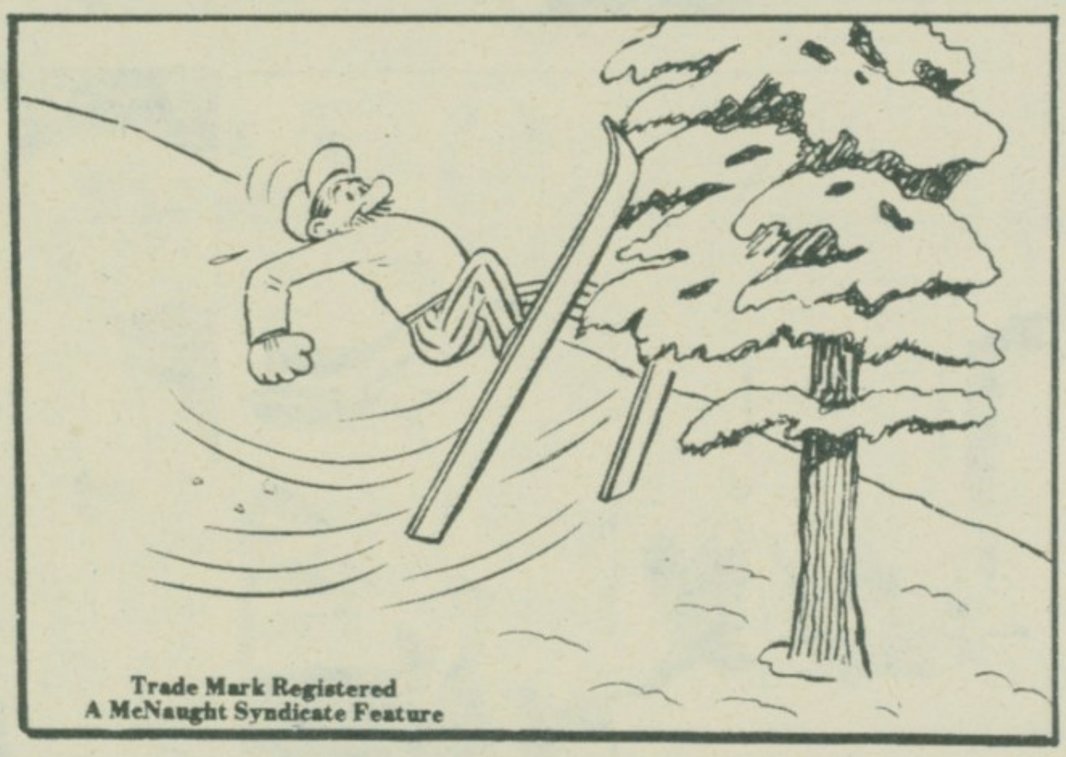
КРАЈ

РИЈЕ И ГИЈЕ

УУПС! АЛ' ЈЕ КЛИЗАВО!
AL SMITH

Copyright © 1978
AEdita S. de Beaumont
All World Rights Reserved

Trade Mark Registered
A McNaught Syndicate Feature

ХРРРЦ!

У ИМЕ ЗАКОНА СТОЈ!

СУДИЈО, УХВАТИО САМ ГА У КРАЂИ ЈЕЛКЕ! КАД САМ ПОКУШАО ДА ГА ЗАУСТАВИМ, ОН ЈЕ НАСРНУО НА МЕНЕ!
ТРИДЕСЕТ ДАНА ЗАТВОРА?
АЛИ...

СРЕЋНА ТИ НОВА ГОДИНА, РИЈЕ! 'ОЋЕШ ДА ТИ ДОНЕСЕМ НЕКИ УКРАС ЗА ЈЕЛКУ?
12-17
AL S

ГОГАЈ

By Bud Sagendorf

МОЈА КУЋА НИЈЕ ТВОЈЕ КРАЉЕВСТВО!

КРАЉЕВСТВО ЈЕ ТАМО ГДЕ ЈЕ И КРАЉ !

ТИ И ТВОЈЕ КРАЉЕВСТВО! ПОЛУДЕЋУ НАЧИСТО!

ОБРАТИ СЕ КИКИ! ОН ЈЕ МОЈ СЕКРЕТАР ЗА ЖАЛБЕ!

ТАЈ ВРАЖЈИ КРАЉ БОЗО НИЈЕ УОПШТЕ ЗГОДАН ГОСТ!

?

?

ПОРУКА ИЗ ДНЕВНЕ СОБЕ ОД ЊЕГОВОГ КРАЉЕВСКОГ ВИСОЧАНСТВА!

Ш...ШТА?

?

НАЗИВА МЕ ИЗДАЈИЦОМ И ОБЈАВЉУЈЕ МИ РАТ!

!

#!!

☆!!

ТРАС!

ПОСТОЈИ САМО ЈЕДАН НАЧИН ДА СЕ РАТ БРЗО ОКОНЧА!

!

ОБУСТАВИ ПАЉБУ!

ПРИМИР-ЈЕ!

МИР!

©1979 King Features Syndicate, Inc. World rights reserved.

9-9

Bud Sagendorf

ИСТОРИЈА ПЕРОРЕЗА

ЗАБРАЊЕНИ СКАКАВЦИ

Норфлошки спортски џепни нож, направљен још 1851. године, има 75 разноврсних делова. Кад би се, којим чудом, додељивала награда за највише сечива, не би припала њему.

Уколико икада размишља о џепном ножићу, већина људи сасвим логично држи да је он изум скоријег датума. Израда ножа са сечивом на склапање захтева знање и вештину које може да пружи само индустријско доба, а и чему би служио џепни нож пре него што су уопште измишљени џепови? Упркос овим убедљивим разлозима у многим музејима могу се видети зарђали, зубом времена истрошени џепни ножеви стари, на пример, око 2 хиљаде година!

Обични ножеви употребљавају се још од каменог доба. Наши давни преци правили су оруђе и оружје од камена и кремена, а нешто касније од бронзе и гвожђа. Стари Римљани вешто су обрађивали метал и њихово умеће брзо се проширило огромним Римским Царством. Ти стари Римљани оставили су нам прве џепне ножеве за које се зна.

Ове њихове справице биле су дугачке око 7,5 сантиметара са затвореним сечивом и нису имале ни опругу, ни „скакавицу". Спољне површине дршке у које је улазило сечиво често су биле уметнички обрађене. Дршку једног џепног ножа краси наоружан гладијатор изрезбарен у слоновачи. На дршци римског џепног ножића који се чува у Британском музеју у Лондону уграviрано је име мајстора.

ЗЛУ НЕ ТРЕБАЛО

У средњем веку ножеви нису сервирани уз јело. Људи су се за време обеда помагали прстима и великим сечивима која су, злу не требало, могла да послуже и као бодежи. Дуго година крчме уопште нису држале приборе за јело и путници су обично у пртљагу вукли сопствене кашике, виљушке и ножеве.

У таквим околностима џепни нож могао је да послужи као идеално решење, али је њих у средњовековној Европи било веома мало. Људи су више волели нож у канији, а осим тога, џепови су много касније ушли у моду.

Све до 18. века једина врста џепног ножа која се могла релативно лако набавити био је такозвани „џекнаиф" ,тежак и незграпан, са једним сечивом које се затварало савијањем у пероpез на дршци.

Од 18. века ножари почињу да употребљавају опруге које осигуравају сечиво и у отвореном и у затвореном положају. Од тог тренутка џепни ножеви су познати под именом **ножеви на опругу** и постају веома тражени. Усавршавање заната доводи до појаве џепног ножа са два и више сечива и разноврсне намене.

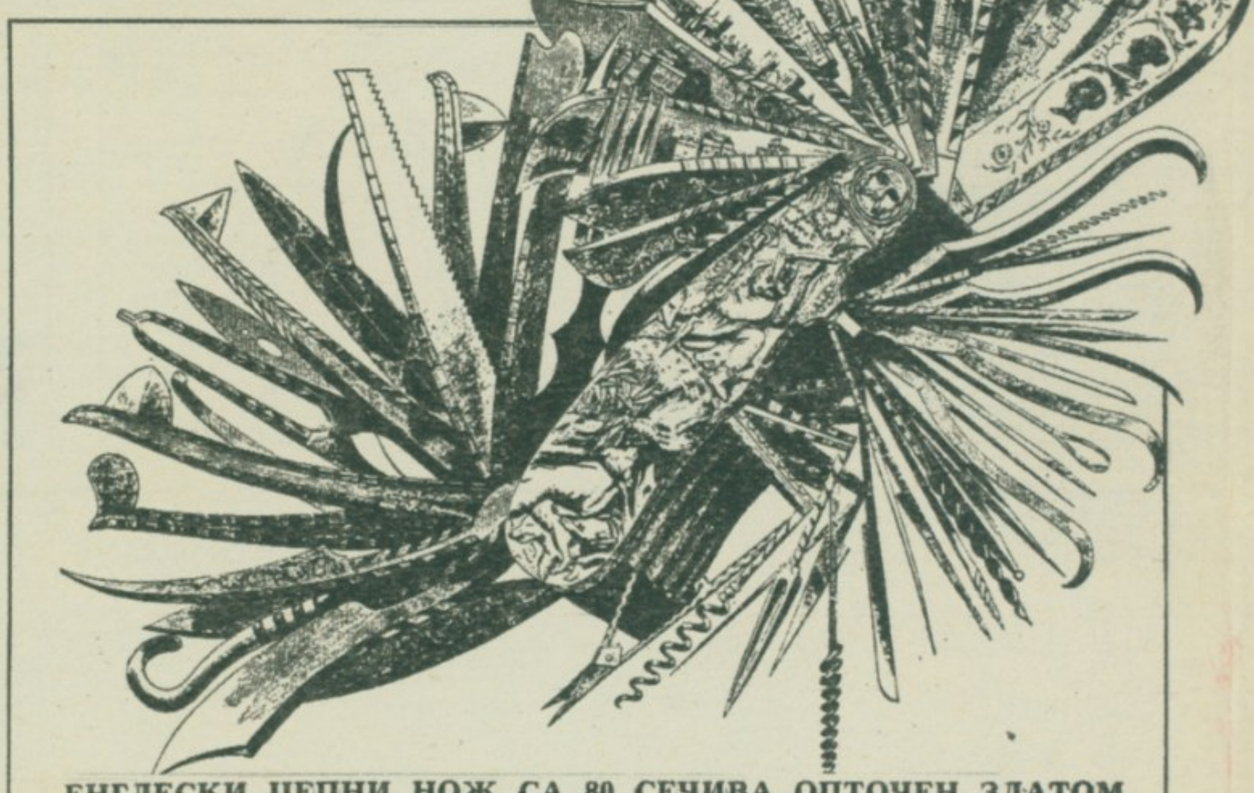
Међу њима најважнију улогу одиграо је — пероpез. Строго узевши, **пероpез** није исто што и **џепни ножић**, мада се данас готово сваки мањи џепни нож тако назива. Пероpез је био специјалан џепни ножић са по једним сечивом на оба краја. Мање сечиво употребљавало се за зарезивање гушчијих пера за писање.

И БОДЕЖ И ПИШТОЉ

Током 18. и 19. века свако ко је умео бар да се потпише, просто је морао да поседује пероpез и прављење ножића на опругу прерасло је у један од главних заната и у Европи и у Америци. Пероpез је постао врхунско достигнуће у ножарству јер је нож на опругу захтевао прворазредну вештину.

Сечива су прављена од висококвалитетног челика, тврђе каљеног него за обичне ножеве за јело. Најскупље примерке завршавали су јувелири украшавањем дршке сребром, слоновачом, бисерима, седефом, абоносовином, корњачиним оклопом.

Амерички каталог ножева из 1893. године наводи неких 1500 различитих модела пероpеза. Податак сведочи о потражњи тих справица као и о размерама које је достигла индустрија ножева тога времена.

ЕНГЛЕСКИ ЏЕПНИ НОЖ СА 80 СЕЧИВА ОПТОЧЕН ЗЛАТОМ И СЕДЕФОМ БИО ЈЕ ИЗЛОЖЕН НА ПРВОЈ СВЕТСКОЈ ИЗЛОЖБИ 1851. ГОДИНЕ У КРИСТАЛНОЈ ПАЛАТИ У ЛОНДОНСКОМ ХАЈД-ПАРКУ.

Енглеска индустрија ножева је још од 14. века концентрисана око града Шефилда чији су предмети од челика, и метала уопште, чувени и данас, а немачки ножари из Солингера дуго су били без премца.

Шефилдски ножари су први у свету почели да у џепни нож, поред сечива, уграђују и разне друге мање или више корисне делове: турпију, вадичеп, нож за сечење хартије, кукицу за копчање дугмади на ципелама, шрафцигер, шило, пинцету, оштрач, тестерицу... Један, истина веома изузетан, шефилдски производ имао је, осим свега тога, чак и бодеж и пиштољ!

ЏОЗЕФ РОЏЕРС И СИНОВИ

Од свих врста џепних ножева данас је најпопуларнији такозвани **нож за сваку употребу** или **спортски нож**. Овај свестрани „шампион" опремљен је турпијом за нокте, маказицама, грицкалицом, вадичепом, виљушком, кашиком... и, наравно, разним врстама сечива.

Постоје модели спортског ножа „специјализовани" за разна занимања — риболовце, излетнике, механичаре, инжењере и неки од њих су права правцата кутија с пригодним алатом смештеним у спретан, невелики нож на склапање.

Норфлошки нож за спортисте, направљен још 1851, има 75 разноврсних сечива, а његова ручна израда трајала је читаве две године. Ипак, када би се додељивала награда џепног ножа са највише сечива, она би припала чувеном **Годишњем ножу** који је, као уосталом и Норфлошки нож за спортисте, направила најстарија фирма ножева на свету „Џозеф Роџерс и синови" из Шефилда.

Овај нож, приказан 1822. године, имао је тачно 1822 сечива. Фирма је сваке следеће године давала још по једно сечиво. Данас, са укупно 1980 сечива, Годишњи нож далеко је од џепног „ножића". Године 2000. биће стављено последње сечиво јер у дршци има тачно толико места.

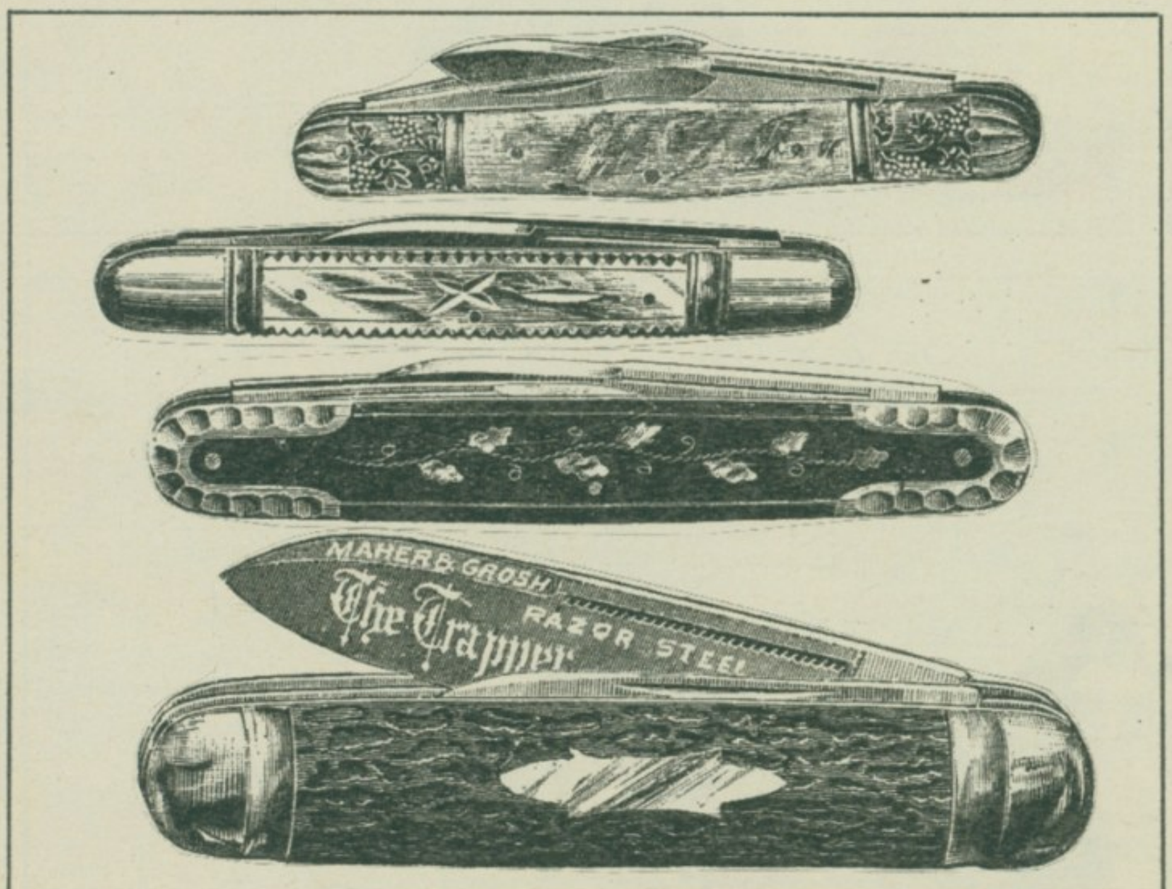
Мада данас људима нису неопходни пероpези будући да су их успешно заменили разне батеријске и електронске направице, они се и даље производе пуном паром.

После 1950. године, када су ушли у моду и практичну употребу џепни ножеви „на скакавицу "чија би сечива муњевито севнула притиском прста на дугменце, у многим земљама донети су закони који забрањују „скакавце" и регулишу максималну дужину сечива. Џепни ножеви са сечивима дужим од прописаних и „скакавци" сматрају се смртоносним оружјем.

Произвођачи пероpеза данас гарантују квалитет, али и упозоравају да ножиће треба одржавати, односно спојеве опруга сваког сечива редовно подмазивати. И, најважније од свега, сечиво џепног ножа никада не употребљавати уместо шрафцигера или полуге. Његова сечива начињена су од специјалног челика чија ће ивица увек бити танка и оштра, али неће издржати савијање и увртање.

Уосталом, ако некоме треба шрафцигер, лако ће наћи пероpез у који је ова алатка већ уграђена!

Љ. П.

ЧЕТИРИ МОДЕЛА НАЈВИШЕ ТРАЖЕНИХ ЏЕПНИХ НОЖЕВА КРАЈЕМ 19. ВЕКА: „ОТМЕНИ НОЖ", „КОНГРЕСНИ НОЖ", „НОЖ ЗА ЏЕНТЛМЕНА" И „ИНДИЈАНСКИ ТРАПЕР".

БИБЛИОТЕКА

„ЗЛАТНА ГРЛИЦА”

КОЈУ УРЕЂУЈЕ БРАНКО В. РАДИЧЕВИЋ, НАМЕЊЕНА ЈЕ МЛАДИМА КОЈИ СЕ ОСЕЋАЈУ МЛАДИ И СВИМА

НАЈЛЕПШИ ПОКЛОН ЗА НОВУ ГОДИНУ

Објављује занимљива прозна и поетска дела добрих писаца.
У ПОСЛЕДЊЕМ, ПЕТОМ КОЛУ, ИЗАШЛЕ СУ ОВЕ КЊИГЕ:

1. Ханс Кристијан Андерсен,
НЕНАСЛИКАНЕ СЛИКЕ
Тридесет и три вечери посећивао је Месец младог усамљеног уметника и причао му шта је претходне вечери на свом путовању видео. Андерсен је Месечеве приче препричао нама. Неке од њих су ведре, неке сетне, а неке чак и трагичне, јер Месец, путујући по свету, завирује у сваки, па и најмрачнији кутак.
Илустровала Злата Билић.
ЦЕНА 70 динара.

2. Војислав Станојчић,
ДРУЖИНА ЦРНА ЗГРАДА
„Ово је књига о дечацима у великом граду, о њиховим згодама и незгодама, о несташлуцима и шеретлуцима, свакодневним „подвизима“ који у животу десетогодишњака имају размере изузетних догађаја“.
Илустровао Предраг Кораксић.
ЦЕНА 70 динара

3. Јосип Кришковић, ЗАЉУБЉЕНИ ДАН
„Кришковић је написао помало необичан роман. Необичан у нашој омладинској књижевности. Јунаци су трафикант Раша, његов син Влада, лектор Родић, његова кћи Неда. И ту је још један јунак, веома значајан и важан за нашу литературу. Тај јунак се зове Београд. А о Београду, знамо, писало се мало и никада тако сликовито и заљубљено као што пише Јосип Кришковић“.
Илустровао Милосав Лазаревић.
ЦЕНА 70 динара

4. Иван Цековић,
СУНЦЕ У ТВОЈИМ ОЧИМА
Избор стихова и прозе нашег познатог дечјег писца.
У Цековићевим делима налазимо садржаје који у нашој савременој литератури за младе и најмлађе значе нов дах, свежину, квалитет„. Илустровао Јован Богићевић. **ЦЕНА 70 динара**

5. Ранко Симовић, МАЧЈИ КАШАЉ
У књизи стихова за децу **Мачји кашаљ** „стих је распеван, разигран, израз прикладан, поетска материја занимљива...“ Илустровао Слободан Милић. **ЦЕНА 70 д**

6. Јованка Хрвађанин и Кристина Бренкова,
ПТИЦЕ МЕ БУДЕ
Песме Јованке Хрвађанин и причице Кристине Бренкове одабрала је за ову књигу Десанка Максимовић. Ево шта она каже: „Причице и бајке Кристине Бренкове лирске су, свеже, као и песме Јованке Хрвађанин, обилују дивним психолошким запажањима, хумором. Друговање прича и песама у овој књизи биће лепо и трајно као што су пријатељства склопљена у детињству и раној младости.“
Илустровала Марјанца Јемец-Божич.
ЦЕНА 70 динара.

Издавачка радна организација „ВУК КАРАЦИЋ“, п.з. 28. 12. 1979.
Београд, Краљевића Марка 9

НАРУЏБЕНИЦА

Неопозиво наручујем књиге под бројевима .....

А) ЗА ГОТОВО — са попустом од 20%, плаћање поштару приликом пријема књига (поводом Новогодишњих празника)
Б) НА ОТПЛАТУ — у ..... редовних месечних рата, с тим што месечна рата не може бити мања од 100 динара. Рате ћу отплаћивати редовно сваког месеца, најкасније до 10. у месецу, по пријему књига, рачуна и одговарајућег броја уплатница „Вук Караџић“. (Непотребно прецртати)

У случају спора признајем надлежност општинског суда у Београду.

Презиме, очево име и име .....

Место, дан, месец и година рођења .....

Занимање .....

Поштански број и место становања .....

Улица и број ..... Телефон .....

Назив радне организације .....

Место седишта ..... Улица и број .....

Овера о запослењу Телефон ....
..... Потпис купца

бр. л. карте ..... издате од СУП-а .....
Пензионери прилажу претпоследњи чек од пензије.

МОГУ СЕ КУПИТИ И ОВЕ КЊИГЕ „ЗЛАТНЕ ГРЛИЦЕ„:
Душан Илић,
ХИПОДРОМ НА НЕБУ — 40 дин.
Миодраг Борисављевић, ШУМСКИМ СТАЗАМА (награда Невен) — 40 дин.
Насиха Капидић-Хаџић,
ШАРЕ ДЈЕТИЊСТВА — 40 дин.
Анто Станичић, МИНУШ — 40 дин.
Момчило Тешић,
ШАРЕНИ ИГРАЧИ — 40 дин.
Николај Чуковски,
ДОЖИВЉАЈИ КАПЕТАНА КУКА — 70 дин.
Владимир Личина, КАКО СУ СЕ СРЕЛИ МАМА И ТАТА — 70 дин.
Драган Алексић, КРАЉЕВИНА ЛИПОВОГ ХЛАДА — 70 дин.
Душан Ђукић, ЗЛАТНА ФРУЛА — 70 дин.

Књиге су штампане ћирилицом, формата 14 х 20 цм, у тврдом повезу, са пластифицираним корицама.

Књиге можете подићи сваког радног дана до 15 часова у ИРО „ВУК КАРАЦИЋ“, Краљевића Марка 9, тел. 620-371, а можете их купити и у нашим представништвима у **Новом Саду** — Лазе Костића 22, тел. 20-339; **Сарајеву** — Симе Милутиновића 10, тел. 22-773; **Светозареву** — Славке Ђурђевић б.б. згр. Б-3, тел. 23-313 и у **Загребу** — Николе Тесле 14/III, тел. 410-525.

1 КАКО СЕ ТО РАДИ

СНИМИТЕ ФИЛМ

ИЛУЗИЈА ПОКРЕТА

ЗАР НИСУ СМЕШНИ?

ВОЛЕО БИХ ДА ИХ СНИМИМ! УСКОРО ЋЕ ДА ОДРАСТУ...

АНИМИРАНИ ЦРТЕЖИ - КОЈИ СУ СТВАРАЛИ ИЛУЗИЈУ ПОКРЕТА - СЛУЖИЛИ СУ ЗА ЗАБАВУ ЈОШ У 19. ВЕКУ... ЕНГЛЕЗ ФАДВИРД МАЈБРИЏ ФОТОГРАФИСАО ЈЕ ПОМОЋУ НЕКОЛИКО КАМЕРА - КОЊА У КАСУ (1877)

ЉУДИ ОДУВЕК ЧЕЗНУ ДА „УХВАТЕ" ПОКРЕТ!

ПИОНИРИ ФИЛМА

МАРЕЈ ЈЕ ИЗУМЕО ФОТОГРАФСКУ ПУШКУ КОЈОМ ЈЕ ПРАВИО ПО НЕКОЛИКО СНИМАКА НА КРУЖНОЈ ПЛОЧИ.

АЛИ, СТАКЛЕНЕ ПЛОЧЕ БЕХУ ЛАКО ЛОМЉИВЕ. БИЛА ЈЕ ПОТРЕБНА САВИТЉИВА, ПРОВИДНА ФИЛМСКА ТРАКА (ИСТМАН-ФИЛМ, 1899. САД)

ТОМАС ЕДИСОН ЈЕ У СВОМ КИНЕТОСКОПУ КОРИСТИО ИСТМАН-ФИЛМ ЧИЈЕ ЈЕ ИВИЦЕ ИЗБУШИО, ДА БИ СВАКА СЛИКА МОГЛА ДА СЕ ПОКРЕЋЕ ПОМОЋУ ЗУПЧАСТОГ ТОЧКИЋА. У ФРАНЦУСКОЈ СУ БРАЋА ЛИМИЈЕР УСПЕШНО ПРОЈЕКТОВАЛА СЛИКЕ НА ПЛАТНО - ТАКО СЕ РОДИО БИОСКОП.

ПРВИ АМАТЕРСКИ ФИЛМОВИ

ДА ЛИ СИ ГЛЕДАО СТАРЕ ФИЛМОВЕ?

ДА, АЛИ ОНИ СУ АМАТЕРСКИ У ПОРЕЂЕЊУ СА ДАНАШЊИМ, И АКО ШИРИНА НИЈЕ ИСТА - 35 мм.

„... БИЛО ЈЕ И ДРУГИХ ФОРМАТА. „ИСТМАН-КОДАК" ЈЕ 1923. ПРОИЗВЕО ЗА АМАТЕРЕ МАЊИ И ЈЕФТИНИЈИ ФИЛМ, ШИРИНЕ 16мм, ДОК ЈЕ „ПАТЕ" У ФРАНЦУСКОЈ ИЗУМЕО ФИЛМ ОД 9.5мм.

8мм 9·5мм 16мм

ПРАВИ АМАТЕРСКИ БИОСКОП РОЂЕН ЈЕ ТЕК 1932, КАДА ЈЕ „КОДАК" ОДЛУЧИО ДА ЕКОНОМИШЕ: 16мм-ФИЛМ ЈЕ ДВАПУТ ЕКСПОНИРАН, ПРЕСЕЧЕН НАПОЛА ПО ДУЖИНИ, А ЗАТИМ СУ КРАЈЕВИ СПОЈЕНИ. ТАКО ЈЕ НАСТАО ФИЛМ ШИРОК 8мм, ТАКОЗВАНА „ОСМИЦА" (СТАНДАРД 8 ИЛИ НОРМАЛ).

РЕВОЛУЦИЈА СУПЕРОСМИЦЕ

ЗАР „ОСМИЦА" ВЕК НИЈЕ ПОСТОЈАЛА?

ЈЕСТЕ, ШИРИНА ФИЛМА СЕ НИЈЕ ПРОМЕНИЛА, АЛИ СВЕ ОСТАЛО ЈЕСТЕ: СЛИКА ЈЕ СВЕ ВЕЋА, ПЕРФОРАЦИЈА МАЊА, ПРЕМОТАВАЊЕ ЈЕДНОСТАВНИЈЕ, ПОДЕШАВАЊЕ БРЗИНЕ ФИЛМА АУТОМАТСКО...

... СУПЕР 8 КАСЕТА ИСКЉУЧИВАЛА ЈЕ МОГУЋНОСТ НЕХОТИЧНОГ ОСВЕТЉАВАЊА ФИЛМА.

АМАТЕРСКА ОПРЕМА БИЛА ЈЕ СВЕ БОЉА, ДЕЛИМИЧНО ЗАХВАЉУЈУЋИ ЈАПАНЦИМА У ШИРОКУ УПОТРЕБУ УШЛИ СУ КОЛОР, АУТОМАТСКА ЕКСПОЗИЦИЈА И ЗУМ-ОБЈЕКТИВИ! „КОДАК" ЈЕ 1965. ЛАНСИРАО ПОТПУНО НОВ СИСТЕМ - СУПЕР 8!

ЗАНИМАЊЕ ВОЈНИ ПИЛОТ

КАД МОТОР ОТКАЖЕ

— ПОКУШАЈ ДА СЛЕТИШ — СТИГЛО ЈЕ НАРЕЂЕЊЕ ИЗ БАЗЕ. — УКОЛИКО НЕ БУДЕШ МОГАО, НАПУСТИ АВИОН! КАПЕТАН ПЕТРОВИЋ НИЈЕ СЕ МНОГО ДВОУМИО.

Први март 1978. године. Са једног војног аеродрома у Црној Гори дигао се млазни авион „галеб“. Време — облачно. Циљ — рутинско инструментално летење. Посада — капетан Божидар Петровић, наставник летења, за командама је двадесет двогодишњи потпоручник, његов ученик.

Авион је убрзо уронио у облаке и на висини од 4600 метара оставио их испод себе. Вођен већ вештом руком потпоручника, „галеб“ је пловио бескрајним плаветнилом. У предњој кабини капетан Петровић је на својим инструментима, дуплим командама, спокојно посматрао како се рађа још један владар неба.

ЦРВЕНА ЛАМПИЦА

Висиномер је показивао 4800 метара. Попут разљућених бораца, рвали су се облаци под њима, унедоглед. Машина је радила како се само пожелети може. Уосталом, то се од ње и очекује, јер се „галеб“ убраја у најпоузданије летелице своје класе у свету. Већ су двадесет два минута у ваздуху, а ученик управља као наставник. Још мало па треба мислити на повратак.

Изненада потмуо ударац, па лупњава. Заискриле су и прве варнице. На табли од седамдесетак инструмената засветлела је црвена лампица. Пожар у мотору!

— Друже капетане — допро је кроз слушалице узбуђен глас из задње кабине. **— Стао је мотор, друже капетане... да нисам негде погрешио?**

Мирно и рутинирано, као да се ради о најбезазленијој ствари, двадесет деветогодишњи капетан је тихо прозборио:

— Не плаши се, момче! Није то ништа, ја преузимам команде!

Наставник летења одмах је купирао мотор, затворио славине за довод горива. Правило један у оваквим случајевима. Варница је нестало и у језивој тишини одмах је уследило правило два:

— Соко 12... Зове Соко 12 !— упутио је позив бази уз пут контролишући смер и јачину ветра. **— Мотор ми је отказао. Идем у принудно слетање!**

— Покушај — стигло је до капетана Петровића. **— Уколико не будеш могао, напусти авион. Немој да ризикујеш!**

Пилот је махинално погледао ручицу за избацивање седишта. Било је потребно само гурнути је навише и седиште са експлозивним пуњењем би, попут катапулта, избацило пилота. Прво би, наравно, искочио ученик. Али, зар напустити авион? Летелица је врло скупа и драгоцена! Истина, дубоко су над морем, до матичног аеродрома стотинак километара! Не, ипак не, бар док се не искористе и последње могућности, одлучио је капетан.

Срећом, у „галебу“ су који по престанку рада мотора, попут правог галеба, може да лети као једрилица. Сада је већ испод 4800 метара, а понире 300 м у минуту. Мало времена, исувише мало, а доле облаци. Никад гушћи, чинило се капетану Петровићу. Мада је у вези са базом, јер радио-станица ради петнаестак минута по престанку рада мотора, слаба је то ваљда. Они му не могу много помоћи да нађе рупу у облацима — једини спас. А авион-једрилица неумољиво понире. Божо Петровић зна да се већ приближавају планинском венцу прекривеном облацима.

После десетак минута отказују сви инструменти, једино жироскоп још ради. Међутим, искусни летачи знају да се у оваквим приликама не смеју поуздати само у њега. Човек сада одлучује!

— Хоћемо ли успети, наставниче! — кроз слушалице лети дрхтав глас. **— Чујете ли ме, наставниче?**

— Не брини, момче! — наставник безуспешно покушава да смисли неку досетку. **— Шта може теби и мени да се деси?**

ЧЕКАЈ КОМАНДУ!

У језивој тишини авион сече облаке. Пуних 14 минута. Можда су баш ту планине, грозничаво размишља капетан Петровић, а онда... Не, не сме ни да помисли! Зар да троје деце остане без очева? Преко 1560 часова провео је у ваздуху, али овако нешто никада није доживео. Поглед је поново клизнуо према ручици за избацивање седишта. У случају престанка рада мотора у облацима, магли или ноћу, правила строго налажу напуштање летелице. Довољно је само повући ручицу!

— Припреми се за искакање! Чекај команду ! — мукло је процедио али је у тренутку готово крикнуо. **— Не, сам не! Видим је, видим!**

Пред кљуном „галеба“ облаци су се ненадано разредили, као да их је нека чудесна струја напросто усисала. Пилот је смањио брзину и летелица је почела брже да пропада. Требало је искористити прилику док су облаци још разређени. Изненада, киша почиње бесомучно да добује по трупу и крилима, видљивост је нагло смањена. Само да стигне и до тих 800 м, доње базе облака, и онда ће лакше да се дише. „Галеб“ је то, може било где да слети — и на траву, снег, ни лед му не смета, већ се приземљивао и на макадамским путевима.

У кабини је хладно а чело капетана Петровића у грашкама зноја. Неколико пута се окренуо, невешто покушавајући да се насмеши ученику бледом као крпа. И коначно су облаци остали изнад њих. Под летелицом уска вијугава трака ауто-пута. То је права прилика. Сад ће „галеб“ и њим да појури!

КАМИОН У ПУТАЊИ

Као у некој злокобној игри случаја, на ауто-путу возило за возилом. С обе стране камењар и шуме, мало даље море. Летелица ту нема шансе, а и несрећа би била несагледива. Све су ближи земљи, а мора се искочити најмање 150 м изнад. Правила, међутим, изричито кажу да се напуштени авион мора усмерити у море или тамо где нема насеља. У противном, да би се избегла већа трагедија, пилот умире заједно са авионом.

У даљини, коначно, обриси писте. Али, попут рањене птице, „галеб“ је све ближи земљи. Да ли ће стићи? Вештим маневрима капетан Петровић некако успева да одржи висину летелице.

Писта је све већа. Још само мало!

— Ej, шта ради овај? — урликнуо је пилот млазњака једрилице.

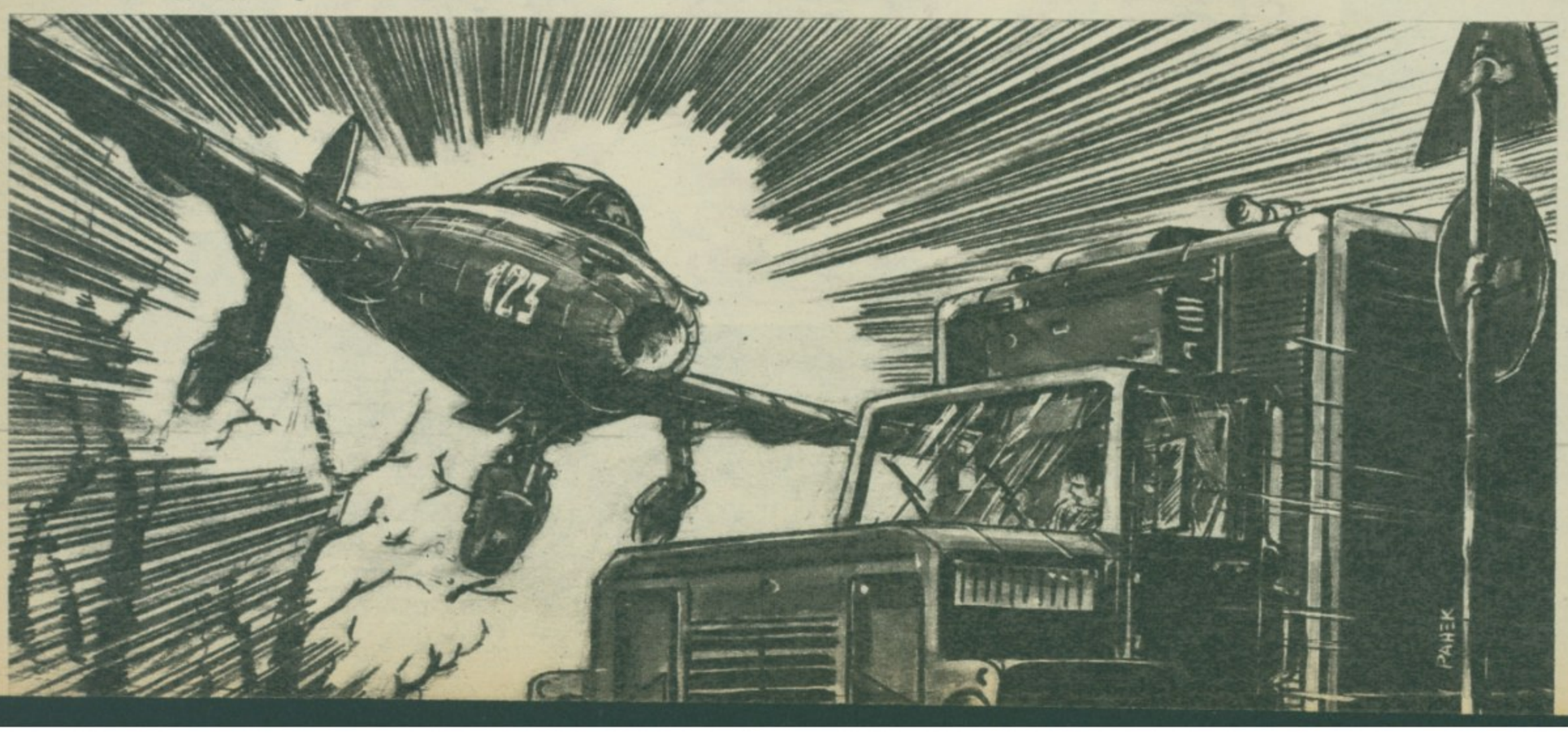
Асфалтним путем, стотинак метара испред писте, тутњио је камион шлепер. Путања се злокобно укрштала. Били су толико близу да је Петровић успео да види шоферово избезумљено лице. У магновењу је повукао палицу уназад и „галеб“ се нагло пропео прелетевши камион за неколико сантиметара. Због тога и није успео да досегне писту. Атерирао је три метра испред. Без повреда и оштећења.

Поред неколико седих, капетан Божидар Петровић добио је и признање за „подвиг у 1978. години“.

П. Милатовић

Капетан Петровић (горе) пред задатком

пуна кућа
новог задовољства...

KOKY C

...НОВИ СЛАТКО-СЛАНИ ДЕЗЕРТ, за све узрасте и све прилике

производ добијен печењем кукурузних клица у слатком природном сирупу

PREHRAMBENA INDUSTRIJA — BEOGRAD

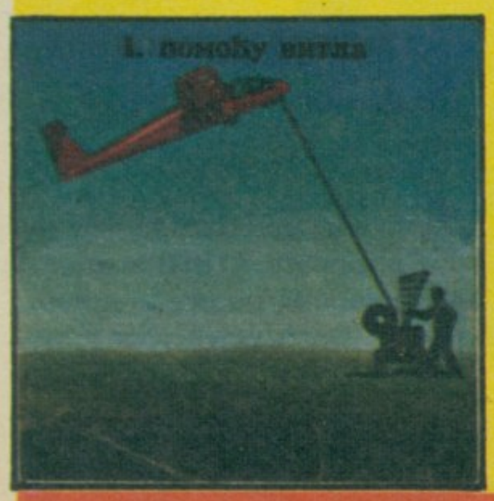
CENTRO proizvod

МОДЕРНА ТРЕНАЖНА ЈЕДРИЛИЦА

ЧОВЕК СТВАРА ЧУДА

1. Седиште ученика
2. Седиште инструктора
3. Ножне команде ученика
4. Инструмент табла
5. Дугме за ослобађање кабла за вучу
6. Контролна палица
7. Точак у носу
8. Мерач брзине
9. Главни точкови за слетање са кочницом
10. Држачи крила
11. Закрилца која се спуштају при слетању
12. Ваздушне кочнице које успоравају једрилицу при слетању или узрокују нагло губљење висине
13. Закрилца оба крила
14. Репни точак
15. Ручица за померање једрилице на тлу
16. Вертикални стабилизатор
17. Хоризонтални стабилизатор и закрилца (тримери)

Ваздухопловно једрење је узбудљив спорт који захтева много спретности. На слици је тренажна једрилица — црвене траке показују да се врши обука пилота и опомиње друге пилоте да се не приближавају. Једрилица има дупле команде тако да инструктор у сваком тренутку може да преузме управљање. Команде су сличне онима у авиону, али су једноставније јер једрилица нема мотор. Контролна палица повезана је са закрилцима која нагињу једрилицу лево или десно. Када се командна палица помери назад или напред, једрилица се пење или спушта. Помоћу ножних педала једрилица се заокреће лево или десно. Ако пилот помери палицу напред и десно и притисне десну педалу, једрилица ће се спуштати у благом десном заокрету. Модерне тренажне једрилице способне су за дуге летове на великим висинама. Вешт пилот тражи мале папирјасте облаке (кумулусе) који се формирају на врху стуба топлотног ваздуха. Ти термички стубови омогућавају једрилици да се пење. Слика десно: једрилица лети на ветру који дува уз брдо и преко њега. Мали дијаграм показује разне начине узлетања једрилице.

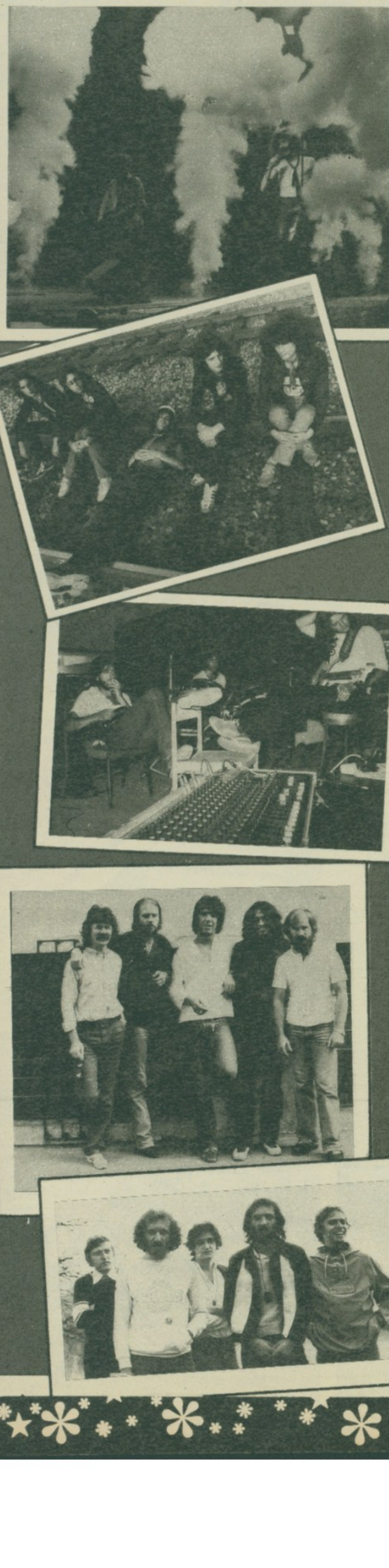

ХИТ-СТРАНА

ДОМАЋА МУЗИЧ

Још једна календарска година остала је за нама. У музичком свету донела је нова имена, а нека стара су још више учврстила своје позиције. Ми ћемо последње овогодишње издање Забавникове „Хит стране" посветити оним нашим музичарима чије смо песме радо слушали, о којима смо најчешће говорили у протеклих 365 дана. Можда ће овом приликом неко бити и изостављен, али говорити о свима веома је тешко, а и простор то не дозвољава. Уколико неко сматра да је неоправдано изостављен данас, шанса му се указује већ кроз неколико дана, односно, у току следеће године.

Нећемо се држати хронолошког реда којим су се одвијали догађаји на домаћој музичкој сцени Почећемо од оних с којима се дружимо већ више година, а који су и ове, 1978. године, били са нама. Предност дајемо БИЈЕЛОМ ДУГМЕТУ. Састав који је пре неколико година из корена изменио схватања младих о музици, наметнувши им свој начин музицирања за који се слободно може рећи да је наш домаћи рок, после једногодишње паузе поново се активирао. Нова ЛП плоча донела је и нове хитове. БИЈЕЛО ДУГМЕ је септембра одржало концерт на стадиону Југословенске народне армије у Београду и са својим гостима успело да у десеточасовном нон-стоп програму окупи око сто хиљада младих жељних дружења и музике. Била је то незаборавна представа и скуп младих „рокера" којих је ове године у Европи највише. Када говоримо о поп-концертима не можемо а да не споменемо још један спектакл на отвореном, истина у много мањем броју посећен али, по ономе што је пружио, свакако највреднији. Београдска група **РИБЉА ЧОРБА, пред** вођена талентованим гитаристом, писцем текстова и композитором Бором Ђорђевићем, у потпуности је задовољила своје обожаваоце и те вечери на стадиону Ташмајдан, у Београду, сигурно стекла још хиљаде нових.

Из Београда се селимо у Скопље где су окупљени чланови најквалитетније домаће рок-групе. Вероватно погађате, реч је о саставу ЛЕБ И СОЛ. Ратко Стефановски, гитариста и композитор, успео је да створи квалитетну рок-музику у којој доминира домаћи, тачније, богати македонски фолклор. Многи музичари су то покушавали и пре Влатка, али никоме није пошло за руком да том нашем изузетно богатом музичком наслеђу у толикој мери да савремену и комплексну вредност. Други албум групе „Леб и сол 2" проглашен је за плочу 1978. године, после чега је уследила успешна југословенска турнеја, а онда је неколико месеци, бар за јавност, престала свака активност групе. То време млади Скопљанци провели су радећи на новој плочи која не заостаје за њиховим претходним остварењима. Недавно се појавила у продаји, а прву јавну промоцију доживеће у Београду 11. и 12. јануара у Великој дворани Дома синдиката.

У Словенији се и ове године доста експериментисало, мада очекивани резултати, бар кад је реч о групама, нису дошли. И даље главну реч води ПЕПЕЛ ИН КРИ, док је **Томаж Домицељ** у младом **Андреју Шифреру** добио великог конкурента. Шифрерова друга плоча „Од шанка до шанка" једно је од бољих домаћих дискографских остварења. И када смо код кантаутора, треба поменути још и **Срђана Марјановића** који се ове јесени представио новом великом плочом, веома сугестивном и технички неочекивано добром.

Своје светле тренутке у овој години имали су још и ветерани домаће рок-сцене YU ГРУПА, која је прославила деветогодишњицу успешног рада, а чији хит „Идеш ми на нерве" дуго није силазио са топ-листа. Чланови састава СМАК били су пасивнији него обично, мада им се хит „На Балкану" попео до највиших места на листама популарности. Протеклих месеци радили су на реализацији новог албума од кога сви много очекују, а још су актуелни њихови планови о одласку у иностранство. Имали су неколико гостовања изван земље, па зато нисмо имали прилике да их чешће слушамо на домаћем терену. Много планова имала је и група СЕПТЕМБЕР, али су они неостварени због распада групе. Ипак, верујемо да ће Тихомир Поп Асановић поново окупити једну репрезентативну селекцију и наставити тамо где је тренутно стао. Дефинитивно је престала да постоји и група С ВРЕМЕНА НА ВРЕМЕ. После успеле плоче „Павиљон Г" састав се распао. Сваки члан групе пошао је својим путем. За сада је највише постигао вокални солиста Асим Сарван који је одмах основао групу МУЗЕЈ САРВАН од које се доста очекује у наредној години.

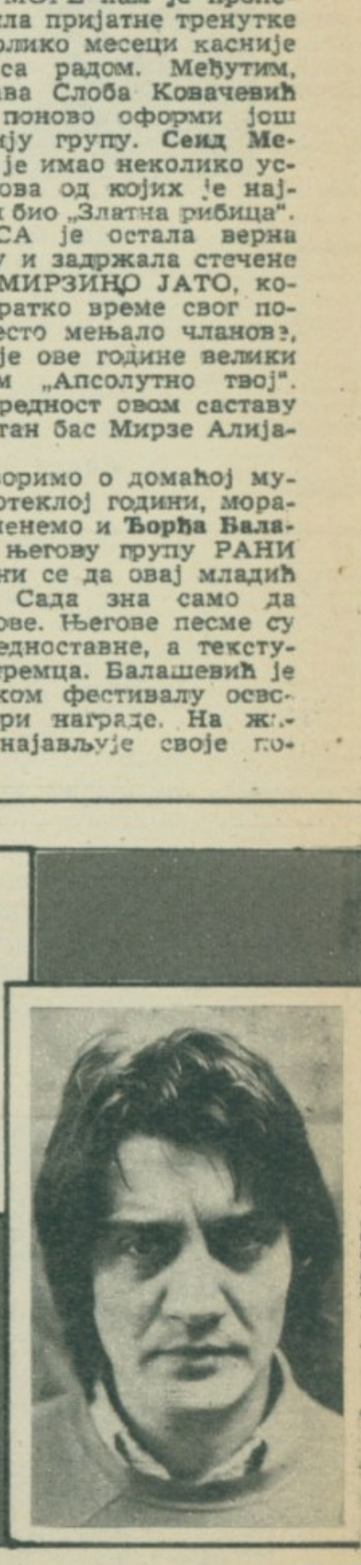
У заиста великој конкуренцији, ове године највише успеха имали су чланови трија ВАТРЕНИ ПОЉУБАЦ. Ова сарајевска група понудила је публици такозвани „тешки рок" и придобила доста поклоника, а са неколико нумера заузела висока места на топ-листама. ПАРНИ ВАЉАК такође одолева времену и, после једногодишње паузе, композицијом „Страница дневника" доживљава успех са великим изгледима да нешто више уради и ван граница наше земље. Зајечарска група ЗЛАТНИ ПРСТИ имала је своје велико финале хитом „Супер фина", после чега долази до персоналних промена, али и до промена имена. Нов назив групе је ЧОКАУТ али, како обећавају њени чланови, то не значи и нов звук. И даље ови талентовани Зајечарци остају верни својој верзији домаћег реге-звука. Група МОРЕ нам је пролетос подарила пријатне тренутке да би неколико месеци касније престала са радом. Међутим, њена састава Слоба Ковачевић жели да поново оформи још квалитетнију групу. **Сеид Мемић Вајта** је имао неколико успелих хитова од којих је најслушанији био „Златна рибица". РЕЗОНАНСА је остала верна свом стилу и задржала стечене позиције. МИРЗИНО ЈАТО, које је за кратко време свог постојања често мењало чланове, начинило је ове године велики бум хитом „Апсолутно твој". Основну вредност овом саставу даје пријатан бас Мирзе Алијагића.

Када говоримо о домаћој музици у протеклој години, морамо да споменемо и **Ђорђа Балашевића** и његову групу РАНИ МРАЗ. Чини се да овај младић из Новог Сада зна само да прави хитове. Његове песме су музички једноставне, а текстуално без премца. Балашевић је на сплитском фестивалу освојио чак три награде. На жалост, он најављује своје по-

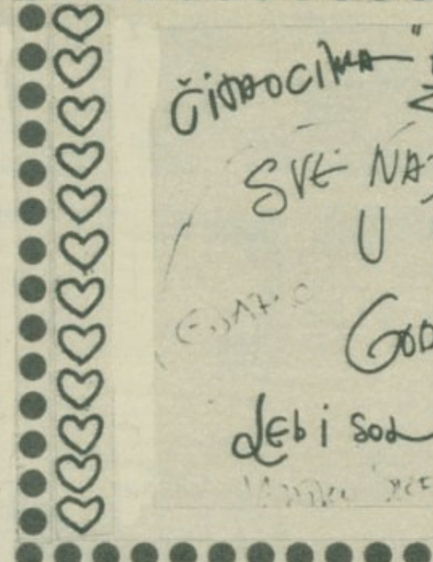

влачење у следећој години. **Дејан Петковић, Биљана Петровић, Фадил Тоскић и Тамара Павловић** могу бити задовољни оним што су постигли у 1979. години, а њихове старије колеге, ту пре свега мислимо на **Терезу Кесовију, Мишу Ковача** и **Оливера Драгојевића**, успели су да се одрже међу најпопуларнијима.

Да генерација младих полако осваја позиције, најбољи је пример група ГЕНЕРАЦИЈА 5 из Београда која је квалитетом своје музике успела, бар донекле, да поврати углед који су београдски музичари некада уживали. У нашем главном граду основано је још неколико нових састава од којих ћемо можда већ наредне године добити очекивани квалитет, па ћемо о њима и више писати. Сарајевска поп-сцена, међутим, не може се похвалити новим именима. Они који нешто покушавају углавном су лоше копије својих много славнијих супарника, пре свега БИЈЕЛОГ ДУГМЕТА. Али зато у 1979. години највећу афирмацију доживљавају загребачке рок-групе. Поменимо само оне најзначајније: ПАРНИ ВАЉАК (изузетно квалитетна екипа), ПРВА ЉУБАВ (најзад прихваћена од оних којима се обраћа), ПРЉАВО КАЗАЛИШТЕ (музички и текстуално најближи домаћем панк-изразу), АЕРОДРОМ (веома амбициозни), ОБЕЋАЊЕ ПРОЉЕЋА (доста убедљиви), а ту су и веома добри ИЗАЗОВ и ветеран који се не предаје **Драго Млинарец**. Кад поменусмо ПРЉАВО КАЗАЛИШТЕ и панк код нас, мада га млади у свету све више одбацују тражећи нове изразе у „модсима", морамо да кажемо нешто и о ПЕКИНШКОЈ ПАТКИ. Овај новосадски састав свакако је најхрабрији у иступању. Чонта и другови изборили су се за сам врх у домаћој панк-музици.

Можда ће неко од читалаца помислити да је у овом приказу омашком испуштено име СРЕБРНИХ КРИЛА. Намерно смо оставили ову популарну загребачку групу за крај, јер оно што су Влада, Ади, Душко и Дадо постигли, као и оно што им, бар према садашњим показатељима, предстоји, нису очекивали ни највећи оптимисти. Када се мало ко надао, ови момци успели су да у рекордном времену освоје незапамћену популарност која је крунисана гомилом платинастих и златних плоча. СРЕБРНА КРИЛА су, без сумње, група године. Њихов најновији хит „Закуни се, љубави" оборио је све рекорде у броју продатих плоча и због тога ову песму проглашавамо хитом године.

ХИТ ГОДИНЕ

ЗАКУНИ СЕ, ЉУБАВИ

Музика: Ђ. Новковић
Текст: Ж. Сабол
Изводе: СРЕБРНА КРИЛА

Закуни се, љубави,
на рамену мом
закуни се, љубави,
у тренутку том.

Закуни се, љубави,
да моја си сва,
да сањаш, љубави,
све што сањам ја.

Ако тражиш мир,
уз мене га нађи,
овај луди плам
у мени ти угаси.

Дуге јесени
нек пролазе крај нас,
ја у теби
морам наћи спас.

Закуни се, љубави,
на рамену мом
и прошлост заборави
у тренутку том.

Закуни се, љубави,
и не буди зла
закуни се, љубави,
да волиш као ја.

Ако тражиш мир . . .

Дуге јесени . . .

Закуни се, љубави,
на рамену мом,
закуни се, љубави,
у тренутку том.

ДОМАЋА ТОП-ЛИСТА ЗА 1979. ГОДИНУ

На овој топ-листи налазе се песме које смо највише слушали у протеклој години, а дате су оним редом којим су се појављивале на нашим листама популарности.

1. ОХ, ШТО ТЕ ВОЛИМ, JOJ — Ватрени пољубац
2. ВОЛИО САМ ТАЊУ — Сребрна крила
3. НА БАЛКАНУ — Смак
4. ИДЕШ МИ НА НЕРВЕ — YU група
5. ЛУТКА СА НАСЛОВНЕ СТРАНЕ — Рибља чорба
6. АПСОЛУТНО ТВОЈ — Мирзино јато
7. БИТАНГА И ПРИНЦЕЗА — Бијело дугме
8. САМИ СЕБИ МИ СМО КРИВИ — Море
9. ДОМОВИНО МОЈА — Септембер
10. НЕКИ НОВИ КЛИНЦИ — Рани мраз
11. СЛАТКА МАРИЈА — Тетка Ана
12. СВЕМУ ДОЂЕ КРАЈ — Генерација 5
13. СУПЕРФИНАЛЕ — Златни прсти
14. НА ЗАДЊЕМ СЈЕДИШТУ МОГ АУТА — Бијело дугме
15. РОК-КРИТИЧАР — С времена на време
16. КОШАВА — Андреј Шифрер
17. МОЈА ДРАГА САД ЈЕ У ЈАПАНУ — Ђорђе Балашевић
18. ИМА ШАНСЕ, НЕМА ШАНСЕ — Аринка и Тингл тангл
19. ЗАКУНИ СЕ ЉУБАВИ — Сребрна крила
20. СТРАНИЦА ДНЕВНИКА — Парни ваљак

ЗИМСКА БАЈКА

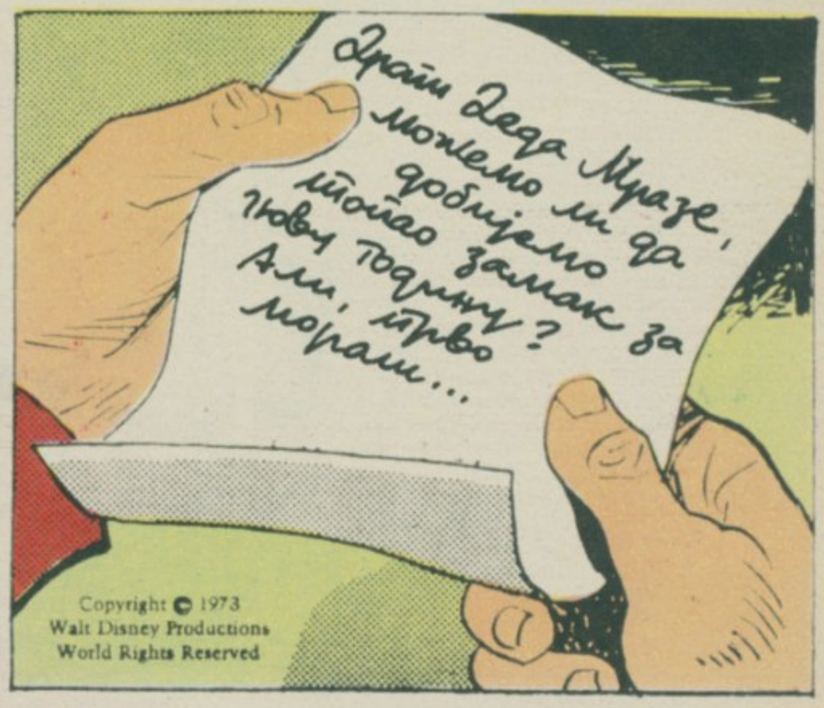

ХММ! КАКВА НЕОБИЧНА МОЛБА!

И ТО ОД ДУХОВА!

12-7

УЧИНИЋУ СВЕ ШТО МОГУ, АЛИ ПРВО ДА ИХ ОСЛОБОДИМО ОПАКЕ ВЕШТИЦЕ!

Copyright © 1973 Walt Disney Productions World Rights Reserved

ГОС'Н РОДИЋ ЈЕ ДОБИО СПЕЦИЈАЛАН ЗАДАТАК И ОДМАХ СЕ УПУТИО ПРЕМА БАМБИЈЕВОЈ ШУМИ...

БАМБИ И ЗЕЧИЋ ТУПКО ДОЧЕКАЛИ СУ ГОС'Н РОДИЋА...

ДЕДА МРАЗ ЖЕЛИ ДА ПОМОГНЕМО ДУХОВИМА ЗАТОЧЕНИМ У СТАРОМ ЗАМКУ!

ДУ... ДУХОВИМА?

12-8

МОРАМО ДА ИХ ИЗВУЧЕМО ИЗ ШАКА ЗЛЕ ВЕШТИЦЕ!

ЗЛЕ ВЕШТИЦЕ!

Distributed by King Features Syndicate.

НИКОМЕ НЕ БИХ УЧИНИО ОВО СЕМ ДЕДА МРАЗУ!

Copyright © 1973 Walt Disney Productions World Rights Reserved

ВИДИМ САМО ПРАШИНУ И ПАУЧИНУ!

НИ ТРАГА ОД ДУХОВА!

Distributed by King Features Syndicate.

ОВАМО! ДОЂИТЕ ОВАМО!

Copyright © 1973 Walt Disney Production World Rights Reserved

МИ СМО ТРАЖИЛИ ПОМОЋ!

СТВАРНО СУ ДУХОВИ!

Copyright © 1973 Walt Disney Productions World Rights Reserved

ЈА САМ АЏА!

А ЈА МАЏА!

НАСТАВАК У СЛЕДЕЋЕМ БРОЈУ

Психолошка у зоолошком врту

ШТА ФАЛИ СЛОНИЦИ ДАЛИ?

Она већ три године упорно одбија да изиђе из своје кућице. Ни хипноза није успела да је извуче напоље.

Афричка слоница Дали задаје велике главобоље својим чуварима у зоолошком врту. Хировита животиња није изашла из своје камене кућице већ пуне три године. Истина, неколико пута је промолила главу, једном је чак до пола прешла преко прага, али се сместа вратила натраг и од тада се више не миче из свог мрачног скровишта.

ЗАБРИЊАВАЈУЋА ПРОМЕНА

Када је марта 1976. године Дали стигла у Единбург, чувари зоолошког врта били су одушевљени новим чланом велике животињске породице. Дали се у почетку понашала како доликује правој слоници. Достојанствено се шепурила испред гомиле радозналих посетилаца и вешто хватала сурлом храну коју су јој деца бацала. Увек је била добре воље и спремна за игру и брзо је освојила срца дечака и девојчица који су је редовно посећивали.

А онда, једног јутра пре три године, Дали није изишла у уобичајену шетњу. Цео тај дан провела је у својој каменој кућици. Када се ствар поновила и следећа два дана, чувари су се забринули. Убеђени да је Дали болесна, позвали су најпознатије ветеринаре да установе због чега слоница одбија да изиђе на светлост дана. И ветеринари су се показали немоћни. Дванаестогодишња Дали телесно је била потпуно здрава.

Збуњени чувари покушавали су да разним лукавствима слоницу намаме напоље. Неколико дана доносили су њену омиљену храну и остављали је испред кућице, а како су у то време владале велике врућине, у близини су поставили и примамљиво корито са хладном водом. Дали ни тада није променила мишљење.

Закључивши да је Дали због нечега врло узнемирена и уплашена, покушали су и са средствима за умирење. Али, изгледало је да слоница мир налази једино у својој кућици.

Онда је некоме пало на памет да се у помоћ позове хипнотизер. Боб Халперн, познати шкотски хипнотизер, сатима је „убеђивао" Дали да изиђе из свог скровишта и готово да је успео. Слоница је предњим ногама прешла преко прага и онда када су се већ сви понадали да ће најзад напустити свој добровољни затвор — Дали се предомислила. Застала је за тренутак оклевајући, а онда се тромо окренула и равнодушно одгегала унутра.

ПРИЈАТЕЉСКО УБЕЂИВАЊЕ

Чак ни Далина прва сусетка, четрдесет петогодишња индијска слоница Сали није могла да наговори пријатељицу да дође у заједничко двориште. Њих две су редовно водиле дуге разговоре кроз прозорче на Далиној кућици, али кад год би Сали кренула у шетњу, Дали је одбијала да јој прави друштво.

О Далином чудном понашању писале су и све локалне новине, па су и мнoги читаоци покушали да излече Дали од чудне бољке. Једна жена сматрала је да Дали не излази напоље само зато што јој је хладно, па се понудила да исплете џиновски џемпер који би је угрејао. Неки други читалац прибегао је психологији и предложио да се на унутрашњим зидовима кућице наслика Далино двориште, уверен да ће се слоница тако лакше привићи на средину која је окружује и ускоро и сама пожелети да изиђе на ваздух.

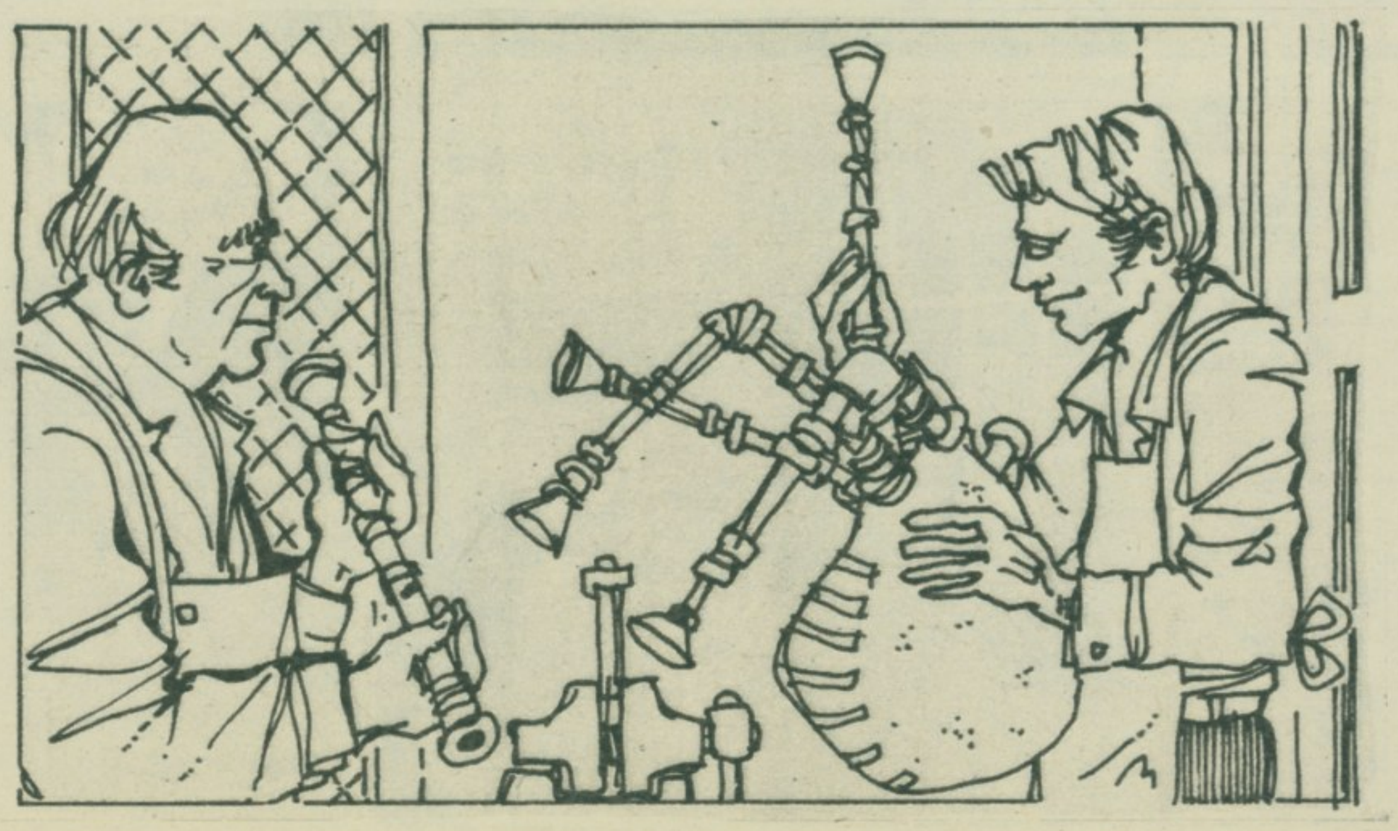
Занимљиво је да непрекидан боравак у затвореном простору не утиче на Далино здравље. Слоница слатко једе и изгледа потпуно срећна и задовољна. Зоолози тврде да је једини разлог за овакво понашање страх од контакта са људима и претпостављају да ће лечење дуго трајати.

Зато је Дали добила и свог личног чувара двадесетогодишњег Мајкла Флина који треба да придобије њену наклоност и врати јој поверење у људе. Младић је веома озбиљно схватио задатак и верује да ће уско ро успети да је излечи.

Ако му то ипак не пође од руке, постоји и још једно решење — да се слоница пребаци у други зоолошки врт чија ће јој средина и људи можда више пријати.

М. Ш.

* СИНТЕТИЧКЕ ГАЈДЕ *

У гајде се највише свира у Шкотској, што не значи да их људи из других делова света не траже. То вероватно најбоље зна Канађанин шкотског порекла Норман Кајл из Едмонтона у покрајини Алберти који се већ низ година бави израдом овог музичког инструмента.

Потражња за рукотворинама мајстора Кајла толико је последњих година порасла да је он, како би задовољио многобројне захтеве који долазе чак из Јапана, Индије, Француске, Пакистана и САД, одлучио да из темеља измени начин свог рада.

До сада је Кајл наручивао тврдо дрво из Африке и трску из Шпаније, а за израду мешине употребљавао је кожу оваца. Откако се посао разгранао, мајстор је почео да размишља о могућности да ове традиционалне материјале за израду својих инструмената замени другим за чију би набавку трошио мање времена и пара.

Резултат Кајлових размишљања о модернизацији прастарог инструмента су провидне пластичне гајде. Кајл их рекламира уз тврдњу да им се звук не разликује од звука оних „правих". Да Норман о пластичним гајдама има високо мишљење потврђује и висока цена — милион и четири стотине старих динара.

И поред тога што су му гајде сада пластичне, посао мајстора Кајла и даље цвета. Једини део света из кога до сада није пристигла ниједна поруџбина за ову модерну варијанту гајди је — његова родна Шкотска.

ИСКОРИСТИТЕ ПОПУСТ ОД 20% ПРИ КУПОВИНИ ЗА ГОТОВО;НАЈПРИКЛАДНИЈИ ПОКЛОН ЗА ВАШЕ ДЕТЕ И ЗА ДЕЦУ ВАШИХ ПРИЈАТЕЉА

Књига која се не може прочитати, него се чита и чита, гледа и гледа, редом и прекореда, па чак и унатрашке!

1. МАПЕТ ШОУ

у преводу **Драгослава Андрића**
а у издању „Просвете“ и „Југославије“

формат 23,5 × 29 цм, страна 192
тврди повез, цена 300 динара

Енциклопедија за вашу децу са обиљем изванредних илустрација

Дечја енциклопедија — светски бестселер

РИЗНИЦА ЗНАЊА ЗА МЛАДЕ

„Просвета“ и „Југославија“

2. ПРАИСТОРИЈСКИ ЖИВОТ	300 дин
3. САОБРАЋАЈ	300 дин
4. МАТЕМАТИКА	300 дин
5. ВАСИОНА, ЗЕМЉА И ВРЕМЕ	300 дин
6. ЖИВОТИЊЕ	300 дин
7. СЛОБОДНО ВРЕМЕ	300 дин
8. ЕЛЕКТРОНИКА И ЕНЕРГЕТИКА	300 дин

формат 21,5 × 30 цм, тврди повез

Дела класичне и савремене омладинске књижевности

БИБЛИОТЕКА ПЛАВА ПТИЦА

ТРЕЋЕ КОЛО

9. Карл Мај, СИН ЛОВЦА НА МЕДВЕДЕ	120 дин
10. Карл Мај, ДУХ ЉАНА ЕСТАКАДА	120 дин
11. Јан Лари, КАРИК И ВАЉА	120 дин
12. Жозеф-Анри Рони Старији, ЏИНОВСКИ ЛАВ	120 дин
13. Хенри Гилберт, РОБИН ХУД I, II	240 дин
14. Валдемар Бонзелс, ПЧЕЛИЦА МАЈА	120 дин
15. Ернест Томпсон-Ситрон, РОЛФ И КВОНАБ	120 дин
16. Александар Бељајев, АМФИБИЈА	120 дин
17. Радерфорд Монтгомери, КАРКАЏУ	120 дин
Цена комплета	**1.200 дин**

ЧЕТВРТО КОЛО

18. Емилио Салгари, ЦРНИ ГУСАР	120 дин
19. Рајдер Хагард, РУДНИЦИ ЦАРА СОЛОМОНА	120 дин
20. Џек Лондон, БЕЛИ ОЧЊАК	120 дин
21. Франц Трелер, ГАУЧОВ СИН	120 дин
22. Роберт Луис Стивенсон, ЦРНА СТРЕЛА	120 дин
23. Јурај Корињец, ТАМО ДАЛЕКО ПРЕКО РЕКЕ	120 дин
24. Мајкл Муркок, ЕЛРИК ОД МЕЛНИБОНЕА	120 дин
25. Болеслав Прус, ФАРАОН I, II, III	360 дин
Цена комплета	**1.200 дин**

ПЕТО КОЛО

26. Џорџ Лукас, ЗВЕЗДАНИ РАТОВИ	120 дин
27. Клод Кампањ, ЗБОГОМ МОЈИХ ПЕТНАЕСТ ГОДИНА	120 дин
28. Мери Шели, ФРАНКЕНШТАЈН	120 дин
29. Џон Станбек, КРАЉ АРТУР I, II	240 дин
30. Чарлс Робертс, РИЂИ ЛИСАЦ	120 дин
31. Тери Брукс, МАЧ ОД ШАНАРЕ I, II, III	360 дин
32. Џин Венстер, ТАТА ДУГОЊА	120 дин
Цена комплета	**1.200 дин**

ШЕСТО КОЛО

33. Мадлен Лангл, КАПИЈЕ ВРЕМЕНА	150 дин
34. Лав Толстој, ХАЏИ МУРАТ	150 дин
35. Беверли Клири, ПРВА ЉУБАВ	150 дин
36. Ан Рутхерс Ван Дер Луф, КАРАВАН ЗА ОРЕГОН	150 дин
37. Мајкл Муркок, МОРНАР НА МОРУ СУДБИНЕ	150 дин

Изашло је из штампе прво коло библиотеке **КАДОК**

КАДОК — класична дела омладинске књижевности
КАДОК — библиотека ваше младости

38. Томас Мајн Рид, ЗАЛУТАЛИ КАРАВАН	
39. Емилио Салгар, ЛОВЦИ КИТОВА	
40. Алфонс Доде, ЛЕПА НИВЕРНЕЗА	
41. Зејн Грej, БАФ, ВОЂА КАРАВАНА	
42. Алина и Чеслав Центкјевич, ТУМБО СА РТА ДОБРЕ НАДЕ	
43. Леополд Суходолчан, ВЕЛИША И ПАЈАЦ	
Цена комплета	**900 дин**

у сарадњи са Делта-пресом

Књиге из дечје библиотеке

ЗЛАТНА КЊИГА

44. Душан Костић, ГРАДИЋ ЈЕЛЕНГАЈ	100 дин
45. Чарлс и Мери Лем, КАКО ВАМ ДРАГО	100 дин
46. Јурij Олеша, ТРИ ДЕБЕЉКА	100 дин
47. ЛЕГЕНДА О ВУЛКАНУ ТАНГКУБАНПЕРАХУ (индонежанске бајке)	100 дин
48. Иво Андрић, ПРОЗОР	100 дин

Изашла је из штампе читанка годишњих доба I—IV, књиге намењене најмлађима

49. Добрица Ерић, ЧИТАНКА ГОДИШЊИХ ДОБА ПРОЛЕЋЕ ЛЕТО ЈЕСЕН ЗИМА	600 дин

у сарадњи са удруженим издавачима: Нолит, БИГЗ и „Вук Караџић“

Најмлађима смо наменили и књигу

50. Драган Лукић, КАПЕТАНОВ СЛАНИК	150 дин

у сарадњи са удруженим издавачима: Нолит, БИГЗ и „Вук Караџић“

Све се ове књиге могу купити у „Просветиним“ књижарама или поручити директно од „Просвете“, Београд, поштански фах 555.

просвета

Непотребно прецртати

Издавачка радна организација „Просвета“
11001 Београд, Добрачина 30
Поштански фах 555, телефон 631-651

———————— (Место и датум)

Наручујем следеће књиге из данашњег огласа (навести бројеве) .....
у укупном износу од ———————— динара.

Овај износ ћу исплатити:

а) **одједном — поузећем** (плаћање поштару приликом пријема књига) са 20% попуста, поводом 35 година постојања „Просвете“.

б) **на отплату** (најмања рата 100 динара)
у 6 једнаких месечних рата бескаматно
у 12 једнаких месечних рата са 6% трошкова на име камате
у 20 једнаких месечних рата са 8% трошкова на име камате почев од наредног месеца, увек са уплатницама добијеним од „Просвете“.

У случају спора надлежан је 1 општински суд у Београду.

.....
(Име, име оца и презиме)

.....
(Занимање, назив и телефон радне организације, ако је купац у радном односу)

.....
(Број поште, место, адреса и телефон)

....
Овера радне организације, за пензионере чек од пензије ако се купује на отплату — (Својеручни потпис, бр. л. к. и СУП)

САЧЕКАЈТЕ ПРОСВЕТИНЕ УПЛАТНИЦЕ!

ФАНТАСТИЧНА ПРИЧА * ДМИТРИ БИЛЕНКИН

ВРЕМЕНСКА Б

СВАКО ЈЕ МОГАО ДА УШТЕДИ И КАСНИЈЕ ИСКОРИСТИ НЕПОТРЕБНО ВРЕМЕ. ВЛАДАЛА ЈЕ ОПШТА ЗБРКА.

Вече уочи отварања Временске банке провели смо у најужем породичном кругу. Главни говорник био је мој брат Љова, физичар.

— Сутрашњи дан ће ући у историју — објашњавао је он жмиркајући левим оком. Тај тик му се јављао увек кад је био узбуђен.

— Мене то још брине — рече моја жена. Пошто је штрикала, неколико петљи јој склизну са игле. — Не волим ствари које не разумем.

— Шта?! — зачуди се Љова. — Чега ту има неразумљивог? То је тако једноставно. Објаснићу ти...

Сат откуцава поноћ

Ако сте икада слушали физичара како неком обичном смртнику тумачи квантну механику или теорију релативитета, онда ћете моћи да замислите како је изгледало ово објашњење. Ту се радило о некаквим временским таласима који се преклапају и преламају, тако да неки од њих прелазе на виши ниво, у хипервреме које може да се контролише... То је све што сам успео да схватим из читавог предавања које нам је одржао Љова, као и из многих чланака које су за лаике писале моје колеге новинари.

Мене то од самог почетка није узнемиравало. Свакодневно користимо струју, иако не знамо ништа о електродинамици, а не примећујум да то иког забрињава. Важно је да су правила која одређују начин коришћења Временске банке свима потпуно јасна.

У сваком тренутку можете да одвојите део свог времена и депонујете га. Потом, кад пожелите да одете у хипервреме, ви депоновано време повучете из Временске банке. Јасно, да јасније не може бити!

— Не можете ни да замислите како је то дивно — настави Љова усхићено. — Помислите колико времена губимо док чекамо у редовима и у ресторанима, док дремамо на досадним предавањима! Сати и дани нашег живота одлазе у неповрат!

— Сад је свршено са тим! — узвикну Љова. — То изгубљено време моћи ћемо да депонујемо у банку — за будућност. На пример, замислите да пишете књигу или обављате неки значајан опит. Ви стварате, ви сте срећни. Али, незадрживо кретање казаљки на сату упозорава вас да морате да прекинете, да вас чекају друге важне обавезе. Трагедија, зар не? Већ од сутра биће друкчије. Ви ћете једноставно да повучете сате које имате у депозиту и наставиће те да стварате у хипервремену.

— Можда је ипак боље да све остане по старом — примети моја жена.

— Немогуће! — радосно узвикну Љова. — Сваки научни проналазак, пре или касније, постаје део свакодневног живота. Не можемо да спречимо долазак новог доба.

Сат је почео да откуцава поноћ. Љова подиже кажипрст. — Временска банка је тог тренутка почињала с радом.

Уштеђена досада

Јутро је било сасвим обично — сиво и тмурно. Одмах сам притрчао прозору да видим шта се дешава напољу. Све је било као и обучно: људи су журили на посао, кола су јурила улицом. На брзину сам доручковао и истрчао из куће.

У аутобусу није било гужве. Сео сам на место са кога сам могао добро да осматрам. Али, није се догађало ништа неуобичајено. Возио сам се десетак минута, а ништа ни у аутобусу, ни изван њега није привукло моју пажњу. Био сам разочаран, па сам извадио новине. Само што сам их отворио, нешто ми одгурну руке у страну и одједанпут ми се у крилу нађе неки старији човек!

— Извините — рече — изгледа да сте сели на моје место.

— Ах, овај... — почех ја да муцам.

— О, не узрујавајте се толико — покушавао је да ме умири старац пошто је сишао са мог крила. — Требало је да вам кажу да сам нестао само на кратко.

— Значи, почели сте да користите...?

— Свакако. Знате, у мојим годинама човек мора да штеди сваки тренутак свог времена. Сешћу овде, поред вас.

Сви остали путници из аутобуса пиљили су у нас. Срећом, убрзо стигосмо до моје станице.

На посао сам дошао баш у време када почиње редакцијски састанак, па нисам успео да прокоментаришем случај са осталим колегама. Све је било у реду док су говорили Леровски и Перов. Говорили су добро и сажето — наравно о начину на који наш лист треба да извештава о Временској банци. Али, после њих јавио се за реч Клопоношетски и сви смо се згледали. Пала ми је на памет одлична идеја. На састанку нас је било много и надао

сам се да нико неће приметити да мене нема.

— Пола сата у депозит! — поручих у себи, помало се прибојавајући своје храбрости.

Осетих неко лако подрхтавање. Кад сам поново погледао по соби, схватио сам да сам у неприлици, као уосталом и сви други. Главни уредник и Клопонешетски стајали су један поред другог, лица разјарених од гнева. С неверицом су буљили у редове празних столица.

— Дођавола, шта је то?! — викали су.

Било ми је јасно да ће, ако моје колеге одмах не почну да „васкрсавају", сав свој гнев искалити само на мени. Помислих како телепатија сигурно постоји — како би се иначе објаснило то што смо сви пожелели да депонујемо своје време баш кад се Клопонешетски јавио за реч?!

Нећу да вам причам о тиради која је следила. Спасло нас је што смо хитно морали да пишемо о томе како је протекао први дан велике победе над временом, а

АНКА

материјал за то ваљало је потражити ван редакције. Пожурио сам на улицу као да ми гори под ногама.

Позитивно или негативно?

Угледао сам високог, достојанственог грађанина седе косе како стоји ослоњен на стуб уличне светиљке и плаче.

— Извините, могу ли да вам помогнем? — упитах га, дотакавши га по рамену.

Он престаде да плаче, али му је глас још увек подрхтавао:

— Ах, та деца... ђаволска деца... — вајкао се.

Тренутак касније сви ми је било јасно. Он је био наставник, и то не обичан наставник, већ управитељ школе. Међутим, цео разред је побегао са часа — **његовог часа.**

— Деца ће се вратити — покушавао сам да га утешим.

Али, он је био сувише поносан и признат и нисам могао да га утешим. Записах у свој нотес: „Управитељ школе. Деца. Негативне стране Временске банке". Наставих даље улицом, како бих сакупио што више утисака.

Само што сам зашао иза угла, умало се не сударих са подебелом женом која се освртала око себе.

— Јесте ли видели мог мужа? — узвикну она.

— Шта је с њим? — упитах изненађено.

— Шетали смо руку под руку кад...

Одједном се досетила:

— А, тако! Побегао је у хипервреме. Видеће он! — повика и замахну руком у празно. — Ухватићу ја већ њега!

Одједном — и она нестаде!

Пре него што сам успео да се повратим, осетих како ме нешто или неко одгурну.

— Извините! — рече ужурбано омањи човек који однекуд искрсну. —Да ли сте можда видели моју супругу негде у близини?

— Малопре је била ту — одговорих. — И она **вас** јури.

— Аха! — насмеја се човечуљак. — Тако сам и мислио!

Он ми обешењачки намигну и шмугну у оближњу радњу. Извукох бележницу, али нисам могао да се одлучим да ли да сврстам овај случај у колону позитивних или негативних страна Временске банке.

Забрањено у радно време

Био сам гладан, па ућох у ресторан. Столови су били готово празни и понадах се да ћу брзо бити услужен. Али, прошло је петнаест минута откако сам поручио јело, а још нисам добио ни супу. Почео сам да се досађујем, а онда ми је опет пала на памет спасоносна идеја. Имао сам оних пола сата што сам уштедео док је говорио Клопонешетски. Могу да их употребим да напишем чланак, а супа ће у међувремену стићи. Био сам од свег срца захвалан Временској банци.

Писање ми је одлично ишло од руке. Како сам био изван нормалног временског тока, све око мене је нестало и радио сам у потпуном миру. Речи су ми навирале саме од себе.

Када је истекло пола сата, вратио сам се у стварност, убеђен да ме тамо већ чека поручени тањир супе. Међутим, од супе ни трага! Ресторан беше потпуно празан!

Потрчао сам да нађем шефа ресторана. Одједном сам схватио да нисам једини који је пожелео да искористи чекање. Постепено — поступајући као и ја — сви гости су нестали, а онда су и келнерице пошле за њиховим примером желећи да уштеде нешто свог времена јер нису имале кога да услужују.

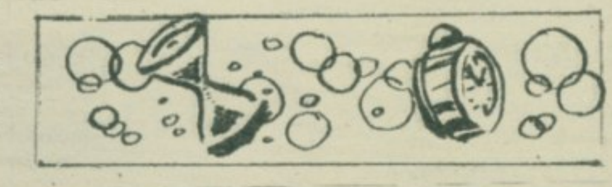
Убрзо је радио објавио да је најстрожије забрањено користити услуге Временске банке у радно време.

Гладан и љут пожурио сам кући. Ипак, нисам успео да ручам јер ме је тамо већ чекао Љова. Био је блед као креч и бесно је хуктао.

— Опљачкан сам! — заурла кад ме угледа.

— Шта! — изненадих се ја.

— Опљачкан сам! Седео сам код куће и радио, а лопов је, користећи се хипервременом, ушао у празан стан и...

Исте вечери, Временска банка привремено је затворена. Објавили су да морају да измене и допуне правила о коришћењу њених услуга. То још увек раде. Лопов је ухваћен, а Љова је и даље избезумљен, мада сад из другог разлога.

— Замисли, траже од мене да прилагодим правила коришћења Временске банке тако да буду погодна за све — пожалио ми се. — Не схватају да један такав физички феномен није губер који се простире према свачијој дужини.

Не знам да ли је Љова био у праву, али ми, ево, већ више година живимо лепо — по старом!

укрштене речи

Календарска година од 365 дана у којој фебруар има 28 дана назива се... (уписати испод **броја 1**), а година од 366 дана у којој фебруар има 29 дана... (поред **броја 2**). Пут или даљина коју зрак светлости простирући се брзином од 300 хиљада km/sec пређе за једну годину назива се... **(број 3)** година.

ГОДИНЕ, ДУЖЕ И КРАЋЕ

АУТОР: ВЕ-МАК	1	ВАЉАЈУЋИ РАЗВУЋИ, ИСТАВИТИ	ЗНАК АЗИ-ШТАЗНИ-ЈУМА	СТОТИ-НАРКА	НАТПИСИ НА КАПИ-ЈАМА ФИЛМОВА	РОМАН СИМЕ МАТА-ВУЉА	СТОГОВИ	ОБЕЛЕ-ЖИТИ, ОДРЕ-ДИТИ	ОНОМА-ТОПЕЈА ЛАВЕЖА
2	П	Р	Е	С	Т	У	Ц	Н	А
МУШКО ИМЕ	Р	А	С	Т	Ч	С	Л	А	В
ГРАД ЧА-РОБЉАКА ОД ФРЕН-КА БАУМА	О	З	РАСИЦА УГОВОР-НЕ ОБА-ВЕЗЕ	О	Т	К	А	З	ЗНАК ЗА АМПЕР
3	С	В	Е	Т	Л	О	С	Н	А
ЗНАК ЗА ТАНТАЛ	Т	А	ОСВЕЖАВА-ЈУЋЕ ПИЋЕ / ПИЋУК, БУДАК	К	О	К	Т	А	ПОЧЕТНО СЛОВО ИМЕНА
НЕУРЕ-ДАН	А	Љ	К	А	В	ОРГАН ЧУ-ЛА ВИДА (МН.) / ЖЕНА РВАЧ	О	Ч	Ч
НАВОД	100 m² / ЛЕК ПРО-ТИВ КОЖ. БОЛЕСТИ	А	Р	АМЕР. КОС-МОНАУТ / НАСИЉЕ	Ч	Р	В	И	Ч
Ц	Ч	Т	А	Т	ГЛУМИЦА МОНИКА / РИБОЛО-ВАЦ	В	Ч	Т	Ч
МИТОЛО-ШКА ЖИВО-ТИЊА	К	Ч	М	Е	Р	А	ЦАНКАР / ОТВОРЕНО, ЈАСНО (СТР.)	Ч	Ц
ТОНА	Т	ПРИЧАЊЕ / БАЈОА У БЕЛГИЈИ	П	Р	Ч	Ч	А	СВЕТЕ (ТУРЦ.)	Ч
ГРАД У СТАРОЈ КИЛИКИ-ЈИ	Ч	С	НАВИКА / РУСКИ РЕДИТЕЉ НИКОЛАЈ	О	Б	Ч	Ч	А	Ј
ХИРУР-ШКИ ЗАХВАТ	О	П	Е	Р	А	Ц	Ч	Ј	А
ЛАГАН	Л	А	К	ГЛУМИЦА ВЕЛЧ	Р	А	К	Е	Ј

РЕШЕЊЕ ИЗ ПРОШЛОГ БРОЈА

ВОДОРАВНО: Ц, радијатор, вретенаст, истинит, а, П, он, такт, Ванеса, Ои, додири, ТВ, аматер, п, Омар, РУДО, сир, капак, очито, Ру, р, јо, ртић, анатомија, нанос, тер.

Издаје и штампа НО „ПОЛИТИКА" — ООУР Издања за младе „ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК", Македонска 29, 11001 Београд. Директор НО „ПОЛИТИКА" Вукоје Булатовић. Главни и одговорни уредник „ПОЛИТИКИНОГ ЗАБАВНИКА" Живорад Стојановић. Помоћник главног и одговорног уредника Александар Б. Костић. Уредник: Бојана Дожић, телефон 324-483. Ликовно-графички уредници Владимир Горбунов и Соња Јашовић, телефон 326-620. Поштански фах 124. Телефони: 324-471, централа 324-191 и 325-761. Рукописи, фотографије и цртежи се не враћају. Огласна агенција: Македонска 35/I, тел. 322-711. На основу мишљења Републичког секретаријата за културу СР Србије број 413-2973-02 од 22. I 1973. године не плаћа се порез на промет.

Цена једног примерка 10 динара

ПРЕТПЛАТА ЗА НАШУ ЗЕМЉУ

3 месеца	110,00 динара
6 месеци	220,00 динара
1 година	440,00 динара

ПРЕТПЛАТА ЗА ИНОСТРАНСТВО

3 месеца	220,00 динара
6 месеци	440,00 динара
1 година	880,00 динара

Претплата се врши на жиро-рачун број 60801-601-29728 уз обавезну назнаку — НО „ПОЛИТИКА" — ООУР „Продаја" претплата на лист „Политикин забавник"

ПРЕТПЛАТА У СТРАНОЈ ВАЛУТИ

САД	$	47 —
СР НЕМАЧКА	DM	83.—
ШВЕДСКА	Skr	195.—
ФРАНЦУСКА	Ffr	193.—
ШВАЈЦАРСКА	Sfr	77 —

Уплате из иностранства слати на девизни рачун НО „ПОЛИТИКА" код ИНВЕСТ БАНКЕ — БЕОГРАД, на рачун број 6081?-620-63-257300-00051, са обавезном назнаком, претпата на „ПОЛИТИКИН ЗАБАЗНИК"

EUROCREM®

ЗА ГЕНЕРАЦИЈУ КОЈА РАСТЕ!

Мама зна да је EUROCREM са хлебом ***већ много година*** *здрава, укусна, свакодневна храна за њену децу.*

EUROCREM ***одувек*** *чине само природни састојци: млеко, лешник, какао...*
EUROCREM се ***одувек*** *прави брижљиво и пажљиво.*

EUROCREM са хлебом ***одувек*** *даје више: са њим се штеди.*
А највећа гаранција за маму је дугогодишње искуство са EUROCREMOM у исхрани њене деце.
Онда се не треба чудити што мама зна да је баш EUROCREM оно што треба њеној деци.

takovo

Због тога вам кажемо:

НИЈЕ ДОВОЉНО ДА ЛИЧИ НА EUROCREM ДА БИ БИО EUROCREM!

ПРВИ ПРАВИ ДОМАЋИ КРЕМ
cremita
И У НОВОМ МАЛОМ ПАКОВАЊУ

„MONDE SELECTION"
ЗЛАТНА МЕДАЉА
ЗА КВАЛИТЕТ
ПАРИЗ '79

намењена је младима, спортистима и свима који воле слатко или који су изложени великом физичком напору

cremita. cremi

ДАЈЕ СНАГУ

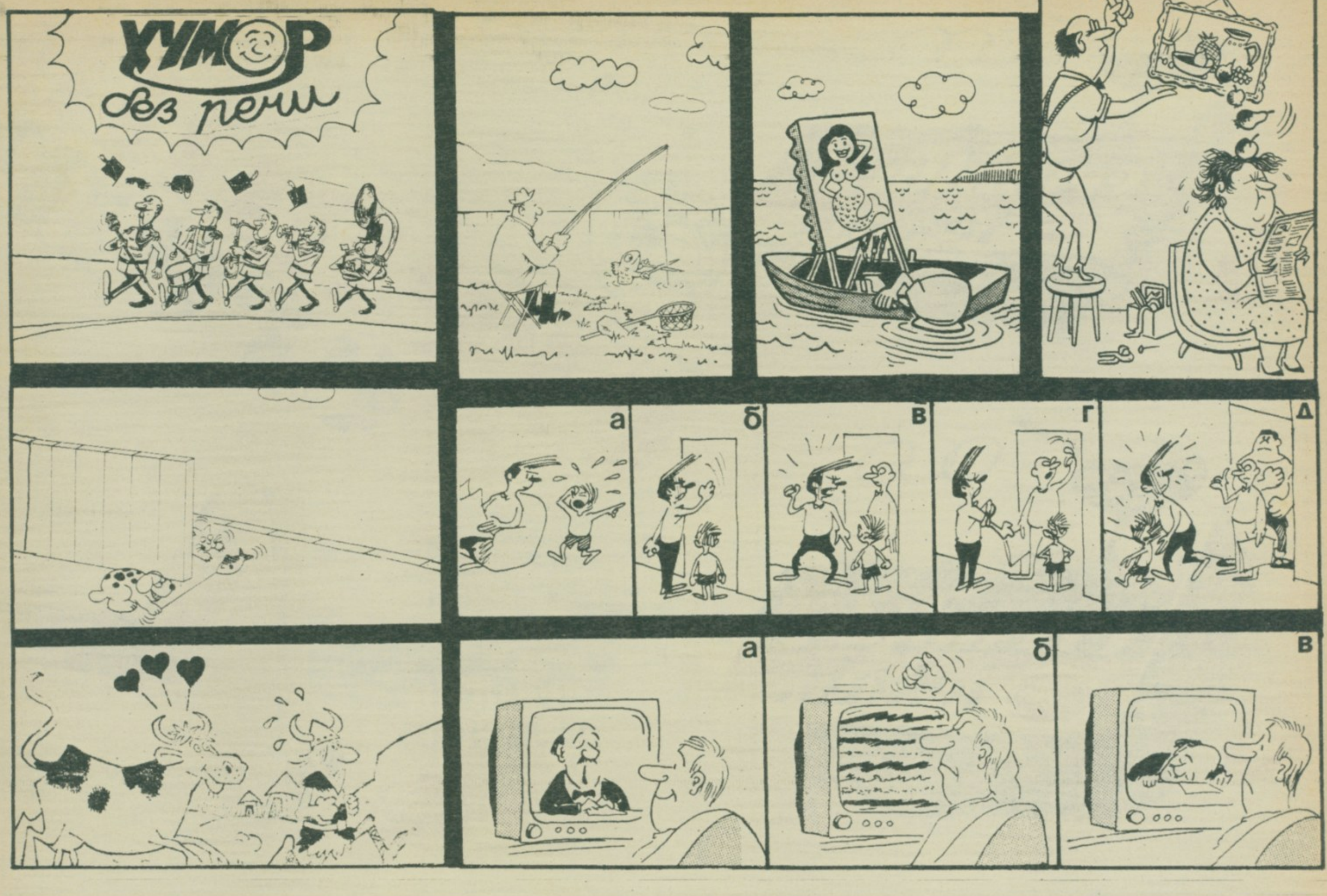
SUBOTICA Picnic

ЕВРОПСКА НАГРАДА ЗА УНАПРЕЂЕЊЕ ТЕХНОЛОГИЈЕ И ПРОИЗВОДЊЕ
ЛОНДОН 1979 — „FOOD EUROPE"

Прелиш лепих жеља и желе вам ваши љубимци

Kolinska

ПОРЕД МНОГО ЕНИГМАТСКИХ ПРИЛОГА У НОВОМ БРОЈУ ЛИСТА ПОЛИТИКА Мозаик

- ТЕСТ КАКО ВАС ДРУГИ ВИДЕ
- СВЕ О СЕБИ ЗОРИЦА ЂУРКОВИЋ
- ПРИЧА УКЛЕТИ ДОЛАРИ
- ШАХ
- КВИЗОВИ ЗНАЊА
- МУЗИЧКИ МОЗАИК
- КАЛЕНДАР ДОГАЂАЈА

ПОЛИТИКА Мозаик

ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК

Мала пошта

11001 БЕОГРАД
МАКЕДОНСКА 29, П. ФАХ 124

Драги Забавниче,

РАТ ЗБОГ ПУШЕЊА

Старији брат ме убеђује да је једном избио рат између држава због пушења, а ја му не верујем. Помози ми ти!

Шемсида Шкоро,
Пријепоље

Нормално је да твој старији брат зна више од тебе, јер је вероватно, дуже у школи. Државе су, и то тако велике као Кина и Енглеска, заиста ратовале због пушења. Истина, то је био само повод да енглеска започне колонијално поробљавање Кине. Кинези су 1839. у пристаништу града Кантона запленили и побацали у море 20 283 сандука опијума. Енглези су им одмах објавили рат — опијумски рат — и после три године жестоких борби Кина је била приморана да пристане на неравноправан уговор о миру: морала је, између осталог, да дозволи међународну трговину опијумом, према томе и увоз опијума у своја пристаништа. А опијум који се може и пушити добија се из не-

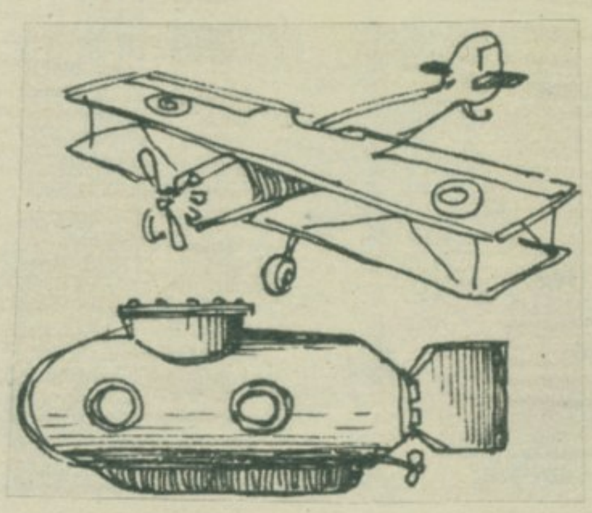
дозрелих макових чаура и као наркотичко средство у великим количинама троши у азијским земљама. Изазивајући тренутни занос и узбуђење пушача, опијум, међутим, проузрокује тешка тровања која изазивају слабљење, вртоглавицу, несаницу а воде и у општу клонулост, малоумност и на крају доводи до преране смрти.

»КОРЊАЧА« НАПАДА!

Желео бих да знам када су и гдје први пут у ратне сврхе употријебљени подморница и авион?

Драган Ненадић,
Доња Ријека 20,
Фојница

У време америчког рата за независност, од 1775. до 1783. године, конструисана је подморница за напад на британске бродове. Та прва „ратна" подморница која је имала само два метра у пречнику изграђена је у облику јајета. Добила је име „Корњача", а цело њено наоружање састојало се од мине тешке око 70 килограма. Специјалним вијком мина је причвршћена за дно непријатељског брода и палила се помоћу

сатног механизма. Напад на британску фрегату „Орао", усидрену тада пред Њујорком, био је први борбени задатак „Корњаче".

У двогодишњем рату Италије и Турске који је почео 1911. године учествовала је и авијација. Користила се не само за извиђање и одржавање веза са удаљенијим јединицама већ и за напад. „Слава" првог ваздушног нападача припала је Италијанима. Они су ушли у рат са три ескадриле које су, додуше, имале само девет авиона на располагању, али и то је било много у односу на Турску која није имала ниједну летелицу.

РАВНОПРАВНЕ СУ, АЛИ...

Интересује ме какве услове треба да испуњава лекар на броду и да ли се на то радно место примају искључиво мушкарци? Хтела бих да знам и да ли се на бродове примају само војни лекари?

Љиљана Алексић,
Чачак

Основни услов који треба да испуњава лекар на броду је да

има — диплому медицинског факултета. Остали услови су мање-више уобичајени и не разликују се много од оних које свакодневно виђамо у огласима за разна радна места. Уколико за то постоји одређена потреба, за бродског лекара може да се постави и неки специјалиста. Што се тиче тога да ли се за рад на броду примају искључиво мушкарци, одговор је — не. Иначе, примери да је на нашим бродовима радила жена-лекар су веома ретки: један од првих, а можда и последњих, забележен је још 1952. године!

ТАКО ТО РАДИ ПАРИЗ

У неким часописима прочитала сам „раствор hidrogeni hyperoxyd*", па ме занима шта је то и за шта се употребљава?*

Драгана Павловић,
Титову Ужице

Hidrogeni hyperoxyd назива се још и vodonic peroksid, hidrogen peroksid, оксижен и хидроген. Овај последњи назив добро је познат припадницама „лепшег пола" којима се природна боја њихове косе не допада. Наравно, хидроген не служи само за бељење косе већ и памука, вуне, слонове кости. Популарни оксижен користи се и за испирање рана и дезинфекцију воде. Тако, рецимо, париски водовод не хлорише воду већ је дезинфикује помоћу хидрогена.

ПРОБАЈ У АНТИКВАРНИЦИ

Поседујем роман „Ђакомо Казанова" штампан 1922. године у Београду који је са немачког превео Давид Пијаде. Интересује ме да ли неко откупљује старе књиге и коме бих могао да се обратим?

Љубомир Сибиновски,
Карпош — 4 згр. Б. 12-2/5
Скопље

Старе књиге откупљују специјализоване књижаре, такозване антикварнице. У Београду, на пример, постоји неколико таквих књижара: једна од њих налази се у Кнез-Михаиловој улици 35.

ШТА СА ГОВОРНОМ МАНОМ

Чуо сам да у Београду постоји институт у којем је могуће отклонити говорнуману па те молим да ми што пре одговориш где се он налази. Уместо гласа „с" ја понекад изговорим „ш" и због тога ме је страшно срамота.

Читалац из Београда

Обрати се Заводу за психофизиолошке и говорне поремећаје који се налази у Улици пролетерских бригада 57. Они се управо и баве говорном проблематиком, односно отклањањем и ублажавањем говорних мана.

Весна Цанић и Весна Дедић, 41090 Суседград, Алеја Салвадора Аљендеа 18 — воле све што воле млади

• • •

Татјана Пелдић, 22300 Стара Пазова, Хвијездославова 2/1 — 12 година, воли музику, сакупља салвете и значке

• • •

Жељка Мацут, 44000 Сисак, Томиславова 46 — 13 година, сакупља постере, значке и маркице, воли забавну музику

• • •

Димитар Димевски, 91000 Скопље, Антона Попова 76/13, Мађари II — воли све што воле млади

• • •

Синиша Башић, Дубравица 30, и Игор Лоренц, Дубравица 32, 41090 Загреб — желе пријатељство девојчица и дечака

• • •

Слободан Ђурић, 11132 Жарково, Водоводска 15 — 12 година, сакупља маркице и навија за „Црвену звезду"

• • •

Фенче Дулгерова, 91460 Валандово, Нова населба бб — 9 година, сакупља лутке, значке и тражи пријатеље

• • •

Горан Димковски, 21000 Нови Сад, Шекспирова 3 — 14 година, сакупља грамофонске плоче

WALT DISNEY

МИКИ

